

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 130 Год. LXV | Среда, 28 октомври 2009

Цена на овој број е 260 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2521. Закон за изменување и дополнување на Законот за работните односи.....	2	2529. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	71
2522. Закон за градење.....	12	2530. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	71
2523. Указ за поставување на вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Италијанската Република.....	70	2531. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	72
2524. Указ за поставување на вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Француската Република.....	70	2532. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	72
2525. Указ за поставување на вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Швајцарската Конфедерација.....	70	2533. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	72
2526. Одлука за давање согласност на Финансискиот план за изменување на Финансискиот план на Централниот регистар на Република Македонија за 2009 година.....	70	2534. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	72
2527. Одлука за давање согласност на спогодбите за регулирање на меѓусебните права и обврски со субјекти кои вршат дејност во заштитено подрачје – Национален парк Галичица.....	71	2535. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	72
2528. Одлука за давање согласност на Тарифата на Централен регистар на Република Македонија.....	71	2536. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	73
		2537. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука.....	73

	Стр.		Стр.
2538. Решение за именување заменик на директорот на Царинската управа.....	73	2543. Одлука за избор на судии поротници на Апелациониот суд Гостивар.....	75
2539. Решение за разрешување и именување член на Училишниот одбор – претставник на основачот на Државниот музичко-балетски училишен центар „Илија Николовски Луј“ Скопје.....	73	2544. Одлука за утврдување на содржината на лиценцата за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија на Друштвото за производство, трговија и услуги мали хидро електрани летнички извори ДОО Скопје.....	75
2540. Решение за разрешување и именување член на Училишниот одбор – претставник на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија – Скопје.....	74	2545. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.....	79
2541. Програма за изменување и дополнување на Програмата за финансиска поддршка во земјоделството за 2009 година.....	74	2546. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија.....	79
2542. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и условите за постапување со ПХБ, начинот и условите што треба да ги исполнуваат инсталациите и објектите за отстранување и за деконтаминација на ПХБ, искористените ПХБ и начинот на означување на опремата која што содржи ПХБ.....	74	2547. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија.....	82
		2548. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија.....	84
		2549. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија.....	86
		Огласен дел.....	1-56

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2521.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 28 октомври 2009 година.

Бр. 07-4515/1 Претседател
28 октомври 2009 година на Република Македонија,
Скопје **Горге Иванов, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

Член 1

Во Законот за работните односи ("Службен весник на Република Македонија" бр. 62/2005,106/2008 и 161/2008), во членот 5 став (1) точка 3 на крајот на реченицата сврзникот "и " се заменува со точка и запирка.

Во точката 4 точката се заменува со точка и запирка и се додаваат четири нови точки 5, 6, 7 и 8, кои гласат:
"5. "Работно време" е секој период во кој работникот работи и е на располагање на работодавачот за извршување на работите и работните задачи согласно со закон;

6. "Време за одмор" е секој период кој не е работно време;

7. "Работа во смени" значи секоја метода на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат едни по други на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели и

8. "Сменски работник" е секој работник чијшто распоред на неговата работа е дел од работа во смени."

Член 2

Во член 13 ставот (3) се менува и гласи:
"(3) Работодавачот е должен да поднесе пријава/одјава (образец М1/М2) за работникот во задолжително социјално осигурување (пензиско и инвалидско, здравствено и осигурување во случај на невработеност), во согласност со посебните прописи, во Агенцијата за вработување на Република Македонија, по електронски пат или непосредно во Агенцијата, пред работникот да стапи на работа. Заверена фотокопија од пријавата му се врачува на работникот во рок од три дена од денот на стапувањето на работа."

Член 3

Во членот 23 став (1) сврзникот "и" се заменува со запирка, а по зборот "дена" се додаваат зборовите: "и рокот во кој работодавачот по истекот на рокот за пријавување ќе изврши избор, доколку со друг закон поинаку не е определено".

Член 4

Во членот 106 став (3) по зборовите: "ноќна работа" се додаваат зборовите: "работа на дежурство, согласно закон".

Член 5

Во членот 117 став (2) зборот "десет" се заменува со зборот "осум".

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) За работниците од Министерството за внатрешни работи, кои вршат посебни должности и овластувања согласно со посебен закон, прекувремената работа може да трае подолго од 190 часа годишно, поради извршување на итни и neodложни работи, по претходно дадена писмена согласност на работникот."

Ставовите (3), (4) и (5) стануваат ставови (4), (5) и (6).

Член 6

Насловот на членот 118 се менува и гласи: "Дежурство во здравството".

Член 7

Во членот 118 зборовите: "како прекувремена работа" се бришат.

Член 8

По членот 122 се додава нов наслов и нов член 122-а, кои гласат:

"Скратено работно време во посебни услови

Член 122-а

(1) На работникот кој работи на особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи, а чие штетно влијание врз неговото здравје, односно работна способност не може во целост да се отстрани со заштитни мерки, работното време му се скратува сразмерно на штетното влијание врз неговото здравје, односно работна способност, во согласност со закон и колективен договор.

(2) При остварување право на плата и другите права од работен однос, скратеното работно време од ставот (1) на овој член се изедначува со полното работно време.

(3) Како особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи се сметаат: особено тешка физичка работа; работа под зголемен атмосферски притисок; работа под зголемена бучавост; работа во вода или влага; работа изложена на јонизирачки зрачења; работа со болни од заразни болести и со заразни материјали; работа на хируршки интервенции во операциони сали; работа во областа на психијатријата; работа со лица со најтешки пречки во психичкиот развој; работа во судска медицина и патолошка анатомија; работа со нагривачки материјали; работа на летачки персонал; балетски изведби; музичари на дувачки инструменти; играорци и оперски солисти; работа во близина на напон или под напон и работа на височина или длабочина.

(4) Одобрение за работа со скратено работно време од ставот (3) на овој член дава министерот надлежен за работите од областа на трудот, врз основа на претходно прибавено мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.

(5) Барање за покренување на постапка за добивање на одобрение за работа со скратено работно време може да поднесе работникот или синдикалната организација до работодавачот.

(6) Здравствената установа која врши дејност медицина на трудот и инспекцијата на трудот мислењето од ставот (4) на овој член го доставуваат врз основа на претходно изготвен и доставен елаборат од работодавачот.

(7) Барање за добивање одобрение за работа со скратено работно време поднесува работодавачот до министерството надлежно за работите од областа на трудот.

(8) Кон барањето за добивање одобрение од ставот (4) на овој член работодавачот доставува мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.

(9) Доколку инспекцијата на трудот утврди дека постојат условите од ставот (1) на овој член, со решение ќе му нареди на работодавачот да покрене постапка за утврдување на скратено работно време.

(10) Работникот кој работи на работи од ставот (1) на овој член не смее да работи на тие работи прекуремено, ниту може да се вработи кај друг работодавач на истите работи, за времето за кое работи со скратено работно време."

Член 9

По членот 124 се додава нов наслов и нов член 124-а, кои гласат:

"Работа во смени

Член 124-а

(1) Работодавачот може да ја организира работата и во смени.

(2) Работа во смени значи секој метод на организирање на работата во смени во која работниците се менуваат еднопосредно на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекин, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели.

(3) Планот од ставот (2) на овој член се доставува и до синдикалната организација кај работодавачот, најмалку десет работни дена пред примената на планот."

Член 10

Членот 127 се менува и гласи:

"(1) Ноќна работа се смета работењето во ноќно време.

(2) Ноќно време е периодот меѓу 22,00 часот и 6,00 часот наредниот ден.

(3) Работодавачот, кој користи редовно работници за ноќна работа е должен да ја извести инспекцијата на трудот."

Член 11

Во насловот на членот 128 зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Член 12

Во членот 128 став (3) по зборот "Работодавачот" се става запирка и се додаваат зборовите: "на негов трошок", а зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Во точката 4 точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "пред нивно ангажирање во ноќна работа и во редовни временски периоди утврдени со закон."

Член 13

Во насловот на членот 129 зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Член 14

Во членот 129 став (1) зборовите: "ноќе до четири месеца" се заменуваат со зборовите: "ноќно време", а зборот "дневно" се заменува со зборовите: "на секои 24 часа".

Член 15

Во членот 132 став (1) зборовите: "со полно работно време" се заменуваат со зборовите: "шест часа и подолго од шест часа".

Во ставот (4) зборовите: "еден час" се заменуваат со зборовите: "два часа".

Член 16

Насловот на член 133 се менува и гласи: "Дневен одмор".

Член 17

Во членот 133 ставот (1) се менува и гласи: "Работникот има право на дневен одмор од најмалку 12 часа непрекинато во текот на 24 часа."

Ставот (2) се брише.

Член 18

Во членот 134 став (1) точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "плус 12 часа дневен одмор од членот 133 на овој закон".

Член 19

Во членот 137 став (1) по бројот "20" се додава зборот "работни".

Член 20

Во членот 145 ставот (1) се менува и гласи: "Работникот по престанувањето на работниот однос по кој било основ има право на обештетување за неискористениот годишен одмор."

Член 21

Во членот 182 став (1) зборовите: "и еден кој заеднички ќе го определат" се бришат.

Член 22

Во членот 188 став (2) по зборот "располагање" се става запирка и се додаваат зборовите: "начинот, условите и органите кои одлучуваат за поделба на имотот на синдикатот, односно здружението на работодавачи во случај на престанок на дејствување".

Член 23

Членот 189 се менува и гласи:

"(1) Синдикална организација на ниво на работодавач стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија.

(2) Синдикат на повисоко ниво, односно здружение на работодавачите на повисоко ниво стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија, по претходен упис во регистарот на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи."

Член 24

Во членот 190 став (1) пред зборот "Синдикатите" бројот "1)" се заменува со бројот "(1)", а по зборот "регистарот" се додаваат зборовите: "на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи".

Член 25

Во членот 191 ставот (1) се менува и гласи: "Запишувањето во регистарот од членот 190 став (1) на овој закон се врши врз основа на барање на синдикат на повисоко ниво, односно на здружение на работодавачи на повисоко ниво."

Член 26

Во членот 192 став (1) по зборот "синдикатот" се додаваат зборовите: "на повисоко ниво", а по зборот "решение" точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "од кое еден примерок се доставува до Централниот регистар на Република Македонија".

Член 27

Во членот 194 став (3) по зборот "постапува" се додаваат зборовите: "под условите и".

Ставот (4) се брише.

Член 28

Членот 201 се менува и гласи: "Синдикатот, односно здружението на работодавачите престанува да дејствува ако така одлучи надлежното тело на синдикатот, односно здружението на работодавачите кое со статутот е овластено да одлучува за престанок на дејствување на синдикатот, односно здружението."

Член 29

Во членот 202 по ставот (5) се додаваат два нови става (6) и (7), кои гласат:

"(6) Врз основа на правосилна пресуда, органот надлежен за водење на регистар, ги брише организациите од регистарот.

(7) Примерок од правосилна пресуда од ставот (5) на овој член се доставува и до Централниот регистар на Република Македонија."

Член 30

Во членот 204 пред зборовите: "На ниво" се додава бројот "(1)", а во точката 1 зборот "стопанството" се заменува со зборовите: "приватниот сектор од областа на стопанството".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се однесува на органите на државната власт и други државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, установите, јавните претпријатија, заводите, агенциите, фондовите и други правни лица кои вршат дејност од јавен интерес."

Член 31

Во членот 205 ставот (1) се менува и гласи:

"Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите и вработените во приватниот сектор."

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се применува непосредно и е задолжителен за работодавач и вработените во јавниот сектор."

Ставот (2) станува став (3).

Член 32

Во насловот на членот 211 по зборот "синдикатот" се додаваат зборовите: "и на здружението на работодавачи".

Член 33

Членот 211 се менува и гласи:

"(1) Репрезентативност на синдикат за територијата на Република Македонија, односно на здружение на работодавачи за територијата на Република Македонија се определува заради учество во трипартитни тела за социјално партнерство и трипартитни делегации на социјалните партнери.

(2) Репрезентативност на синдикат на ниво на јавен сектор се определува заради учество во колективно договарање на ниво на јавен сектор.

(3) Репрезентативност на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството, се определува заради учество во колективно договарање на ниво на приватен сектор од областа на стопанството.

(4) Репрезентативност на синдикат, односно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел се определува заради учество во колективно договарање на ниво на гранка, односно оддел.

(5) Репрезентативност на синдикат на ниво на работодавач се определува заради учество во колективно договарање на ниво на работодавач."

Член 34

Членот 212 се менува и гласи:

"(1) Репрезентативен синдикат за територијата на Република Македонија е синдикат кој ги исполнува следниве услови:

1) да е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2) во него да членуваат најмалку 10% од вкупниот број на вработени во Република Македонија кои плаќаат членарина на синдикатот;

3) да здружува најмалку три синдикати на национално ниво од различни гранки, односно оддели кои се запишани во регистарот на синдикати кој се води во министерството надлежно за работите од областа на трудот;

4) да дејствува на национално ниво и да имаат регистрирани членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5) да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи и

6) во него да членуваат синдикати кои потпишале или пристапиле на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел.

(2) Репрезентативен синдикат на ниво на јавен сектор е синдикатот кој е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во јавниот сектор и кои плаќаат членарина.

(3) Репрезентативен синдикат на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е синдикатот кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во приватниот сектор од областа на стопанството и кои плаќаат членарина.

(4) Репрезентативен синдикат на ниво на гранка, односно оддел е синдикат кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени во гранката, односно одделот и кои плаќаат членарина.

(5) Репрезентативен синдикат на ниво на работодавач е синдикат во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени кај работодавачот и кои плаќаат членарина."

Член 35

Членот 213 се менува и гласи:

"(1) Репрезентативно здружение на работодавачите за територијата на Република Македонија е здружение кое ги исполнува следниве услови:

1) да е запишано во регистарот на здруженија на работодавачи кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2) во здружението да се зачленети најмалку 5% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор од областа на стопанството во Република Македонија или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 5% од вкупниот број вработени во приватниот сектор во Република Македонија;

3) членки на здружението да бидат работодавачи од најмалку три гранки, односно оддели;

4) да има свои членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5) да склучило или пристапило на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел и

6) да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи.

(2) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во приватниот сектор.

(3) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во гранката, односно одделот или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во гранката, односно одделот."

Член 36

По членот 213 се додаваат шест нови наслови и шест нови члена 213-а, 213-б, 213-в, 213-г, 213-д и 213-ѓ, кои гласат:

"Орган надлежен за утврдување на репрезентативноста

Член 213-а

Репрезентативноста на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на Република Македонија, на ниво на јавен сектор, на ниво на приватен сектор од областа на стопанството и на ниво на гранка, односно оддел согласно со Националната класификација на дејности, ја утврдува министерот надлежен за работите од областа на трудот, на предлог од Комисија за утврдување на репрезентативноста (во натамошниот текст: Комисијата), во согласност со овој закон.

Состав и начин на работа на Комисијата**Член 213-б**

(1) Комисијата е составена од девет члена, од кои по три претставника на Министерството за труд и социјална политика, Министерството за правда и Министерството за економија.

(2) Регистрирани синдикати и здруженија на работодавачи на национално ниво можат да определат свој претставник кој ќе присуствува при работата на Комисијата.

(3) Претставниците на министерствата од ставот (1) на овој член ги именува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за труд и социјална политика.

(4) Административно-стручните работи за работа на Комисијата ги врши Министерството за труд и социјална политика.

(5) Начинот на работа на Комисијата се определува со Деловник за работа на Комисијата.

Барање за утврдување на репрезентативност**Член 213-в**

(1) Барање за утврдување на репрезентативност до Комисијата доставува синдикат, односно здружение на работодавачи на повисоко ниво.

(2) Со барањето се поднесуваат и докази за исполнување на условите за репрезентативност, и тоа:

1) решение од уписот во регистарот на синдикати, односно решение од уписот во регистарот на здруженија на работодавачите;

2) список на членовите на синдикатот кои плаќаат членарина заверен од страна на овластен претставник на синдикатот и работодавачот и пристапници на членовите, односно доказ за членство на работодавачите во здружението на работодавачите;

3) список на склучени колективни договори или колективни договори на кои им пристапил синдикатот, односно здружението на работодавачи;

4) список на синдикати - членки на синдикатот по гранки, односно оддели, односно список на работодавачи членки по гранки, односно оддели и

5) список на локалните синдикати - членки, односно работодавачи по општини со седиште и адреса.

(3) По завршувањето на постапката за утврдување на репрезентативноста, пристапниците од ставот (2) на овој член се враќаат на синдикатите.

(4) Работодавачот е должен, на барање на синдикатот да издаде потврда со списокот на членовите на синдикатот кои се вработени кај него и плаќаат членарина.

Постапка по барањето**Член 213-г**

(1) Комисијата утврдува дали барањето и поднесените докази се во согласност со овој закон.

(2) Министерот надлежен за работите од областа за трудот, на предлог на Комисијата, донесува решение за репрезентативност.

(3) На решението за репрезентативност од ставот (2) на овој член може да се поднесе жалба до Владата на Република Македонија.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се заведе управен спор пред надлежен суд.

Преиспитување на репрезентативноста**Член 213-д**

(1) Репрезентативноста се определува за временски период од три години, од денот на донесувањето на решението.

(2) Синдикат и здружение на работодавачи можат да поднесат барање за преиспитување на репрезентативноста, по истекот на период од една година од денот на донесувањето на решението за утврдување на репрезентативност.

(3) Барањето за преиспитување на репрезентативноста кое се поднесува до Комисијата содржи име на синдикатот или здружението на работодавачи, нивото на основање, бројот на решението за регистрација, причините за барање за преиспитување на репрезентативноста и наведување на докази по истото.

(4) Комисијата поведува постапка за утврдување на репрезентативноста, согласно со членот 213-г од овој закон.

Објавување на решение**Член 213-ѓ**

Решението за репрезентативноста се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 37

Во членот 216 пред зборот "Општиот" се додава бројот "(1)", по зборот "договор" се додаваат зборовите: "за приватниот сектор", а зборовите: "територијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "приватниот сектор од областа на стопанството".

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор, го склучува репрезентативниот синдикат во јавниот сектор и министерот надлежен за работите од областа на трудот, по претходно овластување од Владата на Република Македонија."

Член 38

Во насловот на членот 217 и во членот 217 зборот "дејност" се заменува со зборот "оддел", а зборот "дејноста" се заменува со зборот "одделот".

Член 39

Во членот 231 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

"(3) Известување за склучување на колективен договор на ниво на работодавач и времето за кое е склучен се доставува до министерството надлежно за работите од областа на трудот, во рок од осум дена од неговото склучување."

Ставот (3) станува став (4).

Член 40

Во членот 246 став (4) зборовите: "синдикатот и здружението на работодавачите" се заменуваат со зборовите: "репрезентативните синдикати на територијата на Република Македонија и репрезентативните здруженија на работодавачи на територијата на Република Македонија".

Член 41

Во членот 251 ставот (1) се брише, а ставот (2) станува став (1).

Член 42

Во членот 259 став (1) точка 1 по зборот "договор" точката и запирката се бришат и се додаваат зборовите: "и за кое не поднел пријава за задолжително социјално осигурување".

Точката 2 се брише.

Точките 3, 4 и 5 стануваат точки 2, 3 и 4.

Во ставот (2) броевите: " 2, 3 и 5" се заменуваат со броевите: "2) и 4)", а бројот "4" се заменува со бројот "3)".

Член 43

Во членот 265 став (1) по точката 7 се додава нова точка 8, која гласи:

"8) за неспроведување на колективен договор (член 223 став (1));“.

Точката 8 станува точка 9.

Член 44

Во членот 266-г став (7) зборовите: "и државниот инспекторат за труд" се бришат.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Синдикатите и здруженијата на работодавачи на повисоко ниво регистрирани пред денот на влегувањето во сила на овој закон се должни да се пререгистрираат во министерството надлежно за работите од областа на трудот, во согласност со овој закон, во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

Комисијата се формира во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Барање за утврдување на репрезентативност, согласно со овој закон, синдикатите и здруженијата на работодавачи доставуваат во рок од 30 дена од денот на формирањето на Комисијата.

Член 47

Општите колективни договори се усогласуваат со одредбите од овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Колективните договори на ниво на гранка, односно оддел и колективните договори на ниво на работодавач се усогласуваат во рок од шест месеца од потпишувањето на општите колективни договори.

Член 48

Одредбите од колективните договори кои нема да се усогласат во рокот од членот 47 на овој закон престануваат да важат.

Член 49

Во целиот текст на Законот за работните односи по зборот "гранка", односно "гранки" во кој било род и број се додаваат зборовите: "односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности".

Член 50

Се овластува Законодавно-правната комисија во Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за работните односи.

Член 51

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR MARRËDHËNIET E PUNËS

Neni 1

Në Ligjin për marrëdhëniet e punës ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 62/2005, 106/2008 dhe 161/2008), në nenin 5 paragrafi (1) pika 3, në fund të fjalisë lidhëza "dhe" zëvendësohet me pikëpresje.

Në pikën 4 pika zëvendësohet me pikëpresje dhe shtohen katër pika të reja 5, 6, 7 dhe 8, si vijojnë:

"5. "Orar pune" është çdo periudhë në të cilën punëtori punon dhe është në dispozicion të punëdhënësit, për kryerjen e punëve dhe të detyrave të punës në pajtim me ligjin;

6. "Kohë pushimi" është çdo periudhë e cila nuk është orar pune;

7. "Punë në turne" do të thotë çdo metodë e organizimit të punës në turne, në të cilën punëtorët ndërrohen njëri pas tjetrit në të njëjtin vend pune, në pajtim me një plan të caktuar dhe që mund të jetë i vazhdueshëm ose me ndërprerje, duke përfshirë nevojën që punëtorët të punojnë në kohë të ndryshme në periudhë të caktuar të ditëve ose javëve dhe

8. "Punëtor në turne" është çdo punëtor, orari i punës së të cilit është pjesë e punës në turne."

Neni 2

Në nenin 13 paragrafi (3) ndryshon, si vijon:

"(3) Punëdhënësi është i detyruar që të dorëzojë fletëparaqitje/fletëçregjistrim (Formulari M1/M2) për punëtorin në sigurimin e detyrueshëm social (pensional dhe invalidor, shëndetësor dhe sigurimin në rast papunësie), në pajtim me dispozitat e posaçme, në Agjencinë për Punësim të Republikës së Maqedonisë, në formë elektronike ose drejtpërsëdrejti në Agjenci, para se të fillojë punëtorin me punë. Fotokopja e verifikuar e fletëparaqitjes i dorëzohet punëtorit në afat prej tri ditësh nga dita e hyrjes në punë."

Neni 3

Në nenin 23 në paragrafin (1) lidhëza "dhe" zëvendësohet me presje, ndërsa pas fjalës "ditë" shtohen fjalët: "dhe afati në të cilin punëdhënësi, pas skadimit të afatit për paraqitje do të bëjë zgjedhje, nëse me ligj tjetër nuk është përcaktuar ndryshe".

Neni 4

Në nenin 106 në paragrafin (3) pas fjalëve: "punë nate" shtohen fjalët: "punë kujdestarie, në pajtim me ligjin".

Neni 5

Në nenin 117 në paragrafin (2) fjala "dhjetë" zëvendësohet me fjalën "tetë".

Pas paragrafit (2) shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Për punëtorët e Ministrisë së Punëve të Brendshme, të cilët kryejnë detyra dhe autorizime të veçanta në pajtim me ligj të veçantë, puna jashtë orarit të punës mund të zgjasë më shumë se 190 orë në vit, për shkak të kryerjes së punëve urgjente dhe pa prolongim, me pajtimin me shkrim të punëtorit të dhënë paraprakisht."

Paragrafët (3), (4) dhe (5) bëhen paragrafë (4), (5) dhe (6).

Neni 6

Titulli i nenit 118 ndryshon, si vijon: “Kujdestaria në shëndetësi”.

Neni 7

Në nenin 118 fjalët: “si punë jashtë orarit” shlyhen.

Neni 8

Pas nenit 122 shtohet titull i ri dhe nen i ri 122-a, si vijojnë:

“Orar pune i shkurtuar në kushte të veçanta

Neni 122-a

“(1) Punëtorit i cili punon në punë veçanërisht të rënda, të mundimshme dhe të dëmshme për shëndetin, ndërsa ndikimi i dëmshëm i të cilave mbi shëndetin e tij, përkatësisht aftësinë punuese në tërësi nuk mund të evitohet me masa mbrojtëse, orari i punës i shkurtohet në përpjesëtim me ndikimin e dëmshëm mbi shëndetin e tij, përkatësisht mbi aftësinë punuese, në pajtim me ligjin dhe marrëveshjen kolektive.

(2) Gjatë realizimit të së drejtës për rrogë dhe të drejtave të tjera nga marrëdhënia e punës, orari i shkurtuar i punës nga paragrafi (1) i këtij neni, barazohet me orarin e plotë të punës.

(3) Si punë veçanërisht të rënda, të mundimshme dhe të dëmshme për shëndetin konsiderohen: veçanërisht puna e rëndë fizike; puna nën presion të zmadhuar atmosferik; puna në zhurmë të madhe; puna në ujë ose lagështirë; puna e ekspozuar ndaj rrezatimeve jonizuese; puna me të sëmurë nga sëmundjet ngjitëse dhe me materiale infektuese; puna me intervenime kirurgjike në sallat e operacionit; puna në sferën e psikiatrisë; puna me persona me pengesa më të rënda në zhvillimin psikik; puna në mjekësinë gjyqësore dhe anatominë patologjike; puna me materiale brejtëse; puna me personelin e aviacionit; ekzekutimet e baletit; muziktarë të instrumenteve frymore; valltarë dhe solistë të operës; puna në afërsi të tensionit të ose nën tension dhe puna në lartësi ose në thellësi.

(4) Leje për punë me orar të shkurtuar pune nga paragrafi (3) i këtij neni, jep ministri kompetent për punët nga sfera e punës, në bazë të mendimit të marrë paraprakisht nga institucioni shëndetësor, i cili kryen veprimtari të mjekësisë së punës dhe mendim nga inspeksioni i punës.

(5) Kërkesë për ngritjen e procedurës për marrjen e lejes për punë me orar të shkurtuar pune, mund t'i parashtrijë punëtori ose organizata sindikale punëdhënësit.

(6) Institucioni shëndetësor i cili kryen veprimtari të mjekësisë së punës dhe inspeksion të punës, mendimin nga paragrafi (4) i këtij neni e dorëzon në bazë të elaboratit të përgatitur dhe të dorëzuar nga paraprakisht nga punëdhënësi.

(7) Kërkesë për marrjen e lejes për punë me orar të shkurtuar pune, punëdhënësi i paraqet ministrisë kompetente për punët nga sfera e punës.

(8) Me kërkesën për marrjen e lejes nga paragrafi (4) i këtij neni, punëdhënësi dorëzon mendim nga institucioni shëndetësor, i cili kryen veprimtari të mjekësisë së punës dhe mendim nga inspeksioni i punës.

(9) Nëse inspeksioni i punës konstaton se ekzistojnë kushtet nga paragrafi (1) i këtij neni, me aktvendim do t'i urdhërojë punëdhënësit që të ngrejë procedurë për përcaktimin e orarit të shkurtuar të punës.

(10) Punëtori i cili punon në punët nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk guxon që të punojë në ato punë jashtë orarit të punës, as nuk mund të punësohet te punëdhënësi tjetër në punë të njëjta, për kohën për të cilën punon me orar të shkurtuar pune.”

Neni 9

Pas nenit 124 shtohet titull i ri dhe nen i ri 124-a, si vijon:

“Puna në turne

Neni 124-a

(1) Punëdhënësi mund ta organizojë punën edhe në turne.

(2) Punë në turne do të thotë çdo metodë e organizimit të punës në turne, në të cilën punëtorët ndërrohen njëri pas tjetrit në të njëjtin vend pune, në pajtim me planin e caktuar dhe i cili mund të jetë i vazhdueshëm ose me ndërprerje, duke e përfshirë nevojën që punëtorët të punojnë në kohë të ndryshme, në periudhë të caktuar të ditëve ose të javëve.

(3) Plani nga paragrafi (2) i këtij neni, i dorëzohet edhe organizatës sindikale te punëdhënësi, së paku dhjetë ditë pune para zbatimit të planit.”

Neni 10

Neni 127 ndryshon si vijon:

“(1) Punë nate konsiderohet puna në kohën e natës.

(2) Kohë nate është periudha ndërmjet orës 22,00 dhe orës 6,00 ditën e ardhshme.

(3) Punëdhënësi, i cili shfrytëzon rregullisht punëtorë për punë nate, obligohet që ta lajmërojë inspeksionin e punës.”

Neni 11

Në titullin e nenit 128 fjala “natën” zëvendësohet me fjalët: “kohë nate”.

Neni 12

Në nenin 128 në paragrafin (3) pas fjalës “Punëdhënësi” vihet presje dhe shtohen fjalët: “me shpenzimet e tij”, ndërsa “natën” zëvendësohet me fjalët: “kohë nate”.

Në pikën 4 pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: “para angazhimit të tyre në punën e natës dhe në periudha të rregullta kohore të përcaktuara me ligj.”

Neni 13

Në titullin e nenit 129 fjala “natën” zëvendësohet me fjalët: “kohë nate”.

Neni 14

Në nenin 129 në paragrafin (1) fjalët: “natën deri në katër muaj” zëvendësohen me fjalët “kohë nate”, ndërsa pas fjalës “në ditë” zëvendësohet me fjalët “në çdo 24 orë”.

Neni 15

Në nenin 132 në paragrafin (1) fjalët: “me orar të plotë pune” zëvendësohen me fjalët “gjashtë orë dhe më shumë se gjashtë orë”.

Në paragrafin (4) fjalët “një orë” zëvendësohen me fjalët “dy orë”.

Neni 16

Titulli i nenit 133 ndryshon, si vijon: “Pushimi ditor”.

Neni 17

Në nenin 133 paragrafi (1) ndryshon, si vijon:
 “Punëtori ka të drejtë për pushim ditor së paku prej 12 orësh pa ndërprerje, gjatë 24 orëve.”
 Paragrafi (2) shlyhet.

Neni 18

Në nenin 134 në paragrafin (1) pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: “plus 12 orët e pushimit ditor nga neni 133 i këtij ligji.”

Neni 19

Në nenin 137 në paragrafin (1) pas numrit “20” shtohet fjala “pune”.

Neni 20

Në nenin 145 paragrafi (1) ndryshon si vijon:
 “Punëtori pas pushimit të marrëdhënies së punës në çfarëdo qoftë baze, ka të drejtë për dëmshpërblim për pushimin e pashfrytëzuar vjetor.”

Neni 21

Në nenin 182 në paragrafin (1) fjalët: “edhe një të cilin së bashku do ta caktojnë” shlyhen.

Neni 22

Në nenin 188 në paragrafin (2) pas fjalës “dispozicion” vihet presje dhe shtohen fjalët: “mënyra, kushtet dhe organet të cilat vendosin për ndarjen e pronës së sindikatës, përkatësisht shoqatës së punëdhënësve në rast të pushimit të veprimit”.

Neni 23

Neni 189 ndryshon, si vijon:
 “(1) Organizata sindikale në nivel të punëdhënësit e merr cilësinë e personit juridik, me ditën e regjistrimit në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë.
 (2) Sindikata në nivel më të lartë, përkatësisht shoqata e punëdhënësve në nivel më të lartë e merr cilësinë e personit juridik, me ditën e regjistrimit në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë, pas regjistrimit paraprak në regjistrin e sindikatave, përkatësisht në regjistrin e shoqatave të punëdhënësve.”

Neni 24

Në nenin 190 në paragrafin (1) para fjalës “Sindikatat” numri “1” zëvendësohet me numrin “(1)”, ndërsa pas fjalës “regjistrin” shtohen fjalët: “të sindikatave, përkatësisht regjistrin e shoqatave të punëdhënësve”.

Neni 25

Në nenin 191 paragrafi (1) ndryshon si vijon:
 “Regjistrimi në regjistër nga neni 190 paragrafi (1) i këtij ligji, kryhet në bazë të kërkesës së sindikatës në nivel më të lartë, përkatësisht të shoqatës së punëdhënësve në nivel më të lartë.”

Neni 26

Në nenin 192 në paragrafin (1) pas fjalës “sindikata” shtohen fjalët: “në nivel më të lartë”, dhe pas fjalës “aktvendim” pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: “nga i cili një ekzemplar i dorëzohet Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë”.

Neni 27

Në nenin 194 paragrafi (3) pas fjalës “vepron” shtohen fjalët: “nën kushtet dhe”.
 Paragrafi (4) shlyhet.

Neni 28

Neni 201 ndryshon, si vijon:
 “Sindikata, përkatësisht shoqata e punëdhënësve pushon të veprojë nëse ashtu vendos trupi kompetent i sindikatës, përkatësisht shoqatës së punëdhënësve, e cila është e autorizuar me statut që të vendosë për pushimin e veprimtarisë së sindikatës, përkatësisht shoqatës.”

Neni 29

Në nenin 202 pas paragrafit (5) shtohen dy paragrafë të rinj (6) dhe (7), si vijojnë:

“(6) Në bazë të aktgjykimit të plotfuqishëm, organi kompetent për mbajtjen e regjistrin, i shlyen organizatat nga regjistri.

(7) Një ekzemplar i aktgjykimit të plotfuqishëm nga paragrafi (5) i këtij neni, i dorëzohet edhe Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë.”

Neni 30

Në nenin 204 para fjalës “Në nivel” shtohet numri “(1)”, ndërsa në pikën 1 fjala “ekonomia” zëvendësohet me fjalët: “sektori privat nga sfera e ekonomisë”.

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:
 “(2) Marrëveshja e përgjithshme kolektive për sektorin publik ka të bëjë me organet e pushtetit shtetëror dhe organet tjera shtetërore, organet e njësive të vetadministrimit lokal, institucionet, ndërmarrjet publike, entet, agjencitë, fondet dhe personat tjerë juridikë, të cilët kryejnë veprimtari me interes publik.”

Neni 31

Në nenin 205 paragrafi (1) ndryshon si vijon:
 “Marrëveshja e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë, zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe është e obligueshme për punëdhënësit dhe të punësuarit në sektorin privat.”

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:
 “(2) Marrëveshja e përgjithshme kolektive për sektorin publik, zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe është e obligueshme për punëdhënësin dhe të punësuarit në sektorin publik.”

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Neni 32

Në titullin e nenit 211 pas fjalës “sindikata”, shtohen fjalët: “edhe të shoqatës së punëdhënësve”.

Neni 33

Neni 211 ndryshon si vijon:
 “(1) Përfaqësimi i sindikatës për territorin e Republikës së Maqedonisë, përkatësisht i shoqatës së punëdhënësve për territorin e Republikës së Maqedonisë, përcaktohet për pjesëmarrje në trupat trepalëshe për partneritet social dhe delegacionet trepalëshe të partnerëve sociale.

(2) Përfaqësimi i sindikatës në nivel të sektorit publik, përcaktohet për shkak të pjesëmarrjes në marrëveshje kolektive në nivel të sektorit publik.

(3) Përfaqësimi i sindikatës, përkatësisht i shoqatës së punëdhënësve në nivel të sektorit privat nga sfera e ekonomisë, përcaktohet për shkak të pjesëmarrjes në marrëveshje kolektive në nivel të sektorit privat, nga sfera e ekonomisë.

(4) Përfaqësimi i sindikatës, përkatësisht shoqatës së punëdhënësve në nivel të degës, përkatësisht njësisë, përcaktohet për pjesëmarrje në marrëveshjen kolektive në nivel të degës, përkatësisht njësisë.

(5) Пërfaqësimi i sindikatës në nivel të punëdhënësit përcaktohet për shkak të pjesëmarrjes në marrëveshje kolektive në nivel të punëdhënësit.”

Neni 34

Neni 212 ndryshon si vijon:

“(1) Sindikata përfaqësuese për territorin e Republikës së Maqedonisë, është sindikatë e cila i plotëson kushtet në vijim:

1) të jetë e regjistruar në regjistrin e sindikatave të cilin e mban ministria kompetente për punët nga sfera e punës;

2) në të marrin pjesë së paku 10% nga numri i përgjithshëm i të punësuarave në Republikën e Maqedonisë, të cilët i paguajnë anëtarësi sindikatës;

3) të bashkojë së paku tri sindikata në nivel nacional nga degë të ndryshme, përkatësisht njësi të cilat janë regjistruar në regjistrin e sindikatave, i cili mbahet në ministrinë kompetente për punët nga sfera e punës;

4) të veprojë në nivel nacional dhe të ketë anëtare të regjistruara së paku në 1/5 e komunave në Republikën e Maqedonisë,

5) të veprojë në pajtim me statutin e vet dhe principet demokratike dhe

6) në të të marrin pjesë sindikatat të cilat kanë nënshkruar, ose u janë qasur së paku tri marrëveshje kolektive në nivel të degës, përkatësisht njësisë.

(2) Sindikatë përfaqësuese në nivel të sektorit publik, është sindikata e cila është e regjistruar në regjistrin e sindikatave të cilin e mban ministria kompetente, për punët nga sfera e punës dhe në të cilën janë të anëtarësuar së paku 20% nga numri i të punësuarve në sektorin publik dhe të cilët paguajnë anëtarësi.

(3) Sindikatë përfaqësuese në nivel të sektorit privat nga sfera e ekonomisë, është sindikata e cila është e regjistruar në regjistrin të cilin e mban ministria kompetente për punët nga sfera e punës dhe në të cilën janë anëtarësuar së paku 20% nga numri i të punësuarve në sektorin privat, nga sfera e ekonomisë dhe të cilët paguajnë anëtarësim.

(4) Sindikatë përfaqësuese në nivel të degës, përkatësisht njësisë është sindikata e cila është e regjistruar në regjistrin të cilin e mban ministria kompetente, për punët nga sfera e punës dhe në të cilën janë anëtarësuar së paku 20% nga numri i të punësuarve në degë, përkatësisht njësi dhe të cilët paguajnë anëtarësi.

(5) Sindikatë përfaqësuese në nivel të punëdhënësit, është sindikata në të cilën janë anëtarësuar së paku 20% nga numri i të punësuarave të punëdhënësi dhe të cilët paguajnë anëtarësi.”

Neni 35

Neni 213 ndryshohet si vijon:

“(1) Shoqatë përfaqësuese e punëdhënësve për territorin e Republikës së Maqedonisë, është shoqata e cila i plotëson kushtet në vijim:

1) të jetë e regjistruar në regjistrin e shoqatës së punëdhënësve, të cilin e mban ministria kompetente për punët nga sfera e punës;

2) në shoqatë të jenë të anëtarësuar së paku 5% nga numri i përgjithshëm i punëdhënësve në sektorin privat nga sfera e ekonomisë në Republikën e Maqedonisë, ose punëdhënësit anëtarë të shoqatës të punësojnë së paku 5% nga numri i përgjithshëm të punësuar në sektorin privat në Republikën e Maqedonisë;

3) anëtarë të shoqatës të jenë punëdhënës së paku prej tri degësh, përkatësisht njësisish;

4) të ketë anëtarë të vet së paku në 1/5, nga komunat në Republikën e Maqedonisë;

5) të ketë lidhur ose t'u jetë qasur së paku tri marrëveshje kolektive në nivel të degës, përkatësisht njësisë dhe

6) të veprojë në pajtim me statutin e vet dhe principet demokratike.

(2) Shoqatë përfaqësuese e punëdhënësve në nivel të sektorit privat nga sfera e ekonomisë, është shoqata e cila është e regjistruar në regjistrin të cilin e mban ministria kompetente, për punët nga sfera e punës dhe në të cilën janë të anëtarësuar së paku 10% nga numri i përgjithshëm i punëdhënësve në sektorin privat, ose anëtarët punëdhënës të shoqatës të punësojnë së paku 10% nga numri i përgjithshëm i të punësuarve në sektorin privat.

(3) Shoqatë përfaqësuese e punëdhënësve në nivel të degës, përkatësisht njësisë, është shoqata e cila është e regjistruar në regjistrin të cilin e mban ministria kompetente, për punët nga sfera e punës dhe në të cilën janë të anëtarësuar së paku 10% nga numri i përgjithshëm i punëdhënësve në degën, përkatësisht njësinë ose punëdhënësit anëtarë të shoqatës të punësojnë së paku 10% nga numri i përgjithshëm i të punësuarve në degën, përkatësisht njësinë.”

Neni 36

Pas nenit 213 shtohen gjashtë tituj të rinj dhe gjashtë nene të reja, 213-a, 213-b, 213-v, 213-g, 213-d dhe 213-gj, si vijojnë:

“Organi kompetent për përcaktimin e përfaqësimit

Neni 213-a

Përfaqësimin e sindikatës, përkatësisht të shoqatës së punëdhënësve në nivel të Republikës së Maqedonisë, në nivel të sektorit publik, në nivel të sektorit privat nga sfera e ekonomisë dhe në nivel të degës, përkatësisht njësisë në pajtim me Klasifikimin nacional të veprimtarive, e përcakton ministri kompetent për punët nga sfera e punës, me propozimin e Komisionit për përcaktimin e përfaqësimit (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni), në pajtim me këtë ligj.

Përbërja dhe mënyra e punës së Komisionit

Neni 213-b

(1) Komisioni është i përbërë prej nëntë anëtarëve, nga të cilët nga tre përfaqësues të Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale, Ministrisë së Drejtësisë dhe Ministrisë së Ekonomisë.

(2) Sindikatat dhe shoqatat e regjistruara të punëdhënësve në nivel nacional, mund të caktojnë përfaqësues të vetin, i cili do të marrë pjesë gjatë punës së Komisionit.

(3) Përfaqësuesit e ministrive nga paragrafi (1) i këtij neni, i emëron Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit të Punës dhe Politikës Sociale.

(4) Punët administrative-profesionale për punën e Komisionit, i kryen Ministria e Punës dhe Politikës Sociale.

(5) Mënyra e punës së Komisionit, përcaktohet me Rregullore për punë të Komisionit.

Kërkesa për përcaktimin e përfaqësimit

Neni 213-v

(1) Kërkesën për përcaktimin e përfaqësimit, Komisionit ia dorëzon sindikata, përkatësisht shoqata e punëdhënësve në nivel më të lartë.

(2) Me kërkesën dorëzohet edhe dëshmi për plotësimin e kushteve për përfaqësim, dhe atë:

1) aktvendimi nga regjistrimi në regjistrin e sindikatave, përkatësisht aktvendimi nga regjistrimi i shoqatave të punëdhënësve;

2) lista e anëtarëve të sindikatës të cilët paguajnë anëtarësi të verifikuar nga ana e përfaqësuesit të autorizuar të sindikatës dhe punëdhënësit dhe fletanëtarësimin e anëtarëve, përkatësisht dëshmi për anëtarësimin e punëdhënësve në shoqatën e punëdhënësve;

3) lista e marrëveshjeve të lidhura kolektive ose marrëveshje kolektive të cilëve u është qasur sindikata, përkatësisht shoqata e punëdhënësve;

4) lista e sindikatave-anëtare të sindikatës sipas degëve, përkatësisht njërive, përkatësisht lista e punëdhënësve anëtarë të degëve, përkatësisht njërive dhe

5) lista e sindikatave lokale-anëtare, përkatësisht punëdhënësit nëpër komuna me seli dhe adresa.

(3) Pas përfundimit të procedurës për përcaktimin e përfaqësimit, fletanëtarësimet nga paragrafi (2) i këtij neni, u kthehen sindikatave.

(4) Punëdhënësi është i obliguar që me kërkesën e sindikatës, të japë vërtetim me listën e anëtarëve të sindikatës të cilët janë të punësuar te ai dhe paguajnë anëtarësi.

Procedura për kërkesën

Neni 213-g

(1) Komisioni përcakton nëse kërkesa dhe dëshmitë e parashtruara, janë në pajtim me këtë ligj.

(2) Ministri kompetent për punët nga sfera e punës, me propozimin e Komisionit, miraton aktvendim për përfaqësim.

(3) Për aktvendimin për përfaqësim nga paragrafi (2) i këtij neni, mund t'i parashtrohet ankesë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(4) Kundër aktvendimit nga paragrafi (3) i këtij neni, mund të ngritet kontest administrativ para gjykatës kompetente.

Rishqyrtimi i përfaqësimit

Neni 213-d

(1) Përfaqësimi përcaktohet për periudhën prej tre vjetësh, nga dita e miratimit të aktvendimit.

(2) Sindikata dhe shoqata e punëdhënësve mund të parashtrojnë kërkesë për rishqyrtimin e përfaqësimit, pas skadimit të periudhës prej një viti nga dita e miratimit të aktvendimit për përcaktimin e përfaqësimit.

(3) Kërkesa për rishqyrtimin e përfaqësimit, e cila i parashtrohet Komisionit përmban: emrin e sindikatës ose të shoqatës së punëdhënësve, nivelin e themelimit, numrin e aktvendimit për regjistrim, shkaqet e kërkesës për rishqyrtimin e përfaqësimit dhe paraqitjen e dëshmimeve për të njëjtën.

(4) Komisioni ngrit procedurë për përcaktimin e përfaqësimit, në pajtim me nenin 213-g të këtij ligji.

Shpallja e aktvendimit

Neni 213-gj

Aktvendimi për përfaqësim, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë."

Neni 37

Në nenin 216 para fjalës "Të përgjithshëm" shtohet numri "(1)", pas fjalës "marrëveshje" shtohen fjalët: "për sektorin privat", ndërsa fjalët: "territori i Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "sektori privat - nga sfera e ekonomisë".

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin publik, e lidh sindikata përfaqësuese në sektorin publik dhe ministri kompetent për punët nga sfera e punës, me autorizim paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë."

Neni 38

Në titullin e nenit 217 dhe në nenin 217 fjala "veprimtari" zëvendësohet me fjalën "njësi", ndërsa fjala "veprimtarinë" zëvendësohet me fjalën "njësinë".

Neni 39

Në nenin 231 pas paragrafit (2) shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Njoftimi për lidhjen e marrëveshjes kolektive në nivel të punëdhënësit dhe koha për të cilën është lidhur, i dorëzohet ministrisë kompetente për punët nga sfera e punës, në afat prej tetë ditësh nga lidhja e saj."

Paragrafi (3) bëhet paragraf (4).

Neni 40

Në nenin 246 në paragrafin (4) fjalët: "sindikata dhe shoqata e punëdhënësve" zëvendësohen me fjalët: "sindikatat përfaqësuese në territorin e Republikës së Maqedonisë dhe shoqatat përfaqësuese të punëdhënësve në territorin e Republikës së Maqedonisë".

Neni 41

Në nenin 251 paragrafi (1) shlyhet, ndërsa paragrafi (2) bëhet paragraf (1).

Neni 42

Në nenin 259 në paragrafin (1) në pikën 1 pas fjalës "marrëveshje" pikëpresja shlyhet dhe shtohen fjalët "dhe për të cilën nuk ka parashtruar fletëparaqitje për sigurimin e obligueshëm social".

Pika 2 shlyhet.

Pikat 3, 4 dhe 5 bëhen pika 2, 3 dhe 4.

Në paragrafin (2) numrat: "2, 3 dhe 5", zëvendësohen me numrat: "2) dhe 4)", ndërsa numri "4" zëvendësohet me numrin "3)".

Neni 43

Në nenin 265 në paragrafin (1) pas pikës 7 shtohet pikë e re 8, si vijon:

"8) për moszbatimin e marrëveshjes kolektive (neni 223 paragrafi (1));"

Pika 8 bëhet pikë 9.

Neni 44

Në nenin 266-g paragrafi (7) fjalët: "dhe inspektorati shtetëror për punë" shlyhen.

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 45

Sindikatat dhe shoqatat e punëdhënësve të regjistruara në nivel më të lartë para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, obligohen që të reregistrohen në ministrinë kompetente për punët nga sfera e punës, në pajtim me këtë ligj, në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 46

Komisioni formohet në afat prej 15 ditësh, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

9. Употреба на градежен објект е вршење активности во изграден објект согласно со неговата намена утврдена со решението за локациски услови и основниот проект;

10. Одржување на градежен објект е изведување на работи заради зачувување на основните барања на објектот во текот на неговото употребување;

11. Градежен производ е производ кој е произведен за трајно вградување во градби за кои е добиена позитивна техничка оценка дека производот е соодветен за употреба за предвидена намена;

12. Постројка е збир на поврзана опрема која служи за остварување на технолошкиот или друг процес согласно со намената на градбата;

13. Опрема се поединечни уреди, процесни инсталации и други производи од кои се состои постројката или самостојно се вградени во градбата и служат за технолошкиот или друг процес, согласно со намената за градбата;

14. Претходни работи се работи кои во зависност од видот и карактерот на градбата, опфаќаат истражување и изработка на анализи и други стручни материјали, прибавување на податоци со кои се анализираат геолошките, геотехничките, геодетските, хидролошките, метеоролошките, урбанистичките, техничките, технолошките, економските, енергетските, сеизмичките, водостопанските и сообраќајните услови, условите за заштита од пожари и заштита на животната средина, како и други услови предвидени со закон;

15. Подготвителни работи се работи на изведување на привремени градби и други активности заради организирање и уредување на градилиштето, како и овозможување на примена на соодветни градежни и технолошки работи;

16. Градилиште е ограден простор на кој се изведуваат работи на градење, доградба, надградба, реконструкција, адаптација, одржување и отстранување на градба, како и привремено зафатениот простор потребен за примена на соодветни градежни технологии и

17. Отстранување е изведување на работи на уривање или на демонтажување на градба, објект или нивни делови, како и собирање и транспорт на градежниот материјал и отпад создаден со уривањето, односно со демонтажувањето на градбата и со уредувањето на земјиштето.

II. ОСНОВНИ БАРАЊА ЗА ГРАДБАТА

Член 3

(1) Секоја градба, зависно од намената, треба да ги исполни основните барања за градбата предвидени со решението за локациски услови и други услови пропишани со овој закон и посебните закони.

(2) Основните барања за градбата се однесуваат на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита, заштита од пожар, санитарна и здравствена заштита, заштита на работната и животната средина, заштита од бучава, сигурност во употребувањето, ефикасно користење на енергијата и топлинската заштита, непречен пристап и движење до и во градбата и техничките својства на градежните производи што се користат за изградба.

(3) Основните барања за градежните производи, нивните технички својства и другите технички барања мора да се во согласност со законот и со другите прописи со кои се уредува квалитетот на градежните производи.

1. Механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита

Член 4

Градбата треба да е проектирана и изведена на таков начин што во текот на градежните работи и во текот на употребата нема да дојде до нарушување на механичката отпорност, стабилност и сеизмичката заштита, а особено до:

- уривање на целата или дел од градбата,
- оштетување на делови од градбата, темелната основа или опремата како резултат на големи деформации на носивата конструкција на градбата и
- несразмерно големи деформации и оштетувања во однос на причината од која настанале.

2. Заштита од пожар

Член 5

Градбата треба да е проектирана и изведена на таков начин што во случај на пожар може:

- да се сочува носечкиот систем на конструкцијата за одреден временски период,
- да се спречи ширењето на пожарот и чадот во градбата,
- да се спречи ширењето на пожарот на соседните градби,
- да овозможи лицата неповредени да ја напуштат градбата, односно да овозможи нивно спасување и
- да овозможи заштита на спасувачките тимови.

3. Хигиена, здравје и заштита на работната и животната средина

Член 6

(1) Градбата треба да биде проектирана и изведена така што да не ја загрозува хигиената и здравјето на луѓето, работната и животната средина, особено како резултат на:

- испуштање на опасни супстанции,
- присуство на опасни честички или гасови во воздухот,
- емисија на опасно зрачење,
- загадување или труење на водата и почвата,
- несоодветно отстранување на отпадни води, чад, цврст или течен отпад и
- присуство на влага на делови од градбата.

(2) Градежните производи и опремата при изградбата треба да се изведат, вградат, поврзат и одржуваат така што под дејство на хемиските, физичките и другите влијанија да не може да дојде до опасност, попречување, штета или недозволен оштетувања во текот на употребата на градбата.

4. Сигурност при употребување

Член 7

Градбата треба да биде проектирана и изведена на таков начин што при употребата и одржувањето да се избегнат можните повреди на лица кои можат да настанат од лизгање, паѓање, удирање, изгореница, струен удар и експлозија и од други случаи кои можат да ја загрозат безбедноста во градбата.

5. Заштита од бучава

Член 8

Проектирањето, изведувачкото и употребата на градбите, вградените постројки и опремата треба да овозможи бучавата во и надвор од градбата да биде во границите пропишани со Законот за заштита од бучава во животната средина и правилниците што произлегуваат од него.

6. Ефикасно користење на енергија и топлинска заштита

Член 9

Градбата и нејзините уреди за греење, ладење и проветрување треба да бидат проектирани и изведени на таков начин што во зависност од климатските услови на локацијата ќе обезбедат потрошувачката на енергија во текот на нејзиното употребување да биде еднаква или пониска од пропишаното ниво, како и да ги исполнат барањата за енергетска ефикасност пропишани со прописите кои ја регулираат оваа материја.

7. Отстапување од основните барања за градбата

Член 10

Во случај на реконструкција или адаптација на градба запишана во Националниот регистар на културно наследство, со кои на лица со инвалидност им се овозможува непречен пристап, движење, престој и работа, може да се отстапи од некои основни барања за градбата заради овозможување на непречен пристап, движење, престој и работа, по добиено позитивно мислење од Министерството за труд и социјална политика и прибавена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

8. Непречен пристап и движење до и во градбата

Член 11

(1) Градба за јавни и деловни намени и градби со намена домување во станбени згради, како и градби со станбено-деловна намена мора да биде проектирана и изградена така што на лицата со инвалидност ќе им се овозможи непречен пристап, движење, престој и работа до и во градбата.

(2) Начинот на обезбедување на непречен пристап, движење, престој и работа на лица со инвалидност до и во градбите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

III. УЧЕСНИЦИ ВО ИЗГРАДБАТА

Член 12

(1) Учесници во изградбата се носителот на правото на градење и правни лица кои ги вршат работите на проектирање, ревизија, изведувачкото и надзор над изградбата.

(2) Странско правно и физичко лице може да биде учесник во изградбата под услови утврдени со овој закон.

(3) Правата и обврските меѓу учесниците во изградбата се уредуваат со овој и друг закон.

1. Инвеститор

Член 13

(1) Носител на правото на градење е правно или физичко лице сопственик на земјиштето на кое се гради градбата, лице кое стекнало право на долготраен закуп на градежно земјиште, концесионер, носител на правото на службеност заради градба, лице на кое сопственикот на земјиштето или носителот на правото на долготраен закуп на градежно земјиште го пренел правото на градење со правно дело и лице кое се стекнало со право на градење согласно со закон (во натамошниот текст: инвеститор).

(2) Инвеститорот е должен проектирањето, ревизијата на проектите, изградбата и надзорот над изградбата на градби, да го даде на правни лица кои ги исполнуваат условите пропишани со овој закон.

1.1. Управител на градба

Член 14

(1) При изградба на градби од членот 57 на овој закон инвеститорот може да определи управител на градба кој во негово име ги води сите организациони работи, ги следи сите фази на градење и врши финансиско и материјално следење на средствата во процесот на изградбата, се до добивање на одобрение за употреба.

(2) Управител на градба може да биде правно лице кое има лиценца за управител на градба.

(3) За добивање на лиценца за управител на градба, правното лице е потребно да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку две лица од кои едно лице со овластување А за надзорен инженер или овластување А за инженер за изведба и едно лице со овластување Б за надзорен инженер или овластување Б за инженер за изведба.

2. Проектирање

Член 15

(1) Проектант е физичко лице кое изработува проекти за изградба на градби од членот 57 на овој закон и поседува овластување А и/или овластување Б за проектирање. Проектантот е должен проектот да го изработи согласно со стандардите и нормативите за проектирање и истиот е одговорен за усогласеноста на проектите со условите за градење.

(2) Проектантот работите на проектирање ги врши во правно лице кое е регистрирано во Централниот регистар на Република Македонија (во натамошниот текст Централниот регистар) за вршење на соодветна дејност и кое поседува лиценца за проектирање.

2.1. Лиценца за проектирање

Член 16

(1) Правното лице за проектирање на градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон треба да има лиценца А за проектирање, а за градби од трета, четврта и петта категорија лиценца Б за проектирање.

(2) За добивање на лиценца А за проектирање, правното лице е потребно да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку тројца инженери од кои еден со овластување А за проектирање и еден со овластување Б за проектирање.

(3) Со барањето за добивање на лиценца Б за проектирање, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку двајца инженери од кои еден со овластување Б за проектирање.

2.2. Овластувања за проектирање

Член 17

(1) За проектирање на градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон Комората на овластени архитекти и инженери издава овластување А за изработка на проектна документација, а за градби од трета, четврта и петта категорија овластување Б за изработка на проектна документација.

(2) Со барањето за добивање на овластување А за изработка на проектна документација, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветната техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку пет години во изработка на проектна документација од соодветната област и

- доказ за учество во изработка на најмалку три проектни документи од соодветната област за градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е изработена проектната документација.

(3) Со барањето за добивање на овластување Б за изработка на проектна документација, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветната техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку две години во изработка на проектна документација од соодветната област и

- доказ за учество во изработка на најмалку три проектни документи од соодветната област за градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е изработена проектната документација.

Член 18

(1) Ако во проектирањето учествуваат повеќе проектанти, правното лице за проектирање, назначува главен проектант кој е одговорен за целосната усогласеност на проектите.

(2) Главниот проектант во текот на проектирањето ја обезбедува и координира изработката на проектите и одговара за примената на прописите за проектирање.

(3) Главниот проектант истовремено може да биде и проектант на одреден вид на проект кој е составен дел на проектната документација.

Член 19

(1) Заради контрола на реализацијата на проектот во текот на изградбата, проектантот може да врши проектантски надзор по барање на инвеститорот.

(2) Делови на проектот може да се менуваат од страна на надзорниот инженер само со писмена согласност од проектантот.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член не се бара согласност од проектантот доколку со договорот за изработка на проектот инвеститорот и проектантот утврдиле дека може одделни делови од проектот да се менуваат без согласност на проектантот.

3. Ревизија

Член 20

(1) Ревидент е физичко лице кое врши ревизија на проектите за градење на градби од членот 57 на овој закон, заради потврдување на усогласеноста на проектите со одредбите од овој закон, стандардите и нормативите за проектирање и техничките прописи за градење и има овластување А и/или овластување Б за вршење ревизија.

(2) Ревидентот ревизијата ја врши во правно лице кое е регистрирано во Централниот регистар за вршење на соодветна дејност и кое поседува лиценца за ревизија на проектна документација.

(3) Ревидентот не може да врши ревизија на проектна документација за градба којашто во целина или во нејзини одделни делови е изработена од правното лице каде што тој е вработен.

Член 21

(1) Ревизија на основниот проект во зависност од карактеристиките на градбата, треба да се спроведе во поглед на исполнување на основните барања за градбата согласно со овој и друг закон.

(2) Ревизијата на основниот проект задолжително се врши во поглед на механичката отпорност, стабилност и сеизмичката заштита на градбите.

(3) Ревизија се врши и на елаборатот за оцена на влијанието на проектот врз животната средина за градби согласно со прописите за заштита на животна средина.

(4) Ревидентот за извршената ревизија на проектот е должен да состави извештај во писмена форма и да го завери ревидираниот проект.

(5) Ревизијата на основниот проект задолжително се врши на сите фази од основниот проект.

Член 22

Содржината и обемот на вршењето на ревизија, начинот на заверката на ревидираниот проект од страна на ревидентот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

3.1. Лиценца за ревизија на проектна документација

Член 23

(1) Правното лице за вршење на ревизија на проекти за градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон треба да има лиценца А за ревизија на проектна документација, а за градби од трета, четврта и петта категорија лиценца Б за ревизија на проектна документација.

(2) За добивање на лиценца А за ревизија на проектна документација, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку тројца инженери од кои еден со овластување А за ревизија на проектна документација и еден со овластување Б за ревизија на проектна документација.

(3) Со барањето за добивање на лиценца Б за ревизија на проектна документација, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и
- доказ дека има вработено најмалку двајца инженери од кои еден со овластување Б за ревизија на проектна документација.

3.2. Овластувања за ревизија на проектна документација

Член 24

(1) За вршење на ревизија на градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, Комората на овластени архитекти и инженери издава овластување А за ревизија на проектна документација, а за градби од трета, четврта и петта категорија овластување Б за ревизија на проектна документација.

(2) Со барањето за добивање на овластување А за ревизија на проектна документација, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветна техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку пет години во вршењето на ревизија на проектна документација од соодветната област или работно искуство од најмалку пет години во водење на постапка за издавање на одобрение за градење за градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон и

- доказ за учество во најмалку три ревизии на проектна документација од соодветната област за градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е извршена ревизијата.

(3) Со барањето за добивање на овластување Б за ревизија на проектна документација, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветна техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку две години во вршењето на ревизија на проектна документација од соодветната област или работно искуство од најмалку пет години во водење на постапка за издавање на одобрение за градење за градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон и

- доказ за учество во најмалку три ревизии на проектна документација од соодветната област за градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е извршена ревизијата.

4. Изведуваче

Член 25

(1) Изведувач е правно лице кое ја изведува, односно гради градбата или дел од градбата, врз основа на договор за градење склучен со инвеститорот.

(2) За извршување на работите од ставот (1) на овој член правното лице треба да е регистрирано во Централниот регистар за изведување на градежни и/или градежно-занаетчиски работи и да поседува лиценца за изведувач.

4.1. Лиценца за изведувач

Член 26

(1) За изведување на градби од прва категорија од членот 57 на овој закон правното лице треба да има лиценца А за изведувач, за изведување на градби од втора категорија правното лице треба да има лиценца Б за из-

ведувач, за изведување на градби од трета категорија правното лице треба да има лиценца Ц за изведувач, за изведување на градби од четврта категорија правното лице треба да има лиценца Д за изведувач и за изведување на градби од петта категорија правното лице треба да има лиценца Е за изведувач.

(2) Со барањето за добивање на лиценца А за изведувач на овој закон, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку 30 лица од кои три лица со овластување А за инженер за изведба и едно лице со овластување Б за инженер за изведба.

(3) Со барањето за добивање на лиценца Б за изведувач, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку 15 лица од кои две лица со овластување А за инженер за изведба, и едно лице со овластување Б за инженер за изведба.

(4) Со барањето за добивање на лиценца Ц за изведувач, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку пет лица од кои две лица со овластување Б за инженер за изведба.

(5) Со барањето за добивање на лиценца Д за изведувач, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку три лица од кои едно лице со овластување Б за инженер за изведба.

(6) Со барањето за добивање на лиценца Е за изведувач, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку две лица од кои едно лице со овластување Б за инженер за изведба.

Член 27

Изведувачот може изведувањето на одредени градежни работи да го довери на друго правно лице (подизведувач), кое ги исполнува условите за изведување на тие работи пропишани со овој закон, за што склучува договор.

Член 28

Изведување на градежни и други работи на градба која е запишана во Националниот регистар на културно наследство може да врши лице кое, покрај условите утврдени со овој закон, ги исполнува и условите утврдени со прописите од областа за заштита на културно наследство.

Член 29

(1) Изведувачот е должен:

- да изведува градежни работи во согласност со добиената лиценца,

- да изведува градежни работи согласно со одобрението за градење, ревидираниот основен и изведбениот проект,

- да води градежен дневник и градежна книга при изведувањето на градежните работи,

- да обезбеди докази за пропишан квалитет за вградените градежни производи,

- да спроведува мерки за заштита и сигурност на градилиштето во согласност со закон и

- да состави писмен извештај за изведените работи за градби од членот 73 на овој закон.

(2) Формата, содржината и начинот на водење на градежен дневник и градежната книга, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 30

(1) Изведувачот определува инженер за изведба кој раководи со изградбата на градбата и е одговорен за исполнување на обврските утврдени со членот 29 од овој закон.

(2) При изградбата на градбата изведувачот може да определи повеќе инженери за изведба, при што одредува главен инженер за изведба кој ќе биде одговорен за исполнување на обврските утврдени со членот 29 од овој закон, како и за меѓусебното усогласување на работите.

(3) Инженерот за изведба е физичко лице со соодветна техничка струка кое има овластување за инженер за изведба согласно со овој закон.

4.2. Овластувања за инженер за изведба

Член 31

(1) За раководење со изградбата на градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, Комората на овластени архитекти и инженери издава овластување А за инженер за изведба, а за градби од трета, четврта и петта категорија овластување Б за инженер за изведба.

(2) Со барањето за добивање на овластување А за инженер за изведба, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветна техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку пет години во изградба на градби од членот 57 на овој закон и

- доказ за учество во изградба на најмалку три градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице кое ги изведувало градбите.

(3) Со барањето за добивање на овластување Б за инженер за изведба, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо или вишо образование од соодветна техничка струка

- доказ за работно искуство од најмалку две години во изградба на градби од членот 57 на овој закон, за лица со високо образование, односно најмалку пет години за лица со вишо образование и

- доказ за учество во изградба на најмалку три градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон потврден од правното лице кое ги изведувало градбите.

Член 32

Изведувањето на градби од членот 57 на овој закон без одобрение за градење претставува основ за привремено одземање на лиценцата за изведувач и овластувањето за инженер за изведба.

5. Надзор на изградба

Член 33

(1) Надзорен инженер е физичко лице кое врши надзор над изградбата на градбата и има овластување А и/или овластување Б за надзорен инженер.

(2) Надзорниот инженер од ставот (1) на овој член ги врши работите на надзор во правното лице регистрирано во Централниот регистар за вршење на соодветна дејност и кое поседува лиценца за надзор.

(3) Надзорен инженер не може да биде лице вработено во правното лице изведувач на градбата на која се врши надзор, во спротивно ова претставува основ на трајно одземање на овластувањето за надзорен инженер.

5.1. Лиценца за надзор

Член 34

(1) Правното лице за вршење на надзор на изградба на градби од прва категорија од членот 57 на овој закон треба да има лиценца А за надзор, за градби од втора категорија треба да има лиценца Б за надзор, за градби од трета категорија треба да има лиценца Ц за надзор и за градби од четврта и петта категорија треба да има лиценца Д за надзор.

(2) Со барањето за добивање на лиценца А за надзор, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку четворица инженери од кои двајца со овластување А за вршење на надзор.

(3) Со барањето за добивање на лиценца Б за надзор, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку тројца инженери од кои еден со овластување А за вршење на надзор и еден со овластување Б за вршење на надзор.

(4) Со барањето на добивање на лиценца Ц за надзор, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку тројца инженери од кои двајца со овластување Б за вршење на надзор.

(5) Со барањето на добивање на лиценца Д за надзор, правното лице потребно е да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветната дејност и

- доказ дека има вработено најмалку двајца инженери од кои еден со овластување Б за вршење на надзор.

5.2. Овластувања за надзорен инженер

Член 35

(1) За вршење на надзор на градби од прва и втора категорија Комората на овластени архитекти и инженери издава овластување А за надзорен инженер, а за градби од трета, четврта и петта категорија овластување Б за надзорен инженер

(2) Со барањето за добивање на овластување А за надзорен инженер, физичкото лице потребно е да достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветна техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку пет години во вршењето на надзор над изведување на градби од членот 57 на овој закон или во изградбата на градби од членот 57 на овој закон и

- доказ за учество во вршење на надзор од соодветната област на најмалку три градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е вршен надзор или доказ за учество во изградба на најмалку три градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице кое ги изведувало градбите.

(3) Со барањето за добивање на овластување Б за надзорен инженер, физичкото лице потребно е да се достави:

- доказ за завршено високо образование од соодветната техничка струка,

- доказ за работно искуство од најмалку три години во вршење надзор над изведување на градби од членот 57 на овој закон или во изградба на градби од членот 57 на овој закон и

- доказ за учество во вршење на надзор од соодветната област на најмалку три градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице во кое е вршен надзор или доказ за учество во изградба на најмалку три градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон, потврден од правното лице кое ги изведувало градбите.

Член 36

(1) Надзорниот инженер е должен:

- да врши проверка над изградбата дали истата е во согласност со решението за локациски услови, основниот проект и одобрението за градење,

- да врши проверка на градбата во секоја фаза на градењето (при обележувањето и нанесувањето на основата на градбата од проектот на самото земјиште предвидено за градење, при извршениот ископ за градење на темели, при секое изградено ниво, односно кат од градбата, при градењето на кровната конструкција, завршните фасадерски и сите занаетчиски работи),

- да утврди дали учесниците во изградбата ги поседуваат соодветните лиценци и овластувања,

- да врши проверка на квалитетот на вградените материјали во градбата,

- да го запознае инвеститорот и надлежниот градежен инспектор за утврдените недостатоци или неправилности констатирани во текот на изградбата и истите да ги забележи во градежниот дневник и

- да изготви завршен извештај за извршениот надзор.

(2) При секоја фаза во текот на градењето на градбата, изведувачот и инвеститорот се должни да му овозможат на надзорниот инженер да изврши проверка, во спротивно надзорниот инженер е должен да го извести надлежниот градежен инспектор да изврши увид на лице место и заедно да ја утврдат состојбата на градење.

(3) За секоја фаза во текот на градење на градбата надзорниот инженер составува писмен извештај за извршената проверка со оценка за усогласеноста на градбата со проектот и условите за градење и истиот го доставува до органот надлежен за издавање на одобрението за градење и до надлежниот градежен инспектор.

(4) При изградбата на градбата правното лице кое врши надзор може да определи повеќе надзорни инженери, при што одредува главен надзорен инженер кој ќе биде одговорен за меѓусебната усогласеност на надзорот над изградбата и за изготвување и доставување на завршниот извештај за извршениот надзор.

Член 37

Недоставувањето на извештај за одделна фаза на градење и/или доколку констатациите во извештајот не се во согласност со изведените работи, претставува основ за привремено одземање на лиценцата за надзор и овластувањето за надзорен инженер.

6. Издавање и одземање на лиценци и овластувања

Член 38

(1) Лиценците пропишани со овој закон се издаваат за период од седум години и истите не можат да се пренесуваат на друго лице. Лиценците ги дава, одзема и води регистар за издадени и одземени лиценци органот надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

(2) За добивање на лиценците правните лица плаќаат соодветен надоместок. Висината на надоместокот во зависност од видот на лиценцата ја утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, при што истата не може да биде пониска од 500 евра во денарска противвредност ниту повисока од 3.000 евра во денарска противвредност. Средствата остварени од надоместокот се приход на Буџетот на Република Македонија .

(3) Лиценцата може да се одземе привремено во рок од една година доколку се утврди дека правното лице не исполнува некои од условите пропишани за нивно издавање и/или се констатирани неправилности при вршење на работите за кои е дадена лиценцата. Лиценцата се одзема трајно доколку правното лице врши работи за кои му била издадена лиценца, во периодот кога лиценцата му е привремено одземена и/или лиценцата му била привремено одземена три пати.

(4) Начинот и постапката за издавање, одземање на лиценците, формата и содржината на образецот на лиценците како и формата, содржината и начинот на водењето на регистарот, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(5) Врз основа на добиена лиценца за вршење на работи на изведување, проектирање, ревизија, надзор и одржување на градби од членот 57 на овој закон, правното лице може да ги врши овие работи и за градби од пониска категорија од категоријата на која припаѓаат градбите за кои е издадена лиценцата.

Член 39

(1) Овластувањата пропишани со овој закон се издаваат за период од пет години и истите не можат да се пренесуваат на друго лице. Овластувањата ги дава, одзема и води регистар за издадени и одземени овластувања Комората на овластени архитекти и инженери.

(2) За добивање на овластувањата се плаќа надоместок согласно со ценовникот за јавни услуги од членот 109 став (1) точка 7 на овој закон. Средствата остварени од надоместокот за добивање на овластувањата на овој член се приход на Комората на овластени архитекти и овластени инженери.

(3) Овластувањето може да се одземе привремено во рок од девет месеца доколку се констатирани неправилности при вршење на работите за кои е дадено овластувањето. Овластувањето се одзема трајно доколку лицето врши работи за кои му е дадено овластувањето во периодот кога овластувањето му е привремено одземено и/или овластувањето му било привремено одземено три пати.

(4) Начинот и постапката за издавање, одземање на овластувањата, формата и содржината на образецот на овластувањата, како и формата, содржината и начинот на водењето на регистарот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(5) Врз основа на добиено овластување А за вршење на работите на изведување, проектирање, ревизија, надзор на градби од членот 57 на овој закон, физичкото лице може да ги врши овие работи и за градби за кои согласно со овој закон е предвидено овластување Б.

Член 40

За вршење на работите на внатрешно уредување на градбата како што е поставување на осветлување, молеро-фарбарски работи, поставување на паркет, плочки, поставување на врати и прозорци, водоинсталатерски работи, уредување на теренот, како и други занаетчиски работи, вршителот на овие работи треба да биде регистриран во Централниот регистар за вршење на соодветна дејност и не треба да има лиценца или овластување согласно со овој закон.

Член 41

Учесниците во изградбата на градби од членот 57 на овој закон можат да предвидат давање на банкарска гаранција чија висина ќе ја определат со меѓусебен договор, со која ќе гарантираат навремено и квалитетно извршување на работите, надоместување на евентуално причинета штета при вршењето на работите, како и навремена исплата за извршените работи.

7. Странски физички и правни лица

Член 42

(1) Странско правно лице може во Република Македонија да ги врши работите на проектирање, ревизија, изведување и надзор, пропишани со овој закон, доколку странското правно лице регистрира во Централниот регистар, правно лице за вршење на овие работи и истото добие соодветна лиценца предвидена со овој закон.

(2) Странско физичко лице кое има овластување од друга држава може да врши работи на проектирање, ревизија, изведување и надзор на градби во Република Македонија доколку овластувањето е потврдено од страна на Комората на овластени архитекти и инженери.

(3) Странско физичко лице може да ги врши работите од ставот (2) на овој член во правно лице регистрирано во Централниот регистар за вршење на тие работи.

(4) Потврдувањето на овластувањето го врши Комисијата од членот 55 на овој закон, при што утврдува дали овластувањето на странско физичко лице соодветствува на овластувањата пропишани со овој закон. Доколку комисијата утврди дека овластувањето соодветствува, издава потврда за веродостојноста на истото и за видот на овластување кое странското физичко лице го стекнува во Република Македонија. За добивање на потврдата се плаќа надоместок согласно со ценовникот за јавни услуги од членот 109 став (1) точка 7 на овој закон.

(5) По исклучок странско правно и физичко лице можат да ги вршат работите на проектирање, ревизија, изведување и надзор пропишани со овој закон доколку е склучен меѓудржавен договор за реципрочитет согласно со условите утврдени со договорот.

IV. ПРОЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 43

(1) Проектна документација претставува севкупност на меѓусебно усогласени студии, проекти, елаборати, анализи, експертизи и друга документација, со која се утврдува концепцијата и се дефинира техничкото решение на градбата, се разработуваат условите и начините на изградбата и се обезбедуваат нејзината технолошка функција, предвидената трајност и услови за употреба.

(2) Според нивото на изработка проектот може да биде:

- 1) идеен проект;
- 2) проект за подготвителни работи;
- 3) основен проект;
- 4) изведбен проект;
- 5) проект на изведена состојба и
- 6) проект за употреба и одржување на градбата.

(3) Според намената проектот може да биде:

- 1) архитектонски;
- 2) градежен (статика со сеизмика);
- 3) електротехнички;
- 4) сообраќаен;
- 5) термотехнички и
- 6) други проекти и елаборати во зависност од намената на градбата.

(4) Проектите од ставовите (2) и (3) на овој член се изработуваат согласно стандардите и нормативите за проектирање и други технички прописи, со кои се утврдуваат основните параметри при проектирањето и архитектонското обликување на градбите.

(5) Стандардите и нормативите за проектирање од ставот (4) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 44

Проектната документација, односно одделните проекти задолжително имаат општ дел кој содржи:

1) име и потпис на проектантот, назив на градбата со точна локација, име, односно назив на инвеститорот, ознака и технички број на проектната документација за градбата по одделни фази и датум на изработка;

2) доказ за регистрација на правното лице каде што е заверена проектната документација со приоритетна дејност или главна приходна шифра и заверка со печат;

3) доказ за лиценца за проектирање за правно лице и за овластување за проектант;

4) проектна програма потпишана од инвеститорот, со која се утврдуваат архитектонските, техничко-технолошките и други услови за изработка на проектна документација и

5) образложение на проектот, предмер и проектантска пресметка на градежни работи.

1. Идеен проект

Член 45

(1) Идеен проект е збир на меѓусебно усогласени графички прикази и документи со кои се утврдуваат основните облици, функционалните и техничките решенија на градбата и се прикажува поставеноста на градбата во локацијата.

(2) Идејниот проект во зависност од сложеноста и техничката структура на градбата, може да содржи и други нацрти и документи од значење за изработката на идејниот проект (опис на технолошката постапка и технолошка шема, опис на примена на одредена технологија на градење и слично).

Член 46

Проектот за подготвителни работи во зависност од сложеноста и техничката структура на градбата е составен од:

- текстуален дел кој содржи опис на локацијата и начинот на снабдувањето на градилиштето со електрична енергија и вода, начинот на одведувањето на отпадните и загадени води од локалитетот на градилиштето, начинот на приклучувањето на градилиштето на постојните сообраќајници и начинот на третман на градежниот отпад (градежен шут) произведен на самото градилиште и

- графички прилог кој содржи шема на организација на градилиштето и начин на приклучување на градилиштето на постојните сообраќајници.

2. Основен проект

Член 47

(1) Основниот проект е збир на меѓусебно усогласени проекти со кои се дава техничко решение на градбата, се прикажува поставеноста на градбата во локацијата и исполнувањето на основните барања за градбата и истиот се изработува врз основа на идејниот проект и врз основа на издаденото решение за локациски услови.

(2) Основниот проект содржи соодветни проекти од членот 43 став (3) на овој закон.

(3) Проектите од ставот (1) на овој член содржат и податоци од елаборати кои служеле како основа за нивна изработка, а се изработуваат согласно со стандардите и нормативите за проектирање.

Член 48

(1) Основниот проект за реконструкција содржи проект на постојна состојба и проект за реконструкција.

(2) Проектот на постојна состојба содржи снимка на постојната состојба и проверка на исполнување на основните барања за градбата.

(3) Проектот за реконструкција во зависност од видот на реконструкцијата и намената на градбата содржи потребни одделни проекти од членот 43 став (3) на овој закон.

Член 49

(1) Проектантот може да врши преглед на работите во текот на изградбата заради утврдување дали градбата се изведува согласно со основниот проект при што инвеститорот и изведувачот се должни на проектантот да му овозможат да изврши преглед на работите. Доколку проектантот утврди отстапувања од основниот проект е должен за тоа да достави писмено известување до надлежниот орган од членот 58 на овој закон и надлежниот градежен инспектор.

(2) Основниот проект врз основа на кој е изведена одредена градба, може да се користи и за други градби, ако со тоа се согласни инвеститорот и проектантот, под услов проектот да се приспособи на локациските услови на друга градежна парцела и ако за тоа склучат договор.

3. Изведбен проект

Член 50

(1) Со изведбениот проект се разработува техничкото решение содржано во основниот проект.

(2) Изведбениот проект мора да биде изработен во согласност со основниот проект.

(3) Во случај кога проектатнтот на основниот проект писмено изјави дека од оправдани причини не може да го изработи изведбениот проект, инвеститорот може изработувањето на изведбениот проект да го довери на друг проектант.

4. Проект на изведена состојба

Член 51

(1) Проект на изведена состојба е проект со којшто се прикажува фактичката состојба на изградената градба согласно со членот 69 од овој закон.

(2) Проектот на изведена состојба го изготвува правно лице со лиценца за проектирање и служи како основа за изработка на проектот за употреба и одржување.

(3) Во случај кога градбата е изградена во согласност со основниот проект, без измени, основниот проект истовремено претставува и проект на изведената состојба и истиот треба да е одобрен и заверен од надзорниот инженер.

5. Проект за употреба и одржување

Член 52

(1) Со проектот за употреба и одржување се утврдуваат оптимално техничко-технолошки и функционални услови со кои се обезбедува проектираната трајност на одделни делови, односно на градбата во целина и особено содржи вид, начин, намена и рокови на периодична проверка во утврдени временски интервали, на состојбата на конструктивниот систем, опремата, уредите и инсталациите, периодично следење во утврдени интервали со анализа на влијанијата на технолошкиот процес, на климатски влијанија, како и други влијанија врз носивоста и стабилноста на одделни елементи, односно конструкцијата во целина, роковите за тековен, односно генерален ремонт на постројки, уреди, опрема и инсталации, како и роковите за задолжителна замена на одделни елементи, уреди, опрема, инсталации и други делови на градбата.

(2) Изработката на проектот за употреба и одржување е задолжителен за градби од прва, втора и трета категорија од членот 57 на овој закон, а на барање на инвеститорот и за градба од четврта и петта категорија.

6. Изработување и чување на проектната документација

Член 53

(1) Проектната документација се изработува на хартија спакувана во А-4 формат или на друг соодветен материјал за цртање, односно пишување, како и во електронски запис, со што се овозможува нејзина примена.

(2) Проектната документација заедно со одобрението за градење е документација од трајна вредност и надлежните органи се должни да ја чуваат согласно со закон.

Член 54

Содржината, означувањето, начинот на заверката на проектите од страна на одговорните лица, како и начинот на користење на електронските записи, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

7. Утврдување на усогласеност на проектна документација (нострификација)

Член 55

(1) Идејниот проект, основниот проект и изведбениот проект изработени според странски прописи се усогласуваат со прописите за градење на Република Македонија со утврдување на усогласеност на проектите – нострификација.

(2) Проектите од ставот (1) на овој член пред да се нострифицираат инвеститорот ги приложува преведени на македонски јазик и на неговото кирилско писмо, како и на друг службен јазик различен од македонскиот јазик, согласно со закон. Со преводот се приложува и изворниот текст на странскиот јазик.

(3) Нострификацијата на проектите ја спроведува Комората на овластени архитекти и инженери преку комисија составена од најмалку три члена, која ја формира претседателот на Комората на овластени архитекти и инженери. Член на комисијата може да биде лице кое има овластување пропишано со овој закон.

(4) Нострификацијата која ја прави Комората треба да биде завршена во рок не подолг од 60 дена.

(5) Комисијата од ставот (3) на овој член составува писмен извештај, го заверува проектот и дава согласност за нострификација со која се потврдува дека проектната документација ги исполнува условите предвидени со прописите за градење на Република Македонија.

(6) Постапката за нострификација, содржината на писмениот извештај, согласноста за нострификација, начинот на заверување на проектите од страна на комисијата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

V. ОДОБРЕНИЕ ЗА ГРАДЕЊЕ

Член 56

(1) Изведувањето на градби од членот 57 на овој закон може да започне со издавањето на одобрение за градење кое е правосилно во управната постапка.

(2) Градбите и деловите од градби изградени без одобрение за градење се бесправни градби. Деловите од градбата изградени спротивно на заверениот проект и одобрението за градење се основ за ништовност на одобрението за градење.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член надлежниот орган што го издал одобрението за градба донесува акт за ништовност на одобрението за градење, кој се доставува до органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите и истиот е основ за бришење на сите прилежувања и предбележувања поврзани со недвижноста.

1. Категоризација на градби

Член 57

Градбите според видот, нивната специфичност, намена, сложеност на конструктивниот систем и техничко-технолошките услови се определуваат во категориите, и тоа:

1) градби од прва категорија се: нуклеарни електрани, термоцентрали и хидро-централи со капацитет над 10 МВ, далноводи со напонско ниво над 110 КВ, нафтоводи, продуктоводи, магистрални гасоводи, автопатишта, експресни и магистрални патишта со објектите во заштитната зона до влезот и од излезот на населено место, главни железнички пруги, аеродроми, објекти и градби во кои постојат инсталации за складирање и отстранување на опасен отпад, објекти и градби во кои постојат инсталации за складирање и отстранување на отпад, центри за истражување, брани со акумулации и индустриски градби во чиј технолошки процес се појавува опасен отпад (хемиска индустрија, производство на метали и неметали, коксари, производство на целулоза, оловни акумулатори, пестициди, бои и лакови, азбест и азбестни производи, цемент, вар, дрвен јаглен, стакло и стаклена волна, производство на кожа, производство на барут и експлозивна муниција);

2) градби од втора категорија се: градби наменети за вршење на функциите на државата, градби на дипломатски и конзуларни претставништва, организации и специјализирани агенции на ОН и Советот на Европа, градби од државен интерес за кои Владата на Република Македонија има склучено меѓудржавен договор кој ја обврзува Република Македонија, градби наменети за технолошко-индустриски развојни зони, градби наменети за високо образование, градби наменети за терцијална здравствена заштита, градби во функција на одбраната и заштитата, опсерватории, национални установи од областа на културата, меморијални споменици, телекомуникациски центри за прием на сателитски сигнали, регионални патишта со објектите во заштитната зона до влезот и од излезот на населеното место, гранични премини, објекти во технолошки индустриски развојни зони основани од Владата на Република Македонија, термоцентрали и хидроцентрали со капацитет од 1 до 10 МВ, градби за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет поголем од 1 MW, далноводи со напонско ниво со 35 - 110 кВ, трафостаници над 35 кВ, жичари, главна градска гасоводна мрежа, регионални водоснабдителни и канализациони системи со системи за пречистување, регионални депонии, градби предвидени на две или повеќе општини, градби во кои постојат инсталации за производство на енергија (топлинска енергија) и езерски и речни пристаништа и објекти за потреби на агроберзи;

3) градби од трета категорија се: градби наменети за основно и средно образование, градби за социјална заштита, градби наменети за спортски дејности (отворени и затворени објекти - сали) градби од областа на културата, градби за потребите на верските заедници, градби наменети за примарна и секундарна здравствена заштита, градби наменети за ветеринарна заштита, стопанска градба, објекти во технолошко индустриски развојни зони основани од домашни или странски правни лица, угостителска градба со висина над три нивоа, деловна, деловно-станбена и станбена градба со висина над три нивоа, локални патишта и улици, локални железнички и трамвајски пруги, електронски комуникациски мрежи и средства, термоцентрали и хидроцентрали со капацитет 1 МВ, ветерници, градби за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 1 MW, далноводи со напонско ниво од 10 до 35 кВ, ски-лифтови, секундарна градска гасоводна мрежа водоснабдителни и канализациони системи со системи за пречистување за потребите на општината градби кои се во функција на за-

штита и промоција на природното наследство (информативни центри, објекти за рекреативна, научно-истражувачка и воспитно-образовна намена и слично) и депонии за интерен отпад;

4) градби од четврта категорија се: деловна, деловно-станбено и станбена зграда и семејна станбена куќа со висина до три нивоа, угостителска градба со висина до три нивоа градби за малото стопанство за производство и услуги, далеководи со напонско ниво до 10 кВ, градби за паркирање на возила во повеќе нивоа – катни гаражи, отворени и затворени зелени и сточни пазари, фарми за одгледување на живина и добиток, зоолошки градини, кланици и кафетерии и

5) градби од петта категорија се: приземна стопанска градба во селски стопански двор, градби за спортски игри и рекреации и базени во ниво на теренот, паркови, јавни паркиралишта, потпорни сидови и огради.

2. Надлежни органи за издавање одобрение за градење

Член 58

(1) Градбите од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон се градби од значење за Републиката и одобрение за градење издава органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(2) Градбите од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон се градби од локално значење и одобрение за градење издава градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје.

3. Постапка за издавање одобрение за градење

Член 59

(1) Постапката за издавање на одобрение за градење се води согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) За добивање на одобрение за градење инвеститорот поднесува писмено барање до надлежниот орган од членот 58 на овој закон.

(3) Со барањето од ставот (2) на овој член се поднесува:

1) решение за локациски услови кое е извршно во управна постапка, со архитектонско-урбанистички или идеен проект согласно со Законот за просторно и урбанистичко планирање;

2) комплетен основен проект во најмалку два примерока и најмалку три примероци од посебните елаборати и фази на проектот заради добивање на соодветните согласности, со извршена ревизија;

3) писмен извештај и согласност за нострификација, ако проектот е изработен во странство;

4) студија за оцена на влијанието на проектот врз животната средина одобрена од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, односно елаборат за заштита на животната средина одобрен од органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина или градоначалникот на општината, градоначалникот на општината во градот Скопје или градоначалникот на градот Скопје согласно со Законот за животната средина и прописите донесени врз основа на овој закон и

5) доказ од јавната книга за запишување на правата на недвижностите - имотен лист со запишано право на

сопственост, други стварни права и сите предбелешки и прибелешки или друг доказ за стекнато право на градење согласно со закон.

(4) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон по службена должност врз основа на документацијата од ставот (3) точки 1 и 2 на овој член и извршен увид на лице место, дава акт за регулациона, градежна и нивелациона линија со определување на површина за изградба и врши заверка на основниот проект со потпис и печат од овластено лице и го доставува до органите на општините, односно општините од подрачјето на градот Скопје и градот Скопје, надлежни за утврдување на надоместок за уредување на градежно земјиште. Инвеститорот надоместокот за уредување на градежно земјиште го плаќа во текот на постапката на издавање на одобрение за градење. Без платен надоместок органот не може да издаде одобрение за градење, освен ако не е склучен договор за начинот на плаќање на надоместокот или договор со кој е утврдено дека инвеститорот ќе го уреди земјиштето на сопствен трошок.

(5) Врз основа на документацијата од ставот (3) точка 2 на овој член надлежниот орган од членот 58 на овој закон, по службена должност прибавува согласности или мислења од други органи за усогласеноста на документацијата со посебните услови кои се содржани во решението за локациски услови или се предвидени со стандардите и нормативите за проектирање, односно со посебните закони.

(6) Органите од ставот (5) на овој член се должни да ја достават согласноста или мислењето до надлежниот орган од членот 58 на овој закон, најдоцна во рок од седум работни дена од денот на приемот на барањето. Доколку во овој рок не ја достават согласноста или мислењето, односно не го одбијат или отфрлат барањето за издавање на согласност ќе се смета дека истите се издадени, а органот е должен да издаде одобрение за градење.

(7) Формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член и образецот на актот од ставот (4) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(8) Одобрението за градење се издава во рок од пет работни дена од денот на приемот на комплетната документација.

(9) По правосилноста на одобрението за градење органот кој го издал, доставува примерок од истото до надлежниот орган за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите заради прибележување и предбележување во јавната книга во која е запишано правото врз земјиштето. Во јавната книга за запишување на правата на недвижностите, во имотниот лист се прибележува бројот на листот за предбележување на градба, број и датум на издавањето на одобрението за градење, називот на инвеститорот и бројот на заверениот основен проект, а во листот за предбележување на градба се предбележуваат податоци за лицата кои имаат право на градење согласно со одобрението за градење (инвеститори) и податоци за зградите и посебните делови од згради и други објекти (градбата) преземени од основниот проект заверен од надлежен орган.

(10) Кога одобрението за градење се издава на повеќе инвеститори во одобрението се наведуваат сите инвеститори во идеални делови (дропки), врз основа на правно дело за уредување на меѓусебните права и обврски за градба, заверено од нотар.

(11) Одредбите од овој закон се однесуваат и на постапката за издавање на одобрение за градење на странски држави за потребите на нивните дипломатско-конзуларни претставништва, доколку со меѓународен договор поинаку не е уредено.

Член 60

(1) Начинот и постапката за уредување на градежното земјиште се врши согласно со Законот за градежно земјиште и прописите кои произлегуваат од овој закон.

(2) Доколку надлежниот орган не го уреди градежното земјиште согласно со договорот за уредување на градежно земјиште, инвеститорот не сноси последици за ненавременото завршување на градбата.

Член 61

(1) Доколку надлежниот орган од членот 58 на овој закон не издаде одобрение за градење односно не донесе решение за одбивање на барањето за одобрение за градење, во рокот утврден во членот 59 став (8) на овој закон, инвеститорот може да поднесе жалба за молчење на администрација до второстепениот орган надлежен за постапување по жалби од членот 65 на овој закон.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член второстепениот орган ќе му определи на првостепениот орган рок за донесување на решение, кој не може да биде подолг од 30 дена. Доколку првостепениот орган не издаде одобрение за градење односно не донесе решение за одбивање на барањето за одобрение за градење во определениот рок, второстепениот орган ќе ги побара списите на предметот и ќе донесе решение. Донесеното решение е конечно и против истото може да се заведе управен спор.

(3) Доколку надлежниот орган издаде одобрение за градење спротивно на овој закон одговорното, односно службеното лице кои го издаде одобрението за градење, подлежат на кривична одговорност согласно со Кривичниот законик.

Член 62

(1) Одобрението за градење се издава за целата градба и на име на инвеститорот.

(2) Одобрение за градење може да се издаде и за дел од градбата, ако тој дел претставува посебна градежно-техничка и функционална целина, во кој случај се доставува комплетен основен проект само за делот од градбата кој претставува посебна градежно-техничка и функционална целина.

(3) Формата и содржината на образецот на одобрението за градење ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 63

При доградба и надградба на објект се спроведува истата постапка предвидена за добивање на одобрение за градење пропишана со овој закон.

Член 64

(1) Ако заради изградба е потребно инвеститорот да отстрани изградена градба или нејзини делови, а истите се наоѓаат во рамките на површината за градење, определена со актот од членот 59 став (4) на овој закон, е должен тоа да го стори по правосилноста на одобре-

нието за градење врз основа на посебен елаборат за начинот на отстранување на постојната градба, во која ќе бидат дадени решенија за третманот на градежниот шут создаден од отстранувањето на порано изградената градба.

(2) Ако градбите од ставот (1) на овој член се наоѓаат надвор од површината за градење, а во рамките на градежната парцела, градителот е должен да ги отстрани најдоцна до издавањето на одобрението за употреба.

Член 65

(1) Против одобрението за градење, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за градење издадено од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно приемот на решението до Комисијата за решавање на управните работи во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија.

(2) Против одобрението за градење, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за градење издадено од градоначалникот на општината односно градоначалниците на општините во градот Скопје, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(3) Примерок од издаденото одобрение за градење, односно решение со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за градење од ставовите (1) и (2) на овој член се доставува и до надлежната градежна инспекција.

Член 66

(1) Одобрението за градење престанува да важи доколку инвеститорот не почне со изградба во рок од шест месеца од денот кога одобрението за градење станало правосилно.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член надлежниот орган што го издал одобрението за градење донесува акт за ништовност на одобрението, кој се доставува до органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите и истиот е основ за бришење на сите прилежувања и предбележувања поврзани со недвижноста.

(3) Доколку градбата започнала да се гради по истекот на рокот од ставот (1) на овој член, се смета дека градењето е бесправно.

Член 67

(1) Инвеститорот е должен писмено да го пријави започнувањето на изградбата до надлежниот орган од членот 58 на овој закон, градежната инспекција и инспекцијата на трудот, пред започнувањето на изградбата.

(2) Во известувањето од ставот (1) на овој член инвеститорот е должен да ги назначи изведувачот и правното лице за вршење надзор со определен надзорен инженер. Доколку во текот на градењето се промени изведувачот или правното лице за вршење на надзор, односно определениот надзорен инженер, инвеститорот е должен во рок од седум дена од настанатата промена да го известува надлежниот орган од ставот (1) на овој член за настанатата промена.

(3) Доколку инвеститорот не постапи согласно со ставовите (1) и (2) од овој член, надлежниот орган што го издал одобрението за градба донесува акт за ништовност на одобрението кој се доставува до органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите и истиот е основ за бришење на сите прибележувања и предбележувања поврзани со недвижноста.

(4) Во случај на прекинување на изградбата инвеститорот е должен да преземе мерки за обезбедување на градбата, на соседните градби и на земјиштето.

(5) Советот на општината, односно советите на општините на градот Скопје, со одлука можат да определат временски период во текот на календарската година во кој не можат да се градат градби, односно да се изведуваат градежни работи на одредено туристичко подрачје. Инвеститорот е должен да ја усогласи изградбата, односно изведувањето на градежните работи, во согласност со одлуката.

(6) По исклучок советот на општината, односно советите на општините на градот Скопје можат да го утврдат изгледот на една или повеќе градби во определено подрачје на територијата на општината, доколку утврдат дека тоа е од значење за општината, при што донесуваат програма која се состои од податоци и насоки за изгледот на градбата, односно градбите и графички приказ на утврдениот изглед.

(7) Во случаите од ставот (6) на овој член инвеститорот е должен изгледот на градбата да го усогласи со програмата, во спротивно надлежниот орган што го издал одобрението за градење донесува акт за ништовност на одобрението кој се доставува до органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите и истиот е основ за бришење на сите прибележувања и предбележувања поврзани со недвижноста.

(8) При изградба на градбите чиј изглед е утврден согласно со ставот (6) на овој член, општината е должна да го ослободи инвеститорот 50% од плаќање на надоместок за уредување на градежното земјиште.

4. Рок за изградба

Член 68

(1) Инвеститорот е должен градбата да ја изгради во определен рок.

(2) Рокот за изградба се определува во зависност од видот на градбата, односно:

1) градбите од прва и втора категорија треба да се изградат во рок не подолг од десет години од денот кога одобрението за градење станало правосилно;

2) градбите од трета категорија треба да се изградат во рок не подолг од шест години од денот кога одобрението за градење станало правосилно и

3) градбите од четврта и петта категорија треба да се изградат во рок не подолг од четири години од денот кога одобрението за градење станало правосилно.

5. Измени во текот на изградбата

Член 69

(1) Во текот на изградбата можат да се направат измени на градбата, доколку со измените не се влијае на исполнување на кое било основно барање за градбата и не се менува усогласеноста на градбата со решението за локациски услови. За вршење на измени инвеститорот е должен да поднесе барање кон кое приложува до-

полнување на основниот проект и само оние потврди и согласности пропишани со посебен закон чие прибавување произлегува од бараната измена.

(2) Измените се одобруваат со решение кое е составен дел на издаденото одобрение за градење.

(3) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон со решение ќе го одбие барањето, ако утврди дека со бараното дополнување на дел од основниот проект се менува усогласеноста на градбата со утврдените локациски услови или се нарушува механичката отпорност, стабилност и сеизмичка заштита.

(4) На дополнувањето на проектот, согласност дава проектот на основниот проект и истото се заверува со потпис на овластено лице и печат на надлежниот орган од членот 58 на овој закон.

(5) При одобрување на измена на градбата, проектот на изведена состојба се изработува согласно со дополнетиот основен проект.

(6) Примерок од решението од ставовите (2) и (3) на овој член се доставува до надлежната градежна инспекција. Примерок од решението и од изменетиот, односно дополнетиот основен проект заверен од органот од членот 58 на овој закон се доставува и до надлежниот орган за запишување на правата на недвижностите, заради предбележување на изменетите податоци во листот за предбележување на градба. По одобрување на измените, односно дополнувањата на основниот проект инвеститорот е должен да изврши измени и дополнувања во актите/правните дела сврзани со градбата, а прибележани во листот за предбележување на градба и истите да ги достави до надлежниот орган за запишување на правата на недвижностите заради прибележување на настанатите промени во листот за предбележување на градба.

(7) Против решението од ставовите (2) и (3) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до надлежниот орган за одлучување по жалба од членот 65 на овој закон.

(8) Формата и содржината на барањето и образецот на решението од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

6. Промена на инвеститор

Член 70

(1) Доколку во текот на градењето се смени инвеститорот, за настанатата промена новиот инвеститор е должен, во рок од 15 дена од настанатата промена, да го известат органот надлежен за издавање на одобрението за градење и со известувањето да достави доказ дека има статус на инвеститор. На новиот инвеститор со решение ќе му се признае статус на инвеститор на градба, само доколку со преземањето на правото за градење ги преземе и правата и обврските кои претходниот инвеститор ги имал со учесниците во градењето (управителот на градбата, правните лица за вршење на работите на проектирање, ревизија, надзор и изведувачот), како и доколку ги преземе правата и обврските кои претходниот инвеститор ги имал како резултат на склучени договори за хипотека и други правни дела за промет на градбата или делови од градбата прибележани во листот за предбележување на градба, во спротивно по изградбата нема да му се издаде одобрение за употреба на градбата на негово име.

(2) Промените во актите кои се издаваат од надлежните органи во врска со градењето настанати заради промените во правните односи на учесниците во градењето и тоа во врска со стекнувањето на право на градба, сопственост на градба и преземањето на правата и обврските од инвеститорот се вршат само врз основа на потврдени правни работи или конечни акти на државни органи, подобни за запишување на права врз недвижности во јавната книга на недвижностите, со прибележување.

(3) Со промена на инвеститорот органот надлежен за издавање на одобрение за градење е должен веднаш актот со кој е извршена промена на одобрението за градење да го достави до надлежниот орган за запишување на правата на недвижности заради прибележување на промената на инвеститорот во јавната книга за запишување на правата на недвижностите.

(4) Промената на инвеститорот може да се поднесе до издавањето на одобрението на употреба.

(5) Во случај на промена на инвеститорот, надлежниот орган нема обврска да врши промена во решението за локациски услови.

(6) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена до надлежниот орган за одлучување по жалба од членот 65 на овој закон.

7. Одобрение за градење на дел или делови од градба

Член 71

(1) Одобрение за градење, за градба од прва, втора, трета и четврта категорија од членот 57 на овој закон, може на барање на инвеститорот да се издаде и за еден или повеќе нејзини делови, ако претставуваат градежна и функционална целина, како фазна градба.

(2) Барањето за издавање на одобрение за градење на дел од градба го поднесува инвеститорот со документацијата предвидена согласно со членот 59 од овој закон.

(3) Кон барањето од ставот (2) на овој член, инвеститорот треба да поднесе и три примероци на идејниот проект за целата градба.

8. Одобрение за подготвителни работи

Член 72

(1) За изградба на градби од прва, втора и трета категорија од членот 57 на овој закон по потреба можат да се изведат подготвителни работи. Подготвителни работи се вршат по добиено одобрение за подготвителни работи. Инвеститорот поднесува писмено барање за добивање на одобрение за подготвителни работи. Со одобрението за подготвителни работи се организира градилиштето со поставување на градби, кои се во функција на изградбата на градбата.

(2) Градби за вршење на подготвителни работи се:

- ограда за оградување на градилиштето,
- асфалтна база, сепарација на агрегати, погон за производство на бетон,
- далновод и трансформаторска станица која е потребно да се изгради заради напојување на градилиштето со електрична енергија,
- инсталација за довод и одвод на вода,
- градби за сместување на работници и за градежни производи,
- магацини за складирање на запаливи течности и експлозивни средства и
- други градби кои се потребни за изградба на градбата.

(3) Со барањето од ставот (1) на овој член се приложуваат проект за подготвителни работи, согласности, мислења и докази за регулирани имотно-правни односи за земјиштето на кое ќе бидат поставени градбите за подготвителни работи.

(4) Градбите од ставот (2) на овој член се од времен карактер и не се предвидуваат со урбанистички план, а изведувачот е должен да ги отстрани и земјиштето соодветно да го уреди најдоцна до поднесувањето на барањето за одобрение за употреба.

(5) Одобрението од ставот (1) на овој член го издава надлежниот орган од членот 58 на овој закон со одредување рок за нивно отстранување.

(6) Ако изведувачот не прибави одобрение за градење во рок од една година од денот на добивањето на одобрението за подготвителни работи, добиеното одобрение престанува да важи и изведувачот е должен веднаш да ги отстрани поставените градби за подготвителни работи и земјиштето соодветно да го уреди.

(7) Примерок од издаденото одобрение за подготвителни работи од ставот (1) на овој член, односно решението со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за подготвителни работи од ставот (1) на овој член се доставува и на надлежната градежна инспекција.

(8) Против одобрението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на издавањето на одобрението до надлежниот орган за одлучување по жалба од членот 65 на овој закон.

9. Градби за кои не е потребно одобрение за градење

Член 73

(1) Одобрение за градење не е потребно за следниве градби:

- мерни станици за заштита на медиумите на животната средина,
- привремени градби наменети за истражувачки дејности (градби за вршење истражувачки мерења, природни ресурси, мерни станици за ветер, сонце, воздух, бушотини, ископи и слично) кога постои одлука на надлежен орган, за периодот од најмногу три години, по кој период треба да се отстранат,
- градби во функција на градобийна одбрана и градба за сигнализација во воздушниот сообраќај,
- некатегоризиран пат кој служи за стопанисување со шуми и користење на други природни ресурси одобрени со посебен пропис,
- пластеници наменети исклучиво за земјоделска дејност кои се во функција на стопански објекти,
- споменици, спомен обележја и скулптури,
- гробница и споменици на гробни места во рамките на гробиштата утврдени со урбанистички план,
- градби со кои се овозможува и олеснува движење на лица со инвалидност до и во градбата,
- при вградување и замена на опрема во градба која е во употреба заради проширување на капацитетот на градбата, а со која не се менува намената на градбата и просторијата во која е сместена опремата, нити се менуваат општите услови за заштита и спасување предвидени со основниот проект за градбата - телекомуникациска опрема за интерен пренос на говор и слика, опрема во функција на заштита на градбата од кражби, заштита и спасување,
- електронска комуникациска опрема за пренос на слика, говор и други податоци која се поставува на објекти за кои е издадено одобрение за употреба и
- рекламни паноа кои се поставуваат на објекти за кои е издадено одобрение за употреба.

(2) За градбите од ставот (1) алинеја 7 на овој член не се применуваат одредбите од членот 74 на овој закон, а истите се градат согласно со Законот за гробишта и погребални услуги.

Член 74

(1) За изведување на градбите, односно поставување на опремата од членот 73 на овој закон инвеститорот поднесува барање и ревидиран основен проект до општината на чија територија треба да се изведе градбата, односно да се постави опремата. Доколку се исполнети условите за изведување на градбата, односно поставување на опремата градоначалникот на општината донесува решение за изведување на градбата, односно поставување на опремата, во рок од пет работни дена од денот на приемот на барањето.

(2) Формата и содржината на барањето, потребната документација и образецот на решението од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите за уредување на просторот.

(3) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

(4) Доколку надлежниот орган од ставот (1) на овој член не донесе решение за изведување на градбата или поставување на опремата, односно не донесе решение за одбивање на барањето во рокот утврден во ставот (1) на овој член, инвеститорот може да поднесе жалба за молчење на администрација согласно со членот 61 на овој закон.

10. Посебни случаи на изградба

Член 75

(1) Во случај на опасност од природни појави или од воени и други разурнувања, кои непосредно можат да ги загорзат луѓето и добрата, во текот на тие опасности и непосредно после нивното престанување, без одобрение за градење можат да се изградат оние градби кои служат за спречување на дејството на тие опасности, односно отстранување на штетните последици.

(2) Градбите од ставот (1) на овој член мора да се отстранат најдоцна една година од денот на престанувањето на опасноста.

Член 76

Во случај на оштетување на објекти под дејство на природни појави или од воени и други разурнувања, градбата во зависност од степенот на оштетувањето може да се врати во поранешна состојба без одобрение за градење, а во согласност со одобрението за градење, односно одобрениот проект врз основа на кој е изграден. Во случај кога се работи за градба запишана во Националниот регистар на културно наследство потребно е да се побара одобрение според прописите од областа на заштитата на културното наследство.

Член 77

(1) Објектот кој е изграден, односно реконструиран или адаптиран во согласност со проектот за обновување, надлежниот орган од членот 58 на овој закон ќе го смета за обновен, ако неговиот сопственик достави:

- 1) еден примерок од проектот за обновување;
- 2) еден примерок од одобрението за градење, односно одобрениот проект врз основа на кој бил изграден објектот;

3) записник за примопредавање на обновената градба со завршен извештај од надзорен инженер со потврда дека објектот е обновен во согласност со проектот за обновување и

4) копија од катастарски план.

(2) Објектот чие одобрение за градење или друга соодветна дозвола, односно документација е уништена или е недостапна во случаите од членот 76 на овој закон ќе се смета за обновен, ако неговиот сопственик достави:

1) еден примерок од проектот за обновување;

2) записник за примопредавање на обновената градба со завршен извештај од надзорен инженер со потврда дека објектот е обновен во согласност со проектот за обновување и

3) копија од катастарскиот план.

(3) Градбата од ставовите (1) и (2) на овој член се смета за употреблива градба.

Член 78

(1) Проектот за обновување на објектот или на дел од објектот, содржи техничко решение и опис за начинот на обновување на објектот или негов дел, прикажано како постојна состојба и обновена состојба, со што нема да се влијае на стабилноста на земјиштето или на исполнување на основните барања на соседните објекти, како и транспортот и згрижувањето на градежниот отпад што се отстранува и уредувањето на градежна парцела.

(2) На проектот за обновување од ставот (1) на овој член се врши ревизија согласно со членот 21 од овој закон.

11. Времени објекти и урбана опрема

Член 79

(1) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје донесуваат годишна програма за поставување на временни објекти со која се утврдува просторот на кој можат да се постават временни објекти, кој треба да е градежно незиграно земјиште, сопственост на Република Македонија, со изградена инфраструктура и за кој е донесена урбанистичко планска документација.

(2) Програмата од ставот (1) се донесува од страна на советот на општината, односно советите на општините во градот Скопје и Советот на градот Скопје по добиена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот. Програмата се состои од графички и текстуален дел. Текстуалниот дел содржи податоци за просторот за поставување на временниот објект, површината и висината на временниот објект и за видот на дејноста која ќе се извршува. Графичкиот дел се состои од приказ на постоечката и планираната состојба.

(3) По одобрувањето на програмата од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот, на предлог на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје спроведува постапки за доделување под краткотраен закуп на градежно земјиште опфатено со програмата, согласно со Законот за градежно земјиште. Со предлогот потребно е да се достават микролокациски услови, геодетски елаборат за нумерички податоци и имотен лист за предметното земјиште.

(4) Микролокациските услови претставуваат извод од графичкиот и текстуалниот дел на годишната програма за временни објекти и ги изработуваат надлежните органи од ставот (1) на овој член и врз основа на истите се изработува геодетскиот елаборат.

(5) Времените објекти се поставуваат по добиено одобрение за поставување на времен објект, кое го издава градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје на лицата кои склучиле договор за краткотраен закуп за предметното земјиште.

(6) Со барањето за поставување на времен објект се поднесува:

- договор за краткотраен закуп на градежното земјиште склучен согласно со закон,
- имотен лист за предметното земјиште и
- идеен проект за поставување на времен објект изработен согласно со микролокациските услови.

(7) Издавање на одобрение за поставување на времен објекти без дадена согласност на програмата од ставот (1) на овој член и/или спротивно на законските прописи, претставува основ за одземање на надлежноста за издавање на одобрение за поставување на времен објекти.

Член 80

(1) Урбана опрема се поставува на јавни површини кои претставуваат градежно изградено и уредено земјиште без притоа да се наруши основната намена на просторот и безбедноста на сообраќајот. Потребата за поставување на урбана опрема ја утврдува советот на општината, советите на општините во градот Скопје и Советот на градот Скопје.

(2) Урбана опрема се поставува по добиено одобрение за поставување на урбана опрема, кое го издава градоначалникот на општината, градоначалниците на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје.

Член 81

(1) Со одобрението за поставување на времен објект и одобрението за поставување на урбана опрема се утврдуваат условите, начинот и рокот за поставување и отстранување на времениот објект, односно урбана опрема.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот донесува Упатство за начинот на изготвување на годишната програма за поставување на времен објекти и микролокациски услови и ја пропишува формата и содржината на одобрението за поставување на времен објекти и одобрението за поставување на урбана опрема.

(3) Надлежните органи од членот 79 став (1) на овој закон се должни да водат регистар на издадени одобренија за поставување на времен објекти и урбана опрема.

VI. ГРАДИЛИШТЕ

1. Формирање и уредување на градилиште

Член 82

(1) Пред почетокот на изведувањето на земјаните работи на градежната парцела, изведувачот е должен да обезбеди обележување на проектираната градба на терен, со соодветни знаци од страна на трговец поединец, односно трговско друштво за геодетски работи кое изготвува геодетски елаборат за обележување на проектираната градба, заради спроведување на актот од членот 59 став (4) на овој закон.

(2) По завршувањето на работите од ставот (1) на овој член се врши контрола и заверка од страна на службено лице од надлежниот орган од членот 58 на овој закон.

(3) Начинот на обележување на проектираната градба на терен ќе го пропише министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 83

(1) Изведувачот е должен градилиштето да го загради заради спречување на неконтролиран пристап во градилиштето со соодветна ограда на начин што работата во градилиштето нема да ги загрози минувачите.

(2) На градилиштето кое се протега на поголем простор (железнички пруги, патишта, далноводи и слично), деловите од градилиштето кои не можат да се оградат, мора да бидат заштитени со одредени сообраќајни знаци или означени на друг начин.

(3) Градилиштето мора да биде означено со информативна табла која задолжително треба да содржи име, односно назив на учесниците во изградбата, назив и вид на градбата која се гради, надлежниот орган од членот 58 на овој закон, број и датум на издаденото одобрение за градење, како и насоката дека се работи за културно добро, ако таа градба е запишана во Националниот регистар на културно наследство.

Член 84

(1) Изведувачот е должен при привремено зафаќање на соседното, односно околното земјиште за потребите на градилиштето да постапува согласно со закон.

(2) За привремено зафаќање на јавни сообраќајни површини за потребите на градилиштето, изведувачот е должен да прибави акт од надлежен орган согласно со закон.

Член 85

(1) Градбите за подготвителни работи и поставената опрема на градилиштето мора да одговараат на основните барања за градбата.

(2) Градбите од ставот (1) на овој член, непотрошените градежни и други материјали, отпадот и слично, мора да бидат отстранети во рокот утврден во одобрението за подготвителни работи од членот 72 на овој закон.

2. Документација на градилиште

Член 86

Изведувачот на градбата е должен да ја има следнава документација:

- 1) решение за упис во Централниот регистар и соодветна лиценца издадена согласно со овој закон;
- 2) потврда за определен инженер за изведба и надзорен инженер на градилиштето;
- 3) решение за локациски услови;
- 4) одобрение за градење со основен проект;
- 5) изведбен проект;
- 6) извештај за извршена ревизија од ревидентот;
- 7) градежен дневник и градежна книга;
- 8) доказ за пропишан квалитет за вградените градежни производи;
- 9) акт за обележување на градбата;
- 10) елаборат за заштита при работа;
- 11) комплетни податоци за учесниците во изградбата и
- 12) друга документација ако со друг закон е пропишана обврска дека изведувачот треба да ја има на градилиштето.

VII. ОДОБРЕНИЕ ЗА УПОТРЕБА

Член 87

(1) Градбата ќе се стави во употреба, односно ќе биде употреблива градба, по издавање одобрение за употреба, односно по изготвување на завршниот извештај од страна на надзорниот инженер за градбите од членот 73 на овој закон.

(2) Одобрението за употреба го издава надлежниот орган од членот 58 на овој закон, откако по техничкиот преглед ќе се утврди дека градбата е изградена во согласност со основниот проект и проект на изведена состојба.

(3) Постапката за издавање одобрение за употреба се спроведува согласно со Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(4) Одобрението за употреба на објектот му се издава на инвеститорот врз основа на доказ од јавната книга за запишување на правата на недвижностите - имотен лист со запишано право на сопственост, други стварни права и сите предбелешки и приобелешки или друг доказ за стекнато право на градење согласно со закон.

(5) Против одобрението за употреба, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање одобрение за употреба издадено од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно приемот на решението до Комисијата за решавање на управните работи во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија, а против одобрението за употреба, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање одобрение за употреба издадено од градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(6) Примерок од одобрението за употреба за градба се доставува до надлежната градежна инспекција, а за градба во која има засолниште се доставува и до органот надлежен за вршење на работите од областа на заштитата и спасувањето, заради водење на евиденција на засолништа.

(7) Кога одобрението за градење гласи на повеќе лица - инвеститори, во одобрението за употреба се наведуваат сите лица, а деловите на секој се изразуваат во идеални делови (дропки) врз основа на одредбите од договорот за уредување на меѓусебните односи и делови во врска со градбата, потврден од нотар, а приложен во постапката за издавање на одобрение за градење.

(8) Формата и содржината на одобрението за употреба ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

1. Барање за издавање одобрение за употреба

Член 88

(1) Барањето за издавањето на одобрение за употреба го поднесува инвеститорот.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член инвеститорот поднесува:

- проект за изведена состојба,
- завршен извештај од надзорниот инженер дека градбата е изградена согласно со проектот и одобрението за градење или потврда од надзорниот инженер дека основниот или изведбениот проект истовремено е проект на изведена состојба и

- извадок од јавната книга за запишување на правата на недвижностите за последната состојба на запишаните права на градбата (имотен лист), заради утврдување на правниот однос во врска со градбата меѓу инвеститорот и сопственикот на земјиштето.

2. Технички преглед

Член 89

(1) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон е должен по приемот на барањето за издавање на одобрение за употреба да изврши технички преглед на градбата.

(2) Во случај на непотполно барање надлежниот орган е должен во рок од седум дена од приемот на барањето да побара дополнување.

(3) Техничкиот преглед на градбата го врши комисија во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на потполно барање. Комисијата е составена од најмалку три члена и нивни заменици, со овластување за надзорен инженер издадено согласно со овој закон, во зависност од категоријата на градбата на која се врши технички преглед, а за електронските комуникациски мрежи и средства, потребно е во комисијата да има најмалку два члена од Агенцијата за електронски комуникации.

(4) Комисијата за технички преглед на градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон ја формира министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, а за градби од трета и четврта категорија од членот 57 на овој закон ја формира градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје.

(5) За градбите од петта категорија од членот 57 на овој закон и за станбени куќи за семејно домување, техничкиот преглед го врши надзорниот инженер за што составува извештај за извршен технички преглед.

Член 90

(1) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон го организира техничкиот преглед и ги известува учесниците во изградбата за местото, денот и часот на вршењето на техничкиот преглед.

(2) Комисијата што врши технички преглед за својата работа составува записник во кој констатира дали:

- градбата е со фасада и може да се употребува,
- има одредени недостатоци кои мораат да бидат отстранети за да може да се издаде одобрение за употреба и

- има недостатоци кои ги нарушуваат основните барања на градбата кои се однесуваат на механичката отпорност, стабилност и сеизмичка заштита и ќе предложи за таа градба да не се издаде одобрение за употреба.

(3) При вршењето на технички преглед за петта категорија од членот 57 на овој закон и за станбени куќи за семејно домување, надзорниот инженер постапува согласно со ставот (2) на овој член.

Член 91

Изведувачот е должен на денот на одржувањето на техничкиот преглед, на комисијата од членот 89 на овој закон односно на надзорниот инженер кој треба да изврши технички преглед, да ги даде на увид:

- документацијата од членот 85 на овој закон,
- основниот проект и проектот за изведената состојба, како и актот од членот 59 став (4) на овој закон и
- исправите за докажување на пропишан квалитет на вградените градежни производи.

Член 92

(1) Инвеститорот е должен на своја сметка да ги надомести трошоците за извршување на техничкиот преглед.

(2) Начинот на вршење на техничкиот преглед го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(3) Висината на трошоците за техничкиот преглед од ставот (1) на овој член на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот ја пропишува Владата на Република Македонија.

3. Издавање одобрение за употреба

Член 93

(1) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон ќе издаде одобрение за употреба за градбата во рок од 15 дена од денот на извршениот технички преглед, ако комисијата која го извршила техничкиот преглед во записникот констатира дека градбата може да се даде во употреба, а за градбите од петта категорија од членот 57 на овој закон и за станбени куќи за семејно домување, ако надзорниот инженер во извештајот за извршениот технички преглед констатира дека градбата може да се даде во употреба.

(2) Доколку комисијата при вршењето на техничкиот преглед утврди недостатоци поради кои не може да се даде одобрение за употреба, писмено ќе ги известат инвеститорот за нивно отстранување во рок не подолг од 30 дена.

(3) Барањето за издавање на одобрение за употреба надлежниот орган ќе го одбие со решение ако во определениот рок од ставот (2) на овој член не се отстранат недостатоците утврдени при вршењето на технички преглед.

(4) Доколку надлежниот орган од членот 58 на овој закон не издаде одобрение за употреба, односно не донесе решение за одбивање на барањето за одобрение за употреба во рокот утврден во ставот (1) на овој член, односно по истекот на рокот определен согласно со ставот (2) на овој член, инвеститорот може да поднесе жалба за молчење на администрација согласно со членот 61 на овој закон.

Член 94

Одобрение за употреба за градба од прва, втора, трета и четврта категорија од членот 57 на овој закон, може на барање на инвеститорот да се издаде и за еден или повеќе нејзини делови, ако претставуваат градежна и функционална целина, како фазна градба.

4. Примопредавање на изведена градба

Член 95

По издавањето на одобрение за употреба од надлежниот орган од членот 58 на овој закон, изведуваачот и инвеститорот вршат примопредавање на градежниот објект и за тоа составуваат записник за примопредавање на изведена градба како градежен објект.

5. Упис на недвижности во јавна книга

Член 96

Надлежниот орган за запишување на правата на недвижности, градежниот објект ќе го запише во јавната книга ако за таа градба има одобрение за употреба со проект на изведена состојба.

VIII. УПОТРЕБА, ОДРЖУВАЊЕ И ОТСТРАНУВАЊЕ НА ГРАДЕЖЕН ОБЈЕКТ

1. Употреба на градежен објект, пренамена, адаптација и реконструкција

Член 97

(1) Објектот се употребува согласно со неговата намена.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, посебен дел од објект, стан или дел од стан, може да се пренамени за вршење на деловна дејност и обратно по барање на сопственикот и под услови утврдени со овој закон.

(3) Сопственикот на посебен дел од објект, стан или дел од стан за пренамената потребно е до надлежниот орган од членот 58 на овој закон да достави барање за одобрение за пренамена при што со барањето поднесува:

- доказ за правото на сопственост на посебниот дел од објектот, односно станот или делот од стан,
- согласност на мнозинството сопственици на становите во влезот на зградата,

- основен проект за предвидената пренамена, адаптација со пренамена или за реконструкција со пренамена, со извршена ревизија, во два примероци,

- извод од урбанистички план со кој се потврдува дека објектот од ставот (2) на овој член е предвиден со важечкиот урбанистички план,

- мислења и согласности предвидени со посебните закони во зависност од пренамената и

- доказ за регулиран надоместок за уредување на градежното земјиште.

(4) За реконструкција на објект или дел од објект сопственикот на објектот до надлежниот орган од членот 58 на овој закон поднесува барање за одобрение за реконструкција при што со барањето поднесува:

- доказ за правото на сопственост на посебниот дел од објектот, односно станот или делот од стан,

- основен проект за предвидената реконструкција на објектот со извршена ревизија во два примерока,

- извод од урбанистички план со кој се потврдува дека објектот од ставот (2) на овој член е предвиден со важечкиот урбанистички план,

- мислења и согласности предвидени со посебните закони во зависност од реконструкцијата и

- доказ за регулиран надоместок за уредување на градежното земјиште.

(5) Доколку при вршење на адаптација и реконструкција на посебен дел од објект, стан или дел од стан се врши и пренамена, сопственикот на посебен дел од објект, стан или дел од стан е должен до надлежниот орган да поднесе барање за одобрение за адаптација со пренамена или реконструкција со пренамена и ги доставува доказите пропишани во ставот (3) на овој член.

(6) За адаптација на посебен дел од објект, стан или дел од стан, сопственикот на посебен дел од објект, стан или дел од стан, е должен до надлежниот орган да поднесе проект за адаптација кој содржи проект на постојна состојба и проект за адаптација, со барање за

одобрување на проектот. По барањето надлежниот орган донесува решение за одобрување на проектот за адаптација или решение за одбивање на барањето за одобрување на проектот. Адаптација може да се изврши само доколку е донесено решение за одобрување на проектот. Примерок од проектот за адаптација и правосилното решение за одобрување на проектот се доставуваат до надлежниот орган за запишување на правата на недвижностите.

(7) Постапката за издавање на одобрение за пренамена, адаптација со пренамена, реконструкција и реконструкција со пренамена се спроведува согласно со Законот за општата управна постапка. Надлежниот орган е должен да донесе акт по поднесените барања за пренамена, реконструкција, адаптација, адаптација со пренамена и реконструкција со пренамена во рок од седум работни дена од денот на поднесувањето на барањето, а доколку не донесе акт во овој рок, барателот може да поднесе жалба за молчење на администрација согласно со членот 61 на овој закон.

(8) Против одобрението за пренамена, адаптација со пренамена, реконструкција и реконструкција со пренамена, како и решението за одобрување на проектот за адаптација, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за пренамена, адаптација со пренамена, реконструкција и реконструкција со пренамена, како и решението со кое се одбива барањето за одобрување на проектот за адаптација издадено од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно приемот на решението до Комисијата за решавање на управните работи во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија.

(9) Против одобрението за пренамена, адаптација со пренамена, реконструкција и реконструкција со пренамена, како и решението за одобрување на проектот за адаптација, односно против решението со кое се одбива барањето за издавање на одобрение за пренамена, адаптација со пренамена, реконструкција и реконструкција со пренамена, како и решението со кое се одбива барањето за одобрување на проектот за адаптација издадено од градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението, односно решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(10) Примерок од издадените управни акти од овој член се доставува до градежната инспекција.

2. Одржување на градежен објект

Член 98

(1) Сопственикот на објектот е должен преку тековно и инвестиционо одржување да ги сочува основните барања за градбата, во согласност со проектот за употреба и одржување.

(2) За работите од ставот (1) на овој член сопственикот на објектот може да определи правно лице - управител за тековно и инвестиционо одржување на објекти од прва, втора и трета категорија (освен за станбени објекти над три нивоа) од членот 57 на овој закон.

(3) Управител на одржување може да биде правно лице регистрирано во Централниот регистар за вршење на соодветна дејност и кое има лиценца за управител на одржување.

(4) Со барањето за добивање на лиценца од ставот (3) на овој член правното лице е должно да достави:

- доказ дека е регистрирано за вршење на соодветна дејност и

- доказ дека има вработено најмалку две лица од кои едно лице со овластување А за инженер за изведба или овластување А за надзорен инженер, а едно лице со овластување Б за инженер за изведба или овластување Б за надзорен инженер.

3. Отстранување на објект

Член 99

(1) Отстранување на објект или негов дел се врши во случај на оштетување на објектот ако постои опасност за негово уривање.

(2) Сопственикот на објектот е должен и да преземе итни мерки за отстранување на објектот односно да го означи објектот како опасен со соодветни ознаки, да постави заштитна ограда до отстранувањето на опасноста и да поднесе барање за добивање на одобрение за отстранување до надлежниот орган од членот 58 на овој закон.

(3) Ако сопственикот на објектот не ги изврши работите од ставот (2) на овој член тоа ќе го изврши надлежниот орган од членот 58 на овој закон.

(4) Кон барањето за одобрение за отстранување се доставува:

- доказ за сопственост на објектот и

- проект за отстранување на објект или негов дел.

(5) Постапката за издавање на одобрение за отстранување се спроведува согласно со Законот за општата управна постапка.

(6) Надлежниот орган од ставот (2) на овој член по службена должност прибавува согласност или мислење од други органи за условите за оцена и отстранување на објектот, кои се должни најдоцна во рок од седум работни дена од денот на приемот на барањето да ја достават согласноста или мислењето, односно да го одбијат или отфрлат барањето за издавање на согласност, во спротивно ќе се смета дека дале согласност, односно позитивно мислење.

(7) Отстранување на објект се врши по добивање на одобрение за отстранување издадено од надлежниот орган од членот 58 на овој закон за градби од прва, втора, трета и четврта категорија од членот 57 на овој закон.

(8) По исклучок од ставот (7) на овој член, без одобрение за отстранување можат да се отстранат градбите од петта категорија од членот 57 на овој закон и градбите од членот 73 на овој закон.

(9) Ако сопственикот на објектот не постапи согласно со одобрението за отстранување, отстранувањето ќе го изврши надлежниот орган од членот 58 на овој закон, на трошок на сопственикот на објектот.

(10) Барање за издавање на одобрение за отстранување на објект или негов дел можат да поднесат и други заинтересирани лица. Надлежниот орган е должен да утврди дали барањето е основано и доколку истото е основано, писмено го известува сопственикот на објектот за започнување на постапка за отстранување во рок од најмногу 30 дена. Доколку сопственикот на објектот не поднесе барање за добивање на одобрение за

отстранување, надлежниот орган ќе донесе одобрение за отстранување и отстранувањето ќе го изврши на трошок на сопственикот на објектот.

(11) Против одобрението за отстранување издадено од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението до Комисијата за решавање на управните работи во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија а против одобрението за отстранување издадено од градоначалникот на општината, односно градоначалниците на општините во градот Скопје, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одобрението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(12) Начинот и постапката за означување на објектот, поставување на заштитна ограда, видот на ознаките и отстранување на објектот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 100

(1) Проектот за отстранување на објект или на негов дел содржи техничко решение и опис за начинот на отстранување на објектот или негов дел, со што нема да се влијае на стабилноста на земјиштето или на исполнување на основните барања на соседните објекти, како и транспортот и згрижувањето на градежниот отпад што се отстранува и уредување на градежна парцела по отстранувањето на објект или негов дел.

(2) На проектот за отстранувањето од ставот (1) на овој член се врши ревизија согласно со членот 21 од овој закон.

(3) Трошоците за отстранување на објектот или на негов дел и трошоците за расчистување на теренот ги сноси сопственикот на објектот.

Член 101

За реконструкција, реконструкција со пренамена и адаптација со пренамена како и за отстранување на градби кои се наоѓаат во простор ограден за потребите на одбраната не е потребно одобрение.

IX. КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ И ИНЖЕНЕРИ

Член 102

(1) Комората на овластени архитекти и инженери (во натамошниот текст: Комората) ги застапува, усогласува и заштитува интересите на овластените архитекти и инженери и ги заштитува интересите на трети лица при вршењето на работите од страна на овластените архитекти и инженери.

(2) Правото на употреба на професионален назив овластен архитект и овластен инженер се стекнува со добивање овластување согласно со овој закон и со запишување во соодветен именик на Комората.

Член 103

(1) Комората е самостојна, струкова, непрофитна и независна организација со својство на правно лице.

(2) Седиштето на Комората е во Скопје.

(3) Комората има свој печат, знак, грб и свој жиг.

(4) Комората се запишува во Трговскиот регистар.

(5) Работењето на Комората е јавно при што јавноста на работата на Комората се обезбедува преку постојано информирање на членовите за работата на Комората, на начин утврден со Статутот на Комората.

Член 104

(1) Комората врши јавни овластувања утврдени со овој закон и за истите води евиденција.

(2) Јавните овластувања од ставот (1) на овој член се состојат во издавање акти кои се јавни исправи, и тоа:

1) овластување за проектирање, ревизија на проектна документација, надзор над изградбата за градби и за раководење со изградбата за градби од членот 57 на овој закон;

2) потврда за овластување на странски архитект или инженер за работи на проектирање, ревизија на проекти, надзор над изградбата за градби од членот 57 на овој закон и за раководење со изградбата на градбата и

3) нострификација на проекти изработени во странство.

Член 105

(1) Надзорот над вршењето на јавните овластувања од членот 104 на овој закон го врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот преку:

- укажување на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на Комората,

- давање препораки за доследно спроведување на законските прописи во делот на извршувањето на јавни овластувања и

- давање мислења и стручна помош.

(2) Ако Комората не ги отстрани недостатоците од ставот (1) алинеја 1 на овој член или воопшто не ги извршува своите надлежности согласно со овој закон повеќе од шест месеца тие се одземаат или ограничуваат од страна на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот. Одземените и/или ограничените надлежности ги врши органот за вршење на работите од областа на уредување на просторот, во име и за сметка на Комората, најмногу една година од денот на нивното одземање, односно ограничување.

(3) За вршењето на јавните овластувања Комората поднесува годишен извештај до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 106

Членовите на Комората ги остваруваат своите интереси во Комората непосредно во професионални одделенија и посредно преку избрани претставници во Собранието на Комората како и преку други облици на организирање согласно со Статутот на Комората (во натамошниот текст: Статутот).

1. Органи на Комората

Член 107

(1) Органи на Комората се Собрание, Управен одбор, Надзорен одбор и претседател и потпретседател на Комората.

(2) Претседателот на Комората, потпретседателот на Комората, членовите на Управниот одбор и членовите на Надзорниот одбор се со мандат од четири години со право на повторен избор.

Член 108

(1) Собранието на Комората е највисок орган на Комората.

(2) Собранието на Комората го сочинуваат претставниците на професионалните одделенија на Комората, кои се избрани од членовите на Комората.

(3) Претседавач на Собранието и негов заменик се избираат од редот на претставниците од ставот (2) на овој член, со мандат од две години. Функцијата претседавач на Собранието е неспоива со која било друга функција во Комората.

(4) Во Собранието треба да биде обезбедена соодветна застапеност на професионалните одделенија, според бројот на членовите на одделенијата.

(5) Собранието на Комората одржува седница најмалку еднаш годишно, а претседавачот на Собранието е должен да закаже седница на Собранието, заради итно решавање на одредени прашања по писмено барање од:

- претседателот на Комората,
- потпретседателот на Комората,
- Управниот одбор,
- едно одделение на Комората и
- најмалку една четвртина од вкупното членство на Комората.

(6) Претседавачот е должен седницата да ја закаже во рок од 20 дена од денот на приемот на барањето од ставот (5) на овој член.

(7) Собранието на Комората може да работи ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број на претставниците од ставот (2) на овој член, при што одлуките се донесуваат со мнозинство гласови од присутните претставници.

Член 109

Собранието на Комората ги врши следниве работи:

- 1) донесува Статут и други општи акти утврдени со овој закон и Статутот;
- 2) утврдува годишен извештај за работата за претходната година и донесува програма за работа за идната година;
- 3) донесува годишна пресметка и план за извршување на пресметката;
- 4) ја утврдува висината на членарината;
- 5) го избира претседателот на Комората, потпретседателот на Комората членовите на Управниот одбор и членовите на Надзорниот одбор, притоа имајќи ја предвид соодветната и правичната застапеност на припадниците на сите заедници;
- 6) донесува деловник за работа на Собранието на Комората;
- 7) донесува ценовник за јавни услуги и тарифник за извршени услуги;
- 8) донесува Кодекс на професионална етика на овластени архитекти и овластени инженери и
- 9) извршува и други работи утврдени со овој и друг закон и со Статутот.

Член 110

Ценовникот за јавни услуги се донесува по претходно прибавена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот и истиот се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 111

(1) Управниот одбор го сочинуваат претседателот и потпретседателот на Комората и раководителите на професионалните одделенија.

(2) Претседател на управниот одбор е и претседател на Комората.

(3) Потпретседателот на Управниот одбор е и потпретседател на Комората.

(4) Претседателот на управниот одбор може во секое време да закаже седница на Управниот одбор. Претседателот на Комората е должен да закаже седница на Управниот одбор заради итно решавање на одредени прашања по писмено барање од Надзорниот одбор на Комората, претседателот на некое професионално одделение или најмалку една четвртина од членовите на Управниот одбор на Комората, во рок од 15 дена од приемот на барањето.

Член 112

Управниот одбор на Комората ги врши следниве работи:

- 1) донесува деловник за работа на Управниот одбор;
- 2) донесува одлуки од својот делокруг на работа;
- 3) ги спроведува одлуките и заклучоците на Собранието;
- 4) ги утврдува предлозите на статутот и другите акти кои ги донесува Собранието;
- 5) донесува правилник за организација и систематизација на стручната служба на Комората;
- 6) предлага одлуки, заклучоци, ставови и дава мислења за прашањата за кои расправа Собранието и
- 7) врши други работи утврдени со Статутот.

Член 113

(1) Надзорниот одбор го сочинуваат претседател, два члена и нивни заменици, кои ги избира Собранието на Комората.

(2) Членови на Надзорниот одбор не можат да бидат претседателот на Комората и членовите од Управниот одбор.

Член 114

Надзорниот одбор ги врши следниве работи:

- 1) надзор над спроведувањето на Статутот и другите општи акти на Комората и остварувањето на правата и обврските на членовите на Комората;
- 2) надзор над материјалното и финансиското работење на Комората и располагањето со средствата на Комората и
- 3) надзор над работата на стручната служба на Комората, во согласност со Статутот и другите општи акти.

Член 115

(1) Претседателот на Комората го избираат членовите на Собранието на Комората од редот на професионалните одделенија.

(2) Секое професионално одделение може да предложи најмногу еден кандидат за претседател, а за избран се смета оној кандидат кој добил мнозинство гласови од вкупниот број членови на Собранието на Комората.

(3) Функцијата претседател на Комората е професионална.

(4) Претседателот на Комората ја застапува Комората, закажува седници на Управниот одбор и претседава со нив, ги спроведува одлуките и заклучоците на Собранието на Комората, е одговорен за законското работење на Комората и со право да учествува во работата на седниците на професионалните одделенија, без право на одлучување.

Член 116

Комората ја сочинуваат професионални одделенија како основен облик на професионално поврзување и организирање на членовите на Комората, за унапредување на одредени дејности.

Член 117

(1) Во Комората се основаат следниве одделенија:

- 1) Одделение на архитекти;
- 2) Одделение на градежни инженери;
- 3) Одделение на машински инженери;
- 4) Одделение на електроинженери;
- 5) Одделение на инженери по геологија и
- 6) Одделение на сообраќајни инженери.

(2) По потреба, покрај одделенијата од ставот (1) на овој член во Комората можат да се формираат и други одделенија со одлука на Управниот одбор.

Член 118

(1) Со одделението раководи раководител на одделението, а во случај на негово отсуство или спреченост негов заменик.

(2) Во одделението од ставот (1) на овој член се формира најмалку еден одбор, а по потреба може да се формираат и повеќе одбори.

Член 119

(1) Одделенијата на првата седница избираат раководители и заменици на раководители од редот на своите членови.

(2) Раководителот и заменикот ги подготвуваат, свикуваат и водат седниците на одделението и ги застапуваат интересите на одделението пред Комората.

(3) Раководителот на одделението со писмено овластување од претседателот на Комората може да ја застапува Комората за прашања од нејзиниот делокруг.

Член 120

Стручните, административните, помошните и другите работи во Комората ги врши стручна служба на Комората со која раководи генерален секретар на Комората.

2. Акти на Комората**Член 121**

Со Статутот поблиску се уредуваат:

- 1) организацијата на Комората;
- 2) правата, обврските и одговорностите на Комората;
- 3) претставувањето и застапувањето на Комората;
- 4) јавноста во работењето;
- 5) постапката за донесување на општи и поединечни акти;
- 6) постапката за запишување во имениците на Комората;
- 7) мирувањето и престанувањето на членство во Комората;
- 8) начинот на водење на имениците;
- 9) правата и должности на овластени архитекти и овластени инженери;
- 10) дисциплинската постапка за утврдување на повреда на должноста и угледот од страна на овластени архитекти и овластени инженери;
- 11) дисциплинските мерки;
- 12) телата за покренување и водење на дисциплинската постапка;

13) организацијата на стручната служба на Комората и

14) други прашања од значење за Комората.

Член 122

Со Кодексот на професионална етика се утврдуваат начелата, правилата и должностите на кои членовите се должни да се придржуваат.

Член 123

(1) Комората води именик на:

- 1) овластени архитекти;
- 2) овластени инженери;
- 3) бироа (сопствено или заедничко) и
- 4) проектантски друштва.

(2) Именикот од ставот (1) на овој член е јавна книга. Извод издаден врз основа на податоците од именикот е јавен документ.

(3) Именикот од ставот (1) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

3. Постапка за запишување во именикот**Член 124**

(1) Овластените архитекти и овластените инженери својството член на Комората го стекнуваат со запишување во Именикот на овластените архитекти и Именикот на овластените инженери.

(2) Право на запишување во Именикот на овластени архитекти и Именикот на овластени инженери има лице кое ги исполнува следниве услови:

- 1) државјанин на Република Македонија и
- 2) има добиено овластување согласно со овој закон.

(3) Барањето за запишување во имениците од ставот (1) на овој член се доставува до Управниот одбор на Комората.

(4) Запишување во именикот од ставот (1) на овој член се врши врз основа на решение кое го донесува Управниот одбор на Комората.

(5) Барање за запишување во соодветниот именик се одбива со решение, ако лицето кое поднело барање не ги исполнува условите од ставот (2) на овој член.

(6) Жалба против решението од ставот (1) на овој член, во рок од осум дена од денот на приемот на решението, може да се поднесе до Комисија за решавање на жалби во втор степен при Комората чии членови ги именува Собранието на Комората.

(7) Ново барање за запишување може да се поднесе најмалку три месеца од денот на донесувањето на решението со кое е одбиено барањето за запишување во соодветниот именик.

4. Осигурување од одговорност и финансирање**Член 125**

(1) Комората врши задолжително осигурување од одговорност, како колективно осигурување.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член овластен архитект, односно овластен инженер може индивидуално да се осигура од одговорност за штетата која би можел да им ја направи на трети лица, ако Комората даде согласност.

Член 126

Средствата за извршување на работите од надлежност на Комората се обезбедуваат од:

- надоместок за овластување,

- надоместок од членарина,
- надоместок од нострификација,
- донации и
- други извори утврдени со закон.

Х. НАДЗОР

Член 127

Надзорот над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, го врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

1. Инспекциски надзор

Член 128

(1) Работите на инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон ги вршат градежни инспектори на Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам (во натамошниот текст: градежни инспектори) и градежни инспектори на општините и на општините во градот Скопје (во натамошниот текст: овластени градежни инспектори).

(2) Градежен инспектор врши инспекциски надзор над градби од прва и втора категорија, а овластен градежен инспектор врши инспекциски надзор над градби од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон.

Член 129

(1) Градежен инспектор, односно овластен градежен инспектор е службено лице кое е самостојно во вршењето на инспекцискиот надзор и својот идентитет и овластувања ги докажува со легитимација и амблем. Легитимацијата ја издава и одзема органот кој го назначил.

(2) Формата и содржината на образецот на легитимацијата и амблемот од ставот (1) на овој член и начинот на нејзиното издавање и одземање ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 130

(1) За градежен инспектор се назначува лице со завршено високо образование архитект инженер или градежен инженер со најмалку пет години работно искуство во струката.

(2) За овластен градежен инспектор се назначува лице со завршено високо образование архитект инженер или градежен инженер со најмалку три години работно искуство во струката.

2. Права и должности на градежен инспектор

Член 131

(1) Градежен инспектор, односно овластен градежен инспектор во рамките на надлежностите утврдени со овој и друг закон, има право да врши инспекциски надзор во текот на изградбата, како и инспекциски надзор на објект кога во него се врши пренамена на конструктивните елементи во поглед на нивната механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот од ставот (1) на овој член може да побара присуство на овластено службено лице од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи, заради негова заштита.

(3) Учесниците во изградбата се должни на градежниот инспектор, односно на овластениот градежен инспектор да му овозможат непречено спроведување на инспекциски надзор и да му ја дадат на увид документацијата што се однесува на градбата што е предмет на надзор.

(4) Градежен инспектор при вршењето на инспекциски надзор проверува дали овластениот градежен инспектор ги врши работите согласно со овој закон. Надлежните органи на општините се должни на барање на градежен инспектор да му овозможат да изврши увид во документацијата.

Член 132

(1) За вршењето на инспекциски надзор градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор води дневник.

(2) Начинот и содржината на водењето на дневникот од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(3) Во спроведувањето на инспекцискиот надзор градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор има право и должност да провери дали учесниците во градењето имаат овластувања и лиценци, како и да нареди отстранување на неправилностите, отстранување на оштетувањата, прекинување на изградбата, отстранување на градбата, затворање на градилиштето, означување на градбата за опасна, како и да преземе други работи со цел да се спречи изградбата, ако градбата се изведува спротивно на овој закон.

(4) Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор постапката на инспекциски надзор ја покренува и ја води по службена должност, како и по иницијатива на кое било лице, согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка.

(5) Во постапката за извршување на извршните поединечни управни акти, градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор има право да побара асистенција од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи заради негова лична заштита.

(6) Доколку при вршење на инспекцискиот надзор градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор констатира неправилност која согласно со овој закон претставува прекршок, односно со посебен закон е утврдена како кривично дело, покренува прекршочна или кривична постапка.

3. Прекинување на изградбата

Член 133

(1) Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор со решение ќе му нареди на инвеститорот да ја прекине натамошната изградба, ако утврди дека:

- изградбата е започната со одобрение за градење кое согласно со Законот за општата управна постапка е запрено од извршување,
- инвеститорот не постапи согласно со членот 67 ставови (1) и (2) на овој закон,

- изградбата ја врши правно лице без лиценца, односно физичко лице без овластување предвиден со овој закон,

- градбата или нејзин дел се гради спротивно на одобрението за градење или спротивно на заверениот основен проект,

- има неправилности при изградбата кои можат да го загрозат исполнувањето на основните барања за градбата и

- со изградбата е загрозена сигурноста на околните градби или стабилноста на околното земјиште.

(2) Со решението од ставот (1) на овој член градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор ќе одреди и рок заради усогласување на изградбата, односно состојбата на градбата со одредбите од овој закон.

(3) Во случај на прекинување на изградбата, за градба која е запишана во Националниот регистар на културно наследство градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор ќе го извести органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

4. Отстранување на градба

Член 134

(1) Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор со решение ќе му нареди на инвеститорот отстранување на градба, односно на нејзин дел, ако:

- се гради или е изградена без одобрение за градење од членот 59 на овој закон,

- доколку изградбата не се усогласи со одредбите на овој закон по истекот на рокот за усогласување даден во решението за прекинување на градбата од членот 133 на овој закон,

- се гради и покрај тоа што е донесено решение за прекинување на изградбата од членот 133 на овој закон,

- се гради или е изградена спротивно на одобрение то за градење или заверениот основен проект,

- во текот на изградбата се утврдат неправилности поради кои се нарушени основните барања на градбата во однос на механичката отпорност, стабилноста, сеизмичката заштита и квалитетот на вградени материјали и

- изградбата се изведува со одобрение за градење кое не е правосилно во управната постапка.

(2) Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор со решение на изведувачот ќе му нареди отстранување на градбата од ставот (1) на овој член ако не постапи согласно со членот 72 став (6) од овој закон.

(3) Во случај на отстранување на градба која е запишана во Националниот регистар на културно наследство градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор ќе го извести органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

Член 135

Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор со решение ќе му нареди на инвеститорот отстранување на:

- привремена градба ако не е отстранета во пропишаниот рок,

- градба изградена во случај на непосредна опасност, ако не е отстранета во пропишаниот рок согласно со овој закон,

- градбите и опремата од членот 73 на овој закон кои се изведени, односно поставени без решение за изведување, односно поставување,

- времен објект поставен на градежно земјиште со акт на надлежен орган, заради реализација на урбанистичкиот план и

- времен објект и урбана опрема поставени со одобрение за поставување согласно со членот 81 на овој закон, по истекот на рокот за отстранување определен во одобрението за поставување.

5. Затворање на градилиште

Член 136

(1) Во случаите од членовите 134 и 135 на овој закон градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор пред донесувањето на решение, на лице место ќе нареди затворање на градилиште, односно на негов дел и ќе постави посебен службен знак.

(2) Начинот на затворање и означување на затворено градилиште го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(3) Градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор од градилиштето ќе го отстрани службениот знак од ставот (1) на овој член кога инвеститорот ќе постапи според решението, односно кога ќе ја усогласи изградбата согласно со овој закон.

(4) Ако градителот продолжи со изградбата после затворањето на градилиштето и означувањето со посебен службен знак за спречување на натамошна изградба, решението ќе го спроведе градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор со помош на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи.

6. Решение на инспектор

Член 137

(1) Во зависност од констатираната состојба градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор ќе состави записник, врз основа на кој донесува решение.

(2) Против решението на градежниот инспектор може да се изјави жалба, а против заклучокот со кој се дозволува извршување, заклучокот за прекинување на постапката и заклучокот за трошоците на извршувањето на постапката може да се изјави посебна жалба до Комисијата за решавање на управните работи во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина при Владата на Република Македонија.

(3) Против решението на овластениот градежен инспектор може да се изјави жалба, а против заклучокот со кој се дозволува извршување, заклучокот за прекинување на постапката и заклучокот за трошоците на извршувањето на постапката може да се изјави посебна жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

(4) Жалбата изјавена против решението на градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор, не го одлага извршувањето на решението.

Член 138

(1) Во решението од членот 137 на овој закон градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор кога ќе утврди дека градбата се гради или е изградена спротивно на одобрието за градење, може да изрече и забрана за отуѓување, оптоварување и располагање со земјиштето и градбата.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член решението се доставува до надлежниот орган за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижностите по што Република Македонија за објектите од прва и втора категорија, односно општината за објекти од трета, четврта и петта категорија се стекнува со заложно право на земјиштето и на градбата, односно на деловите кои се изградени согласно со одобрието за градење.

(3) Во решението истовремено се определува и задолжување за плаќање на пенали во износ од 3% месечно од пазарната вредност што за иста или слична недвижност се пресметува од страна на надлежниот орган за пресметување на даноците, сметано од денот на конечноста на решението до денот на исполнување на обврската. Пазарната вредност се определува според известието од органот надлежен за утврдување на даноците на имот.

(4) Со запишување на заложното право и изрекувањето на пеналите се одлага спроведувањето на присилно извршување на решението во рок не подолг од три години од денот на донесувањето на решението.

(5) Доколку обврзникот не ја исполни обврската за отстранување или усогласување на градбата со одобрието за градење во рокот определен во решението и/или не плати пенали три месеца одноподруго, надлежниот орган ќе пристапи кон присилно извршување со стекнување на сопственост на земјиштето и на објектот - делот кој е изграден со одобрието за градење, доколку таков е затекнат на начин и постапка согласно со овој закон.

(6) Преносот на правото на сопственост на заложно земјиште и објектот - делот кој е изграден со одобрието за градење се врши со упис на промената во јавните книги врз основа на посебен заклучок за извршување на надлежниот инспектор. Заклучокот за извршување претставува и основ за промена на инвеститорот во одобрието за градење и одобрието за употреба во однос на делот од објектот кој е изграден со одобрието за градење, а е затекнат при извршувањето.

(7) Против заклучокот од ставот (6) на овој член е дозволена посебна жалба која не го одлага присилното извршување.

(8) Доколку обврзникот ја исполни обврската за отстранување утврдена со решението и ги плати пеналите, престанува заложното право и надлежниот инспектор донесува заклучок кој претставува основ за бришење на заложното право во Јавната книга на недвижностите.

Член 139

(1) Во решението од членот 137 на овој закон градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор покрај определените мерки од членот 138 на овој закон може да изрече и забрана за градење и користење на објектот со затворање на градилиштето.

(2) Забраната за градење и користење се огласува на огласна табла на органот кој ја води постапката и се објавува најмалку во два дневни весници од кои еден е на јазиците на припадниците на етничките заедници.

(3) Со изрекувањето на забраната изведувачот, односно инвеститорот е обврзан да го затвори градилиштето и пристапот во објектот на начин определен од инспекторот, во спротивно решението е основ за извршување на дејствие кое може да го изврши само должникот во постапка пред извршител согласно со Законот за извршување, како и извршување заради испразнување на недвижност, ствари и лица кои ќе се затекнат во постапката на присилно извршување по решението на градежниот инспектор, односно овластениот градежен инспектор, или извршување заради исполнување на дејствие кое може да го исполни трето лице наместо должникот. За пристапување кон присилно извршување инспекторот донесува заклучок за пристапување кон извршување против кој е дозволена посебна жалба. Жалбата не го одлага извршувањето на заклучокот. Решението на инспекторот е извршна исправа.

Член 140

Делот од решението во кое се определува обврската за плаќање на пенали претставува извршна исправа и претставува основ за намирување во постапка и на начин согласно со Законот за извршување.

Член 141

Решението на градежниот инспектор особено мора да содржи:

- број и датум на донесување,
- ознака од дневникот на градежниот инспектор,
- податоци за градителот, инвеститорот, изведувачот и имателот на градбата,
- опис и категорија на градбата, односно делот од градбата кој не се гради согласно со одобрието за градење, проектот и решението за локациски услови,
- број, датум и органот кој го издал одобрието за градење, доколку е такво издадено,
- описни и просторни податоци за земјиштето на кое се гради (број на катастарска парцела, катастарска општина, површина и правен статус), со наведување на правниот основ со кој се регулираат односите меѓу сопственикот на земјиштето, изведувачот и инвеститорот,
- рок и упатување за отстранување на неправилностите,
- приказ на запишаните права во Јавната книга до моментот на донесување на решението,
- налог за запишување на заложно право во Јавната книга,
- налог во врска со објавувањето на решението на огласна табла и дневни весници,
- изрекување на забрана од членот 138 и/или од членот 139 на овој закон,
- определување на висината на трошоците за отстранување на градбата, односно на деловите кои се градат без одобрение за градење и определување на висината на пенали за секој ден задоцнување,
- образложение и
- правна поука и други податоци согласно со закон.

Член 142

(1) Постапката за извршување на решението започнува со доставување заклучок на странката со кој се дозволува неговото извршување.

(2) Ако извршеникот не постапи по решението од членот 137 на овој закон, за градби од прва и втора категорија од членот 57 на овој закон решението ќе го из-

врши и ќе го спроведе административното извршување градежен инспектор, а за градби од трета, четврта и петта категорија овластен градежен инспектор, во согласност со овој и друг закон.

Член 143

(1) Трошоците за извршување на решението на градежниот инспектор за градби од прва и втора категорија се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, а на решението на овластениот градежен инспектор за градби од трета, четврта и петта категорија од буџетите на општините, односно на општините во градот Скопје.

(2) Направените трошоците за извршување на решението од ставот (1) на овој член се надоместуваат од извршениот согласно со закон и не можат да бидат повисоки од реалните трошоци.

Член 144

(1) Градежниот инспектор кога ќе констатира дека општината не овластила градежен инспектор за вршење на работите утврдени со овој закон, составува записник кој го доставува до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот со предлог за добивање на овластување за вршење на работите од надлежност на овластен градежен инспектор. Записникот заедно со предлогот се доставува и до градоначалникот на општината, односно градоначалникот на општината во градот Скопје. Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот врз основа на предлогот, може да даде овластување за вршење на работите од надлежност на овластен градежен инспектор.

(2) Доколку во општината нема овластен градежен инспектор за вршење на работите на инспекциски надзор, градоначалникот на општината може да достави предлог до Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам за вршење на работите на инспекциски надзор во општината. По добивање на предлогот градежниот инспектор постапува согласно со ставот (1) на овој член.

(3) Вршењето на работите на инспекциски надзор, градежниот инспектор ги врши до овластување на општински градежен инспектор, но не подолго од една година.

(4) Работите од ставовите (1) и (2) на овој член градежниот инспектор ги врши за сметка на општината и се на товар на буџетот на општината, а за трошоците за извршените работи органот на државната управа надлежен за работите на уредување на просторот доставува известување до органот на државната управа надлежен за работите на финансиите.

7. Преземање на работите од страна на градежниот инспектор

Член 145

(1) Доколку градежниот инспектор утврди дека овластениот градежен инспектор не ги врши работите пропишани со овој закон, е должен веднаш да поднесе писмено укажување до градоначалникот на општината за неизвршувањето на работите.

(2) Доколку овластениот градежен инспектор не ги изврши работите за кои е овластен согласно со овој закон во рок од седум дена од денот на доставувањето на

укажувањето од ставот (1) на овој член, градежниот инспектор составува записник кој од страна на Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам се доставува до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот со предлог за преземање на работите од надлежност на овластениот градежен инспектор. Записникот заедно со предлогот се доставува и до градоначалникот на општината, односно градоначалникот на општината во градот Скопје.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот врз основа на предлогот, донесува решение за преземање на работите од надлежност на овластениот градежен инспектор, кое се доставува до градоначалникот на општината, односно градоначалникот на општината во градот Скопје и до органот на државната управа надлежен за работите на финансиите.

(4) Вршењето на преземените работи од овластениот градежен инспектор, градежниот инспектор го врши до нивно извршување.

(5) Работите од ставот (1) на овој член градежниот инспектор ги врши за сметка на општината и се на товар на буџетот на општината, а за трошоците за извршените работи органот на државната управа надлежен за работите на уредување на просторот доставува известување до органот на државната управа надлежен за работите на финансиите.

Член 146

(1) При вршење на инспекцискиот надзор инспекторите од членот 128 на овој закон се должни да проверат дали управните акти издадени врз основа на овој закон се во согласност со истиот и доколку утврдат дека управните акти се издадени спротивно на овој закон, се должни да поднесат писмен предлог за поништување на тие управни акти со записник за констатираната состојба, до органот кој ги донел.

(2) Надлежниот орган кој го донел управниот акт е должен да постапи по предлогот и во рок од осум дена да донесе решение со кое ќе го поништи издадениот управен акт или решение со кое ќе го одбие предлогот за поништување.

8. Надзор над законитоста на работењето на организите на општината, односно организите на општините во градот Скопје

Член 147

Надзорот над законитоста на работата на организите на општината односно организите на општините во градот Скопје го врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, за работи од нивна надлежност кои се однесуваат на изведување на градба од трета, четврта и петта категорија од членот 57 на овој закон.

Член 148

(1) При вршењето на надзорот над законитоста на работата на организите на општината, односно организите на општините во градот Скопје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот ги врши следниве работи:

1) ја следи законитоста на работата на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје и презема мерки, активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината што се однесуваат на изградбата;

2) им укажува на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје на пречекорувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон и предлага соодветни мерки за надминување на таа состојба;

3) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје кои би можеле да го оневозможат вршењето на работите утврдени со овој закон, а кои се од јавен интерес од локално значење;

4) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината за работите кои треба да ги вршат согласно со овој закон, а на барање на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје;

5) го следи навременото донесување на актите од општината утврдени со овој закон;

6) поднесува иницијативи и предлози до органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон како резултат (последица) на судир на надлежностите меѓу нив;

7) ја следи законитоста на решенијата што органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје ги донесуваат во решавањето на управни работи за права, обврски и интереси на правните и физичките лица донесени врз основа на овој закон и презема мерки во согласност со закон;

8) дава мислење и стручна помош на барање на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје по предлог на актите кои произлегуваат од овој закон;

9) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје особено од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните за работите утврдени со овој закон и

10) навремено ги известува органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа, односно за работите што се однесуваат на градењето и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

(2) За преземените мерки и активности од ставот (1) на овој член органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот ги информира органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје.

(3) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности органите на општината, односно органите на општините во градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите од ставот (1) на овој член, се одзема вршењето на соодветните работи.

(4) Вршењето на одземените работи го презема органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, но најмногу од една година од денот на нивното преземање.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот одземените работи од надлежност на општината, ги врши во име и за сметка на општината и за тоа ќе ги известува органите на општината, односно органите на

општините во градот Скопје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансите.

(6) Органот надлежен за вршење на работите од областа на финансите по добиеното известување од ставот (5) на овој член, приходите на општината, односно на општините од подрачјето на градот Скопје по основ на надоместок за уредување на градежно земјиште и надоместок за изработка на урбанистички планови, за периодот утврден во известувањето, ги пренасочува на сметка на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот.

Член 149

Кога органот надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот, односно градежниот инспектор ќе утврдат дека општината, односно овластениот градежен инспектор не ги донесуваат во предвидените рокови актите утврдени со овој закон, ќе поднесат предлог за вршење на инспекциски надзор до Државниот управен инспекторат, кој е должен да изврши инспекциски надзор согласно со Законот за управната инспекција.

XI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

1. Прекршоци на инвеститор

Член 150

(1) Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице-инвеститор, ако:

1) проектирањето, ревизијата, изградбата и надзорот над изградбата го довери на лице кое не ги исполнува условите согласно со овој закон за вршење на таа дејност (член 13 став (2));

2) за управител на градба назначи лице без лиценца (член 14 став (2)) и

3) не ја заврши градбата во рокот утврден со овој закон (член 68).

(2) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на физичко лице - инвеститор.

Член 151

(1) Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице - инвеститор, ако:

1) не постапи согласно со членот 67 став (1) од овој закон и

2) не преземе мерки предвидени за обезбедување (членови 82 и 83).

(2) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на физичко лице - инвеститор.

2. Прекршоци на правно лице за проектирање на градби и на проектант

Член 152

(1) Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице за проектирање на градби, ако:

- 1) врши работи на проектирање без лиценца за проектирање (член 16 став (1));
- 2) вработи како проектант странско физичко лице без потврдено овластување од комората (член 42 став (4)) и
- 3) проектантот изработил проект спротивно на законските прописи.

(2) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 153

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на проектант, ако:

- 1) изработил проект без овластување за проектирање (член 17 став (1)) и
- 2) изработил проект спротивно на законските прописи.

3. Прекршоци на правно лице за вршење на ревизија и на ревидент

Член 154

(1) Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице за вршење на ревизија на проектна документација, ако:

- 1) врши ревизија на проекти без да има лиценца за вршење на ревизија на проектна документација (член 23 став (1));
- 2) вработи како ревидент странско физичко лице без потврдено овластување од Комората (член 42 став (4)) и
- 3) ревидентот извршил ревизија спротивно на законските прописи.

(2) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 155

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на ревидент, ако:

- 1) извршил ревизија без да има овластување за ревизија на проектна документација (член 24 став (1));
- 2) извршил ревизија на проектна документација, изработена од правното лице во кое е вработен (член 20 став (3)) и
- 3) извршил ревизија спротивно на законските прописи.

4. Прекршоци на правно лице-изведувач и на инженер за изведба

Член 156

(1) Глоба во износ од 7.000 до 9.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице изведувач, ако:

1) изведува градби без соодветна лиценца за изведувач (член 26 став (1));

2) не гради во согласност со одобрението за градење, ревидираниот основен и изведбениот проект (член 29 став (1) алинеја 2);

3) не води градежен дневник и градежна книга за изведените градежни работи (член 29 став (1) алинеја 3);

4) не обезбеди докази за пропишан квалитет за вградените градежни производи (член 29 став (1) алинеја 4);

5) на градилиштето не спроведува мерки за заштита и сигурност согласно со закон (член 29 став (1) алинеја 5);

6) не состави писмен извештај за изведените работи за градби од членот 73 на овој закон (член 29 став (1) алинеја 6);

7) не определи инженер за изведба на градилиштето (член 30);

8) не обезбеди обележување на проектираната градба на терен (член 82);

9) не го загради односно не го заштити или означи со информативна табла градилиштето (член 83);

10) привремено зафати за потребите на градилиштето јавна сообраќајна површина без дозвола (член 84);

11) не ги отстрани од градилиштето непотрошените градежни и други материјали, отпадот и слично (член 85 став (2));

12) на градилиштето ја нема документацијата од членот 86 на овој закон и

13) вработи како инженер за изведба странско физичко лице без потврдено овластување од Комората (член 42 став (4)).

(2) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 157

Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од членот 156 став (1) алинеи 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 и 12 на овој закон и доколку врши работи на раководење со изградбата без да има овластување за инженер за изведба (член 31 став (1)).

5. Прекршок на правно лице за вршење на надзор и на надзорен инженер

Член 158

(1) Глоба во износ од 7.000 до 9.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице за вршење на надзор, ако:

1) врши надзор без лиценца за вршење на надзор (член 34 став (1));

2) вработи како надзорен инженер странско физичко лице без потврдено овластување од Комората (член 42 став (4)) и

3) надзорниот инженер не постапил во согласност со член 36 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 159

Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на надзорен инженер, ако:

- 1) врши надзор без овластување за надзорен инженер (член 35 став (1)) и
- 2) не постапил согласно со членот 36 од овој закон.

6. Прекршоци за неизвршување на решение на градежен инспектор

Член 160

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице - инвеститор и изведувачот ако продолжат со изградбата и изведувањето на одделни работи во случаите кога е донесено решение за прекинување на изградбата (член 133 став (1)) и по затворањето на градилиштето (член 136 став (1)).

(2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - инвеститор, за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе им се изрече за прекршок на учесниците во изградбата ако го попречуваат инспекцискиот надзор или не овозможат увид во документацијата (член 131 став (3)).

7. Прекршоци на сопственик на објект

Член 161

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице сопственик на објект, ако:

- 1) го употребува објектот или негов дел без одобрение за употреба (член 93 став (1)) и
- 2) за управител на одржување определи лице без лиценца (член 98 став (3)).

(2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице сопственик на објект за прекршокот од ставот (1) точка 1 на овој член.

Член 162

(1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице сопственик на објект, ако не постапи согласно со членот 170 на овој закон.

(2) Глоба во износ од 100 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице сопственик на објект за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Ако сопственикот на објектот не ја плати изречената глоба, надлежните градежни инспектори ќе поднесат барање за поведување прекршочна постапка пред комисијата за прекршоци формирана од министерот за вршење на работите од областа на уредување на просторот.

8. Прекршоци на одговорни и службени лица

Член 163

(1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице и службеното лице во органот надлежен за издавање на одобрение за градење, ако не издаде одобрение за градење во рокот определен во членот 59 став (8) на овој закон или издаде одобрение спротивно на овој закон.

(2) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице и службеното лице во органот надлежен за издавање на одобрение за градење, ако не постапат согласно со членот 146 став (2) од овој закон.

(3) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на надлежен градежен инспектор ако не ги врши работите на инспекциски надзор определени со овој закон.

(4) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице и на надлежениот градежен инспектор ако не постапат согласно со членот 142 од овој закон.

Член 164

Кога надлежните инспектори од членот 128 на овој закон, односно органот надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот, ќе утврдат дека е сторен прекршок предвиден со овој закон ќе поднесат барање за поведување прекршочна постапка пред надлежен суд.

Член 165

(1) Пред поднесувањето на барањето за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд ќе се спроведе постапка за порамнување. Доколку сторителот го признае прекршокот, надлежниот инспектор од членот 128 на овој закон ќе му издаде на сторителот платен налог заради наплата на глобата предвидена за прекршокот. Со потписот на платниот налог сторителот на прекршокот се смета дека се согласува да ја плати предвидената глоба.

(2) Сторителот на прекршоците од ставот (1) на овој член е должен да ја плати глобата во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог на сметка на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот, означена во платниот налог, односно на сметка на надлежната општина. Сторителот ќе плати само половина од изречената глоба доколку плаќањето го изврши во рокот од осум дена.

(3) Ако сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член не ја плати глобата во рокот определен во ставот (2) на овој член, надлежниот инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд.

XII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 166

Започнатите постапки за издавање на одобрение за градење и на одобрение за употреба ќе продолжат според прописите кои важеле до денот на примената на овој закон.

Член 167

(1) Поблиските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесувањето на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски прописи.

Член 168

Лиценците и овластувањата издадени согласно со Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 51/2005, 82/2008 и 106/2008) продолжуваат да важат за периодот за кој се издадени.

Член 169

Главните проекти за инфраструктурни градби и комплекси од членот 57 на овој закон кои се изработени и ревидирани, како и главните проекти за инфраструктурни градби и комплекси од членот 57 на овој закон чијашто изработка е започната до 30 јуни 2005 година, се сметаат како основни проекти согласно со овој закон.

Член 170

Изградените објекти со јавна и деловна намена, треба да ги исполнат условите за непречен пристап на лица со инвалидност пропишани со овој закон, во рок од четири години од денот на влегувањето во сила на овој закон, а скалиштата во надворешниот простор наменети за јавна употреба, во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 171

Сопствениците на изградени објекти кои се без фасада се должни во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон да изградат фасада.

Член 172

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ број 51/2005, 82/2008 и 106/2008).

Член 173

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J P Ě R N Ě R T I M

I. DISPOZITAT E P Ě R G J I T H S H M E

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen ndërtimi, kërkesat themelore për ndërtimin, dokumentacioni i nevojshëm projektues për marrjen e lejes për ndërtim, të drejtat dhe obligimet e pjesëmarrësve në ndërtim, mënyra e përdorimit dhe mirëmbajtjes së ndërtimit, si dhe çështje tjera të rëndësishme për ndërtimin.

Neni 2

Shprehjet e veçanta të përdorura në këtë ligj, e kanë kuptimin si vijon:

1. Ndërtim, është kryerja e punëve paraprake, përpilimi i dokumentacionit projektues, kryerja e punëve përgatitore, ndërtimi i ndërtesës së re, ndërtimi shtesë dhe mbindërtimi i ndërtesës ekzistuese, rikonstruktimi dhe adaptimi i ndërtesës ekzistuese që i përfshin punët në truall, kryerja e konstruksionit ndërtimor, kryerja e punëve ndërtimore-instaluese dhe punëve ndërtimore-përfundimtare, instalimi i impianteve ose pajisjeve dhe punëve tjera me të cilat formohet tërësia e ndërtimit;

2. Ndërtesë, është çdo gjë që ka ndodhur me ndërtimin dhe është e lidhur me truallin, ndërsa paraqet tërësi fizike, teknike-teknologjike dhe ndërtimore, së bashku me instalimet e montuara, përkatësisht pajisjen;

3. Objekt i përkohshëm, është objekti montues-çmontues ose objekti tipik i cili vendoset në truall ndërtimor të pandërtuar, për përdorimin e përkohshëm të

hapësirës deri në realizimin e planit urbanistik, për truallin ndërtimor në të cilin është vendosur objekti i përkohshëm. Objekti i përkohshëm vendoset për kryerjen e:

-veprimtarive të komunikacionit (parkingje të përkohshme dhe rrugica natyrore),

-veprimtarive turistike, kulturore, sportive-rekreative dhe argëtuese (pano informative, platforma për ngjarje sportive, kulturore, turistike dhe argëtuese, objekte përcjellëse në funksion të ngjarjeve sportive dhe diskoteka verore) dhe

-objekte të cilat janë në funksion të vendkalimeve kufitare;

4. Pajisje urbane, paraqet pajisje e cila vendoset në truall ndërtimor të ndërtuar. Me pajisje urbane, sipas këtij ligji konsiderohen, pajisja për shitjen e biletave për transport publik, gazetave, suvenireve, luleve, akulloreve, kabina telefonike, vendndalime për autobusë, objekte tipike për sigurim të cilat janë në funksion të përfaqësive diplomatike konsullore, të objekteve të organeve të administratës shtetërore dhe objekteve rezidenciale, nyje sanitare publike, tarraca me ose pa strehë, platforma për manifestime publike në tokë dhe në sipërfaqe të ujit, banakë të mbuluar dhe të pambuluar, pano vetëqëndruese për reklamë, fusha për lojëra për fëmijë, fontana, çezma, stola dhe shporta për hedhurina;

5. Rikonstruktim, është kryerja e punëve në suaza të gabaritet ekzistues të objektit me të cilat ndikohet në plotësimin e kërkesave themelore për ndërtimin, dhe me të cilat ndryshohet harmonizimi i ndërtimit me projektin sipas të cilit është ndërtuar, me ndryshimin e fasadës, ndryshimin e procesit teknologjik dhe të instalimit, sanimit dhe zëvendësimit të elementeve të konstruksionit e ngjashëm;

6. Adaptim, është kryerja e punëve në brendinë e objektit ekzistues, me të cilat nuk ndryshohen elementet e konstruktit të ndërtimit;

7. Mbindërtim, është kryerja e punëve në objektin ekzistues me të cilat ndikohet në elementet themelore sipas të cilave është ndërtuar objekti, e veçanërisht të konstruksionit në lartësi me ndërtimin e kateve të reja, deri në lartësinë maksimale të lejuar me planin urbanistik, me ç'rast mund të ndikohet në sistemin e konstruksionit në suaza të gabariteve ekzistuese themelore;

8. Ndërtim-shtesë, është kryerja e punëve në objektin ekzistues me ndërtimin e hapësirës së re jashtë gabaritet të objektit ekzistues, deri në sipërfaqen maksimale të lejuar të paraparë me planin urbanistik, me ç'rast mund të ndikohet në sistemin e konstruksionit të objektit ekzistues;

9. Përdorim i objektit ndërtimor, është kryerja e aktiviteteve në objekt të ndërtuar në pajtim me dedikimin e tij, të përcaktuar me aktvendimin për kushtet e lokacionit dhe projektin themelor;

10. Mirëmbajtje e objektit ndërtimor, është kryerja e punëve për ruajtjen e kërkesave themelore të objektit gjatë përdorimit të tij;

11. Prodhim ndërtimor, është prodhimi i cili është prodhuar për instalimin e përhershëm në ndërtime për të cilat është marrë vlerësim teknik pozitiv, se prodhimi është adekuat për përdorim në dedikimin e paraparë;

12. Impiant, është përmbledhja e pajisjes së lidhur e cila shërben për kryerjen procesit teknologjik ose procesit tjetër, në pajtim me dedikimin e ndërtimit;

13. Pajisje, janë aparatet e veçanta, instalimet e procesit dhe prodhimet tjera nga të cilat përbëhet impianti, ose janë të instaluara në mënyrë të pavarur në ndërtim dhe shërbejnë për procesin teknologjik ose proces tjetër, në pajtim me dedikimin për ndërtimin;

14. Punë paraprake, janë punët të cilat varësisht nga lloji dhe karakteri i ndërtimit, e përfshijnë hulumtimin dhe përpunimin e analizave dhe materialeve tjera profesionale, marrjen e të dhënave me të cilat analizohen kushtet gjeologjike, gjeoteknike, gjeodezike, hidrologjike, meteorologjike, urbanistike, teknike, teknologjike, ekonomike, energjetike, sizmike, të ekonomisë së ujërave dhe të komunikacionit, kushte për mbrojtje nga zjarri dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor, si dhe kushte tjera të parapara me ligj;

15. Punë përgatitore, janë punët për kryerjen e ndërtimeve të përkohshme dhe aktivitete tjera për organizimin dhe rregullimin e kantierit të ndërtimit, si dhe mundësimin e aplikimit të punëve adekuate ndërtimore dhe teknologjike;

16. Kantier ndërtimi, është hapësira e rrethuar në të cilën kryhen punët e ndërtimit, ndërtimit-shtesë, mbindërtimit, rikonstruktimit, adaptimit, mirëmbajtjes dhe mënjanimit të ndërtimit, si dhe hapësira e zënë përkohësisht e nevojshme për aplikimin e teknologjive ndërtimore përkatëse dhe

17. Mënjanim, është kryerja e punëve të rrënimin ose çmontimit të ndërtimit, objektit ose të pjesëve të tyre, si dhe mbledhja dhe transportimi i materialit ndërtimor dhe mbeturinave të shkaktuara nga rrënim, përkatësisht me çmontimin e konstruksionit dhe me rregullimin e truallit.

II. KËRKESAT THEMELORE PËR NDËRTIMIN

Neni 3

(1) Çdo ndërtim, varësisht nga dedikimi, duhet t'i plotësojë kërkesat themelore për ndërtimin, të parapara me aktvendimin për kushtet e lokacionit dhe kushtet tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe me ligjet e veçanta.

(2) Kërkesat themelore për ndërtimin kanë të bëjnë me qëndrueshmërinë mekanike, stabilitetin dhe mbrojtjen sizmike, mbrojtjen nga zjarri, mbrojtjen sanitare dhe shëndetësore, mbrojtjen e mjedisit të punës dhe mjedisit jetësor, mbrojtjen nga zhurma, siguria e përdorimit, shfrytëzimi efikas i energjisë dhe mbrojtja e nxehtësisë, qasja dhe të lëvizja e papenguar deri në ndërtim dhe në ndërtim, dhe cilësitë teknike të prodhimeve ndërtimore që shfrytëzohen për ndërtim.

(3) Kërkesat themelore për prodhimet ndërtimore, cilësitë e tyre teknike dhe kërkesat tjera teknike, doemos duhet të jenë në pajtim me ligjin dhe me dispozitat tjera, me të cilat rregullohet kualiteti i prodhimeve ndërtimore.

1. Qëndrueshmëria mekanike, stabiliteti dhe mbrojtja sizmike

Neni 4

Ndërtimi duhet të jetë i projektuar dhe i kryer në atë mënyrë që gjatë punëve ndërtimore dhe gjatë përdorimit, nuk do të vijë te çrregullimi i rezistencës mekanike, stabilitetit dhe mbrojtjes sizmike, e veçanërisht te:

- shembja e tërë ose e pjesës së ndërtimit,
- dëmtimi i pjesëve të ndërtimit, bazës së themeleve ose pajisjes, si rezultat i deformimeve të mëdha të konstruksionit mbajtës të ndërtimit, dhe
- deformimet dhe dëmtimet e mëdha joproportionale, në raport lidhur me shkakun nga i cili kanë ndodhur.

2. Mbrojtja nga zjarri

Neni 5

Ndërtimi duhet të jetë i projektuar dhe kryer në atë mënyrë që në rast të zjarrit, mund të:

- ruhet sistemi mbajtës i konstruksionit, për një afat të caktuar kohor,

- pengohet zgjerimi i zjarrit dhe tymit në ndërtim,
- ndalohet zgjerimi i zjarrit në ndërtimet fqinje,
- mundësohet që personat të palënduar ta lëshojnë ndërtimin, përkatësisht të mundësohet shpëtimi i tyre dhe
- mundësohet mbrojtja e ekipëve të shpëtimit.

3. Higjiena, shëndeti dhe mbrojtja e mjedisit punues dhe jetësor

Neni 6

(1) Ndërtimi duhet të jetë i projektuar dhe i kryer, në mënyrë që të mos e rrezikojë higjienën dhe shëndetin e njerëzve, mjedisin punues dhe jetësor, veçanërisht si rezultat i:

- lëshimit të substancave të rrezikshme,
- prezencës së grimcave helmuese ose gazrave në ajër,
- emisionit të rrezatimit të rrezikshëm,
- ndotjes ose helmimit të ujit dhe truallit,
- mënjanimit jopërkates të ujërave e zeza, tymit, mbeturinave të ngurta ose të lëngëta dhe
- prezencës së lagështisë në pjesë të ndërtimit.

(2) Prodhimet ndërtimore dhe pasja gjatë ndërtimit duhet të kryhen, instalohen, lidhen dhe mirëmbahen ashtu që nën veprimin e ndikimeve kimike, fizike dhe ndikimeve tjera, të mos mund të shkaktohet rrezik, pengesë, dëm ose dëmtime të palejueshme gjatë përdorimit të ndërtimit.

4. Siguria gjatë përdorimit

Neni 7

Ndërtimi duhet të jetë i projektuar dhe i kryer në mënyrë që gjatë shfrytëzimit dhe mirëmbajtjes, të evitohen lëndimet e mundshme të personave, që mund të ndodhin nga rrëshqitja, rënia, goditja, djegia, goditja e rrymës dhe shpërthimi, dhe nga raste tjera që mund ta rrezikojnë sigurinë në ndërtim.

5. Mbrojtja nga zhurma

Neni 8

Projektimi, kryerja dhe përdorimi i ndërtimeve, stabilimenteve të instaluar dhe pajisja, duhet të mundësojnë që zhurma në ndërtim dhe jashtë ndërtimit, të jetë në kufijtë e përcaktuar me Ligjin për mbrojtje nga zhurma në mjedisin jetësor dhe në rregulloret që dalin prej tij.

6. Shfrytëzimi efikas i energjisë dhe mbrojtja e ngrohtësisë

Neni 9

Ndërtimi dhe impiantet e tij për nxehje, ftohje dhe ventilim, duhet të jenë të projektuara dhe të kryera në mënyrë që varësisht nga kushtet klimatike të lokacionit, do të sigurojnë që shpenzimi i energjisë gjatë përdorimit të saj, të jetë i njëjtë ose më i ulët nga niveli i përcaktuar, si dhe t'i plotësojnë kërkesat për efikasitet energjetik, të përcaktuara me dispozitat që e rregullojnë këtë materie.

7. Shmangia nga kërkesat themelore për ndërtimin

Neni 10

Në rast të rikonstruktimit ose adaptimit të ndërtimit të regjistruar në Regjistrin nacional për trashëgimi kulturore, me të cilin personave me invaliditet u mundësohet qasje, lëvizje, qëndrim dhe punë pa pengesa, mund të shmanget

nga disa kërkesa themelore për ndërtimin, për mundësimin e qasjes, lëvizjes, qëndrimit dhe punës pa pengesa, pas marrjes së mendimit pozitiv nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe pëlqimit të marrë nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerje të punëve nga sfera e kulturës.

8. Qasja dhe lëvizja pa pengesa deri te ndërtimi dhe në ndërtim

Neni 11

(1) Ndërtimi për dedikime publike dhe afariste dhe ndërtimet me dedikim banimi në ndërtesa banimi, si dhe ndërtimet me dedikim banimi-afarist, doemos duhet të jetë i projektuar dhe i ndërtuar ashtu që personave me invaliditet do t'u mundësohet qasje, lëvizje, qëndrim dhe punë pa pengesa deri te ndërtimi dhe në ndërtim.

(2) Mënyrën e sigurimit të qasjes, lëvizjes, qëndrimit dhe punës pa pengesa të personave me invaliditet deri te ndërtimet dhe te ndërtimet nga paragrafi (1) i këtij neni, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

III. Pjesëmarrësit në ndërtim

Neni 12

(1) Pjesëmarrësit në ndërtim janë bartësi i së drejtës për ndërtim dhe personat juridikë të cilët i kryejnë punët e projektimit, revizionit, realizimit dhe mbikëqyrjes së ndërtimit.

(2) Personi juridik dhe fizik i huaj, mund të jetë pjesëmarrës në ndërtim në kushte të përcaktuara me këtë ligj.

(3) Të drejtat dhe obligimet ndërmjet pjesëmarrësve në ndërtim, rregullohen me këtë dhe ligj tjetër.

1. Investuesi

Neni 13

(1) Bartës i së drejtës së ndërtimit është personi juridik ose fizik pronar i truallit në të cilin ndërtohet ndërtimi, personi i cili e ka fituar të drejtën e marrjes me qira afatgjate të truallit ndërtimor, koncesionari, bartësi i së drejtës së servitutit për ndërtim, personi të cilit pronari i truallit ose bartësi i së drejtës për qira afatgjate të truallit ndërtimor, ia ka bartur të drejtën e ndërtimit me veprë juridike dhe personi i cili e ka fituar të drejtën e ndërtimit në pajtim me ligjin (në tekstin në vijim: investuesi).

(2) Investuesi obligohet që projektimin, revizionin e projekteve, ndërtimin dhe mbikëqyrjen mbi ndërtimin e ndërtesave, t'ua japë personave juridikë të cilët i plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

1.1. Drejtuesi i ndërtimit

Neni 14

(1) Gjatë ndërtimit të ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji, investuesi mund të përcaktojë drejtues të ndërtimit, i cili në emër të tij i udhëheq të gjitha punët organizative, i përcjell të gjitha fazat e ndërtimit dhe kryen përcjellje financiare dhe materiale të mjeteve në procesin e ndërtimit, deri në marrjen e lejes për përdorim.

(2) Drejtuesi i ndërtimit mund të jetë personi juridik, i cili ka licencë për drejtues të ndërtimit.

(3) Për marrjen e licencës së drejtuesit të ndërtimit, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi që është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe

- dëshmi që ka të punësuar së paku dy persona, prej të cilëve njëri me autorizim A për inxhinier mbikëqyrës, ose autorizim A për inxhinier për realizim dhe një person me autorizim B për inxhinier mbikëqyrës, ose autorizim B për inxhinier për realizim.

2. Projektimi

Neni 15

(1) Projektues është personi fizik i cili përpilon projekte për ndërtimin e ndërtesave nga neni 57 dhe posedon autorizim A dhe/ose autorizim B për projektim. Projektuesi obligohet që projektin ta përpilojë në pajtim me standardet dhe normativat për projektim dhe i njëjti është përgjegjës për harmonizimin e projektit me kushtet e ndërtimit.

(2) Projektuesi punët e projektimit i kryen te personi juridik, i cili është i regjistruar në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë (në tekstin në vijim: Regjistri qendror) për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe i cili posedon licencë për projektim.

2.1. Licenca për projektim

Neni 16

(1) Personi juridik për projektimin e ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 i këtij ligji, duhet ta ketë licencën A për projektim, ndërsa për ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë licencën B për projektim.

(2) Për të marrë licencën A për projektim, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe

- dëshmi se ka së paku tre inxhinierë të punësuar, prej të cilëve njëri me autorizimin A për projektim dhe njëri me autorizimin B për projektim.

(3) Me kërkesën për marrjen e licencës B për projektim, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku dy inxhinierë, prej të cilëve njëri me autorizimin B për projektim.

2.2. Autorizimi për projektim

Neni 17

(1) Për projektimin e ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 i këtij ligji, Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar jep autorizim A për përpilimin e dokumentacionit projektues, ndërsa për ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë autorizim B për përpilim të dokumentacionit projektues.

(2) Me kërkesën për marrjen e autorizimit A për përpilimin e dokumentacionit projektues, personi fizik nevojitet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin e lartë të kryer nga dega teknike adekuate,

- dëshmi për përvojë pune prej së paku pesë vjetësh, në përpilimin e dokumentacionit projektues nga sfera adekuate dhe

- dëshmi të pjesëmarrjes në përpunimin e së paku tre dokumentacioneve projektuese nga sfera adekuate, për ndërtime të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 i këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik te i cili është përpiluar dokumentacioni projektues.

(3) Me kërkesën për marrjen e autorizimit B për përpunimin e dokumentacionit projektues, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin e lartë të kryer nga dega teknike adekuate,

- dëshmi për përvojë pune prej së paku dy vjetësh, në përpilimin e dokumentacionit projektues nga sfera adekuate dhe

- dëshmi të pjesëmarrjes në përpilimin e së paku tre dokumentacioneve projektuese nga sfera adekuate, për ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 i këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik te i cili është përpiluar dokumentacioni projektues.

Neni 18

(1) Nëse në projektim marrin pjesë më shumë projektues, personi juridik për projektim, emëron projektues kryesor i cili është përgjegjës për harmonizimin e plotë të projekteve.

(2) Projektuesi kryesor gjatë projektimit e siguron dhe koordinon përpilimin e projekteve dhe përgjigjet për zbatimin e dispozitave për projektim.

(3) Projektuesi kryesor në të njëjtën kohë mund të jetë edhe projektues për llojin e caktuar të projektit i cili është pjesë adekuate e dokumentacionit projektues.

Neni 19

(1) Për shkak të kontrollimit të realizimit të projektit gjatë ndërtimit, projektuesi mund të kryejë mbikëqyrje mbi projektin me kërkesën e investuesit.

(2) Pjesë të projektit gjatë projektimit mund të ndryshohen nga ana e inxhinierit mbikëqyrës, vetëm me pajtimin me shkrim nga projektuesi.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, nuk kërkohet pajtim nga projektuesi nëse me marrëveshjen për përpilim të projektit, investuesi dhe projektuesi kanë konfirmuar se mundet që pjesë të caktuara të ndryshohen pa pajtimin e projektuesit.

3. Revizioni

Neni 20

(1) Revidenti është personi fizik i cili kryen revizionin e projekteve për ndërtim të ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji, për konfirmimin e harmonizimit të projektit me dispozitat e këtij ligji, standardet dhe normativat për projektim dhe dispozitat teknike për ndërtim, dhe ka autorizim A dhe/ose autorizim B për kryerjen e revizionit.

(2) Revidenti e kryen revizionin në personin juridik i cili është i regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e veprimtarisë adekuate, dhe që posedon licencë për revizion të dokumentacionit projektues.

(3) Revidenti nuk mund ta kryejë revizionin e dokumentacionit projektues për ndërtim, i cili në tërësi ose në pjesë të veçanta të tij, është i përpiluar nga personi juridik ku ai është i punësuar.

Neni 21

(1) Revizioni i projektit themelor varësisht nga karakteri i ndërtimit, duhet të zbatohet në aspekt të plotësisht të kërkesave themelore të ndërtimit, në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër.

(2) Revizioni i projektit themelor, patjetër duhet të kryhet në aspekt të rezistencës mekanike, stabilitetit dhe mbrojtjes sizmike të ndërtimit.

(3) Revizioni kryhet edhe në elaboratin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor për ndërtime, në pajtim me dispozitat për mbrojtjen e mjedisit jetësor.

(4) Reviduesi për revizionin e kryer të projektit, obligohet që të përpilojë raport në formë të shkruar dhe ta verifikojë projektin e reviduar.

(5) Revizioni i projektit themelor, detyrimisht kryhet në të gjitha fazat e projektit themelor.

Neni 22

Përmbajtjen dhe vëllimin e kryerjes së revizionit, mënyrën e verifikimit të projektit të reviduar nga ana e reviduesit, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

3.1. Licenca për revidimin e dokumentacionit projektues

Neni 23

(1) Personi juridik për kryerjen e revidimit të projekteve për ndërtimet e kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, duhet ta ketë licencën A për revidimin e dokumentacionit projektues, ndërsa për ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë licencën B, për revidim të dokumentacionit projektues.

(2) Për marrjen e licencës A për revidimin e dokumentacionit projektues, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku tre inxhinierë, njëri prej të cilëve me autorizim A për revidimin e dokumentacionit projektues dhe njëri me autorizim B për revidimin e dokumentacionit projektues.

(3) Me kërkesën për marrjen e licencës B për revidimin e dokumentacionit projektues, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku dy inxhinierë njëri prej të cilëve me autorizim B, për revizionin e dokumentacionit projektues.

3.2. Autorizimi për revizionin e dokumentacionit projektues

Neni 24

(1) Për kryerjen e revidimit të projekteve për ndërtimet e kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar e jep autorizimin A për revizionin e dokumentacionit projektues, ndërsa për ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë autorizimin B, për revidimin e dokumentacionit projektues.

(2) Me kërkesën për marrjen e autorizimit A për revizionin e dokumentacionit projektues, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin sipëror të kryer nga drejtimi adekuat teknik,

- dëshmi për përvojë pune prej së paku pesë vjetësh në kryerjen e revizionit të dokumentacionit projektues nga sfera adekuate, ose përvojë pune prej së paku pesë vjetësh në udhëheqje të procedurës për lëshimin e lejes për ndërtim, të ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë, nga neni 57 i këtij ligji dhe

- dëshmi për pjesëmarrje në së paku tre revizione të dokumentacionit projektues nga sfera adekuate, për ndërtimet e kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik në të cilin është kryer revizioni.

(3) Me kërkesën për marrjen e autorizimit B për revizionin e dokumentacionit projektues, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin sipëror të kryer nga drejtimi adekuat teknik,

- dëshmi për përvojë pune prej së paku prej dy vjetësh në kryerjen e revizionit të dokumentacionit projektues nga sfera adekuate ose përvojë pune së paku prej pesë vjetësh, në udhëheqje të procedurës për lëshimin e lejes për ndërtim të ndërtimeve të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë, nga neni 57 i këtij ligji dhe

- dëshmi për pjesëmarrje në së paku tre revizione të dokumentacionit projektues nga sfera adekuate për ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik në të cilin është kryer revizioni.

4. Kryerja

Neni 25

(1) Kryerës është personi juridik i cili e kryen, përkatësisht e ndërton ndërtimin ose pjesë të ndërtimit, në bazë të marrëveshjes për ndërtim të lidhur me investuesin.

(2) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, personi juridik duhet të jetë i regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e punëve ndërtimore dhe/ose ndërtimore-zejtare dhe të ketë licencë për kryerës.

4.1. Licenca për kryerës

Neni 26

(1) Për kryerjen e ndërtimeve të kategorisë së parë nga neni 57 i këtij ligji, personi juridik duhet të ketë licencë A për kryerës, për kryerjen e ndërtimeve të kategorisë së dytë personi juridik duhet të ketë licencë B për kryerës, për kryerjen e ndërtimeve të kategorisë së tretë personi juridik duhet të ketë licencë C për kryerës, për kryerjen e ndërtimeve të kategorisë së katërt personi juridik duhet të ketë licencë D për kryerës dhe për kryerjen e ndërtimeve të kategorisë së pestë, personi juridik duhet të ketë licencë E për kryerës.

(2) Me kërkesën për marrjen e licencës A për kryerës të këtij ligji, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku 30 persona, tre prej të cilëve me autorizim A për inxhinier për kryerje dhe një me autorizim B për inxhinier për kryerje.

(3) Me kërkesën për marrjen e licencës B për kryerës, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku 15 persona, dy prej të cilëve me autorizim A për inxhinierë për kryerje dhe një me autorizim B për inxhinier për kryerje.

(4) Me kërkesën për marrjen e licencës C për kryerës, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku pesë persona dy prej të cilëve me autorizim B për inxhinier për kryerje.

(5) Me kërkesën për marrjen e licencës D për kryerës, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku tre persona, njëri prej të cilëve me autorizim B për inxhinier për kryerje.

(6) Me kërkesën për marrjen e licencës E për kryerës, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku dy persona njëri prej të cilëve me autorizim B, për inxhinier për kryerje.

Neni 27

Kryerësi kryerjen e punëve të caktuara të ndërtimit mund t'ia besojë personit tjetër juridik (nënkryerës), i cili i plotëson kushtet për kryerjen e atyre punëve të përcaktuara me këtë ligj, për të cilat lidh marrëveshje.

Neni 28

Kryerjen e punëve të ndërtimit dhe punëve të tjera në ndërtim, i cili është i regjistruar në Regjistrin nacional të trashëgimisë kulturore mund ta kryejë personi, i cili krahas kushteve të përcaktuara me këtë ligj, i plotëson edhe kushtet e përcaktuara me dispozitat nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore.

Neni 29

(1) Kryerësi është i obliguar:

- të kryejë punë ndërtimore në pajtim me licencën e marrë,

- të kryejë punë ndërtimore në pajtim me lejen për ndërtim, projektin e reviduar themelor dhe realizues,

- të mbajë ditar ndërtimi dhe libër ndërtimi, gjatë kryerjes së punëve të ndërtimit,

- të sigurojë dëshmi për kualitet të përcaktuar të prodhimeve të futura ndërtimore,

- të zbatojë masa për mbrojtje dhe siguri në kantierin e ndërtimit, në pajtim me ligjin dhe

- të hartojë raport me shkrim, për punët e kryera për ndërtime nga neni 73 i këtij ligji.

(2) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së ditarit dhe të librit të ndërtimit, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

Neni 30

(1) Kryerësi cakton inxhinier për kryerje, i cili udhëheq me ndërtimin e ndërtesës dhe është përgjegjës për plotësimin e obligimeve të përcaktuara me nenin 29 të këtij ligji.

(2) Gjatë ndërtimit të ndërtesës kryerësi mund të caktojë më shumë inxhinierë për kryerje, me ç'rast e cakton inxhinierin kryesor për kryerje, i cili do të jetë përgjegjës për plotësimin e obligimeve të përcaktuara me nenin 29 të këtij ligji, si dhe për harmonizimin e ndërsjellë të punëve.

(3) Inxhinieri për ndërtim është person fizik me drejtim teknik adekuat, i cili ka autorizim për inxhinier për kryerje në pajtim me këtë ligj.

4.2. Autorizimet për inxhinier për kryerje

Neni 31

(1) Për udhëheqje me ndërtimin e ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierë të Autorizuar jep autorizimin A për inxhinier për kryerës, ndërsa për ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë autorizimin B për inxhinier për kryerës.

(2) Me kërkesën për marrjen e autorizimit A për inxhinier për kryerje, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin sipëror të kryer nga drejtimi adekuat teknik,

- dëshmi për përvojë pune prej së paku prej pesë vjetësh në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 të këtij ligji dhe

- dëshmi për pjesëmarrje në së paku tre ndërtime të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik i cili i ka kryer ndërtimet.

(3) Me kërkesën për marrjen e autorizimit B për inxhinier për kryerës, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin sipëror të kryer ose të lartë nga drejtimi adekuat teknik,

- dëshmi për përvojë pune së paku prej dy vjetësh në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 të këtij ligji për persona me arsim sipëror, përkatësisht së paku pesë vjet për persona me arsim të lartë dhe

- dëshmi për pjesëmarrje së paku në tre ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik i cili i ka kryer ndërtimet.

Neni 32

Kryerja e ndërtimeve nga neni 57 të këtij neni pa leje për ndërtim, paraqet bazë për heqjen e përkohshme të licencës për kryerës dhe autorizimit për inxhinier për realizim.

5. Mbikëqyrja e ndërtimit

Neni 33

(1) Inxhinier mbikëqyrës është personi fizik i cili kryen mbikëqyrjen e ndërtimit të ndërtesës dhe ka autorizimin A dhe/ose autorizimin B për inxhinier mbikëqyrës.

(2) Inxhinieri mbikëqyrës nga paragrafi (1) i këtij neni, i kryen punët e mbikëqyrjes në personin juridik të regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe që posedon licencë për mbikëqyrje.

(3) Inxhinier mbikëqyrës nuk mund të jetë personi i punësuar në personin juridik kryerës i ndërtimit në të cilin kryhet mbikëqyrja, përndryshe kjo paraqet bazë për heqjen e përhershme të autorizimit për inxhinier mbikëqyrës.

5.1. Licenca për mbikëqyrje

Neni 34

(1) Personi juridik për kryerjen e mbikëqyrjes së ndërtimit të ndërtesave të kategorisë së parë nga neni 57 i këtij ligji duhet të ketë licencë A për mbikëqyrje, për ndërtime të kategorisë së dytë duhet të ketë licencë B për mbikëqyrje, për ndërtime të kategorisë së tretë duhet të ketë licencë C, për mbikëqyrje dhe për ndërtime të kategorisë së katërt dhe të pestë duhet të ketë licencë D për mbikëqyrje.

(2) Me kërkesën për marrjen e licencës A për mbikëqyrje, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku katër inxhinierë, dy nga të cilët me autorizim A për kryerje të mbikëqyrjes.

(3) Me kërkesën për marrjen e licencës B për kryerës, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku tre inxhinierë njëri prej të cilëve me autorizim A për kryerje të mbikëqyrjes dhe njëri me autorizim B për kryerje të mbikëqyrjes.

(4) Me kërkesën për marrjen e licencës C për mbikëqyrje, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku tre inxhinierë dy prej të cilëve me autorizim B për kryerje të mbikëqyrjes.

(5) Me kërkesën për marrjen e licencës D për mbikëqyrje, personi juridik duhet të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku dy inxhinierë, prej të cilëve njëri me autorizim B për kryerje të mbikëqyrjes.

5.2. Autorizimet për inxhinier mbikëqyrës

Neni 35

(1) Për kryerjen e mbikëqyrjes së ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë, Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar e jep autorizimin A për inxhinier mbikëqyrës, ndërsa për ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë autorizimin B për inxhinier mbikëqyrës.

(2) Me kërkesën për marrjen e autorizimit A për inxhinier mbikëqyrës, personi fizik duhet të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin sipëror të kryer nga drejtimi adekuat teknik,

- dëshmi për përvojë pune së paku prej pesë vjetësh, në kryerjen e mbikëqyrjes mbi kryerjen e ndërtimeve nga neni 57 të këtij ligji ose në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji dhe

- dëshmi për pjesëmarrje në kryerjen e mbikëqyrjes nga sfera adekuate në së paku tre ndërtime të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik në të cilin është e kryer mbikëqyrja ose dëshmi për pjesëmarrje në ndërtimin e së paku tre ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë nga neni 57 i këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik që i ka kryer ndërtimet.

(3) Me kërkesën për marrjen e autorizimit B për inxhinier mbikëqyrës, personi fizik është e nevojshme që të dorëzojë:

- dëshmi për arsimin e lartë të kryer nga profesioni përkatës teknik,

- dëshmi për përvojë pune së paku prej tri vjetësh në kryerjen e mbikëqyrjes në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji, ose në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji dhe

- dëshmi për pjesëmarrje në kryerjen e mbikëqyrjes nga sfera përkatëse në së paku për tre ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik në të cilin është kryer mbikëqyrja ose dëshmi për pjesëmarrje në ndërtimin e së paku tri ndërtimeve të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 i këtij ligji, të vërtetuar nga personi juridik që i ka kryer ndërtimet.

Neni 36

(1) Inxhinieri mbikëqyrës është i obligueshëm:

- të kryejë kontroll mbi ndërtimin se i njëjti a është në pajtim me aktvendimin për kushtet e lokacionit, projektin themelor dhe lejen për ndërtim,

- të kryejë kontrollin e ndërtimit në secilën fazë të ndërtimit (gjatë shënimit dhe vënies së bazës së ndërtimit nga projektit i vetë truallit të parashikuar për ndërtim, gjatë kryerjes së mihjes për ndërtimin e themeleve, gjatë ndërtimit të secilit nivel, përkatësisht kati nga ndërtimi, gjatë ndërtimit të konstruksionit të çatisë, përfundimit të fasadave dhe të gjitha punëve të zejtarisë),

- të vërtetojë nëse pjesëmarrësit në ndërtim i posedojnë licencat dhe autorizimet adekuate,

- ta kryejë kontrollin e kualitetit të materialëve të futura në ndërtim,

- ta njoftojë investuesin dhe inspektorin kompetent të ndërtimitarisë, për mangësitë ose parregullsitë e konstatuara gjatë kohës së ndërtimit dhe të njëjtat t'i shënojnë në ditarin e ndërtimit dhe

- të përgatisë raport përfundimtar për mbikëqyrjen e kryer.

(2) Në secilën fazë të ndërtimit të ndërtesës, kryerësi dhe investuesi janë të obliguar që t'i mundësojnë inxhinierit mbikëqyrës ta kryejë kontrollin, në të kundërtën inxhinieri mbikëqyrës është i obliguar që ta njoftojë inspektorin kompetent mbikëqyrës të kryejë kontroll në vendngjarje dhe së bashku ta konstatojnë gjendjen e ndërtimit.

(3) Për secilën fazë të ndërtimit të ndërtesës inxhinieri mbikëqyrës përpilon raport me shkrim për kontrollin e kryer me vlerësim për harmonizimin e ndërtimit, me projektin dhe kushtet për ndërtim dhe të njëjtin ia paraqet organit kompetent për dhënien e lejes për ndërtim dhe inspektorit kompetent të ndërtimit.

(4) Gjatë ndërtimit të ndërtesës personi juridik i cili kryen mbikëqyrje, mund të caktojë më shumë inxhinierë mbikëqyrës, me ç'rast cakton inxhinier kryesor mbikëqyrës që do të jetë përgjegjës për harmonizimin e ndërsjellë të mbikëqyrjes mbi ndërtimin dhe për përgatitjen dhe dorëzimin e raportit përfundimtar për mbikëqyrjen e kryer.

Neni 37

Mosdorëzimi i raportit për fazë të caktuar të ndërtimit dhe/ose nëse konstatimet në raport nuk janë në pajtueshmëri me punët e kryera, paraqet bazë për heqjen e përkohshme të licencës për mbikëqyrje dhe autorizimit për inxhinier mbikëqyrës.

6. Lëshimi dhe heqja e licencave dhe autorizimeve

Neni 38

(1) Licencat e përcaktuara me këtë ligj, lëshohen për një periudhë prej shtatë vjetësh dhe të njëjtat nuk mund t'i bartet personit tjetër. Licencat i lëshon, heq dhe mban regjistër për lëshimin dhe tërheqjen e licencave, organi kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(2) Për marrjen e licencës personat juridikë paguajnë kompensim përkatës. Lartësinë e kompensimit varësisht nga lloji i licencës e përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, me ç'rast i njëjti nuk mund të jetë më pak se 500 euro me kundërvlerë në denarë, e as më shumë se 3 000 euro me kundërvlerë në denarë. Mjetet e realizuara prej kompensimit janë të hyra të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

(3) Licenca mund të hiqet përkohësisht në afat prej një viti nëse vërtetohet se personi juridik nuk i plotëson disa nga kushtet e përcaktuara për lëshimin e tyre dhe/ose janë konstatuar parregullsi, gjatë kryerjes së punëve për të cilat

është lëshuar licenca. Licenca hiqet përgjithmonë nëse personi juridik kryen punë për të cilën i është lëshuar licenca, në periudhën kur licenca i është hequr përkohësisht dhe/ose licenca i është hequr përkohësisht tri herë.

(4) Mënyrën dhe procedurën për lëshimin, tërheqjen e licencës, formën dhe përmbajtjen e formularit të licencës si dhe formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësiror.

(5) Në bazë të licencës së lëshuar për kryerjen e punëve të realizimit, projektimit, revizionit, mbikëqyrjes dhe mirëmbajtjes së ndërtimit nga neni 57 të këtij ligji, personi juridik mund t'i kryejë këto punë edhe për ndërtime të kategorisë më të ulët se kategoria të cilës i takojnë ndërtimet për të cilat është lëshuar licenca.

Neni 39

(1) Autorizimet e përcaktuara me këtë ligj, lëshohen për një periudhë prej pesë vjetësh dhe të njëjtat nuk mund të barten te personi tjetër. Autorizimet i lëshon, tërheq dhe mban regjistër për lëshimin dhe tërheqjen e autorizimeve Oda e Arkitekteve dhe Inxhinierëve të Autorizuar.

(2) Për marrjen e autorizimeve paguhet kompensim, në pajtim me listën e çmimeve për shërbime publike nga neni 109 paragrafit (1) pika 7 të këtij ligji. Mjetet e realizuara nga kompensimi për marrjen e autorizimeve nga ky nen, janë të hyra të Odës së Arkitekteve dhe Inxhinierëve të Autorizuar.

(3) Autorizimet mund të hiqen përkohësisht në afat prej nëntë muajsh, nëse janë konstatuar parregullsi gjatë kryerjes së punës për të cilat është lëshuar autorizimi. Autorizimi hiqet përgjithmonë nëse personi juridik kryen punë për të cilat i është dhënë licenca, në periudhën kur licenca i është hequr përkohësisht dhe/ose licenca i është hequr përkohësisht tri herë.

(4) Mënyrën dhe procedurën për lëshimin, heqjen e licencës, formën dhe përmbajtjen e formularit të autorizimeve si dhe formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(5) Në bazë të autorizimit të marrë A për kryerjen e punëve të realizimit, projektimit, revizionit, mbikëqyrjes së ndërtimit nga neni 57 të këtij ligji, personi fizik mund t'i kryejë këto punë edhe për ndërtime për të cilat në pajtim të këtë ligj është paraparë autorizimi B.

Neni 40

Për kryerjen e punëve të rregullimit të brendshëm të ndërtimit, siç është vënia e ndriçimit, punëve për lyerje-ngjyrosje, vënia e parketit, pllakave, vënia e dyerve dhe dritareve, punë të instalimit të ujit, rregullimi i terrenit, si dhe punë të tjera zejtare, kryerësi i këtyre punëve duhet të jetë i regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe nuk duhet të ketë licencë ose autorizim në pajtim me këtë ligj.

Neni 41

Pjesëmarrësit në ndërtimin e ndërtimeve nga neni 57 të këtij ligji, mund të parashikojnë dhënien e garancisë bankare, lartësinë e së cilës do ta përcaktojnë me marrëveshje reciproke, me të cilën do të garantohet kryerja me kohë dhe në mënyrë cilësore e punëve, kompensimi i dëmit eventual të shkaktuar gjatë kryerjes së punëve dhe pagesa në kohë për punët e kryera.

7. Personat e huaj fizikë dhe juridikë

Neni 42

(1) Personi juridik i huaj në Republikën e Maqedonisë mund t'i kryejë punët e projektimit, revizionit, kryerjes dhe mbikëqyrjes, të përcaktuara me këtë ligj, nëse personi juridik i huaj i regjistruar në Regjistrin qendror, personi juridik për kryerje të këtyre punëve dhe i njëjti merr licencë përkatëse të paraparë me këtë ligj.

(2) Personi fizik i huaj i cili ka autorizim të shtetit tjetër, mund të kryejë punë të projektimit, revizionit, kryerjes dhe mbikëqyrjes së ndërtimeve në Republikën e Maqedonisë, nëse autorizimi është i verifikuar nga ana e Odës së Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar.

(3) Personi fizik i huaj mund t'i kryejë punët nga paragrafi (2) i këtij neni, te personi juridik i regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e atyre punëve.

(4) Verifikimin e autorizimit e kryen komisioni nga neni 55 i këtij ligji, me ç'rast përcakton nëse autorizimi i personit fizik të huaj, është përkatës me autorizimin e përcaktuar me këtë ligj. Nëse komisioni konfirmon se autorizimi është përkatës, jep vërtetim për autenticitetin e të njëjtit dhe për llojin e autorizimit të cilin personi fizik i huaj e merr në Republikën e Maqedonisë. Për marrjen e vërtetimit paguhet kompensim, në pajtim me listën e çmimeve për shërbime publike nga neni 109 paragrafi (1) pika 7 të këtij ligji.

(5) Me përjashtim personi i huaj juridik dhe fizik, mund t'i kryejnë punët e projektimit, revizionit, kryerjes dhe mbikëqyrjes, të përcaktuara me këtë ligj nëse është lidhur marrëveshje ndërkombëtare për reciprocitet, në pajtim me kushtet e përcaktuara në marrëveshje.

IV. DOKUMENTACIONI PROJEKTUES

Neni 43

(1) Dokumentacioni projektues parqet tërësinë e studimeve të harmonizuara në mënyrë të ndërsjellë, projekteve, elaborateve, analizave, ekspertizave dhe të dokumentacion tjetër, me të cilat përcaktohet koncepti dhe definohet zgjidhja teknike e ndërtimit, përpunohen kushtet dhe mënyrat e ndërtimit dhe sigurohen funksioni i tyre teknologjik, kohëzgjatja e paraparë dhe kushtet për përdorim.

(2) Sipas nivelit të përpunimit, projekti mund të jetë:

- 1) projekt ideor;
- 2) projekt për punë përgatitore;
- 3) projekt themelor;
- 4) projekt realizues;
- 5) projekt i gjendjes së realizuar, dhe
- 6) projekt për përdorimin dhe mirëmbajtjen e ndërtimit.

(3) Sipas dedikimit projekti mund të jetë:

- 1) arkitektonik;
- 2) ndërtimor (statikë me sizmikë);
- 3) elektroteknik;
- 4) i komunikacionit;
- 5) termoteknik dhe
- 6) projekte dhe elaborate tjera, varësisht nga dedikimi i ndërtimit.

(4) Projektet nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, përpunohen në pajtim me standardet dhe normativat për projektim dhe rregullat tjera teknike, me të cilat përcaktohen parametrat themelorë gjatë projektimit dhe formësimit arkitektonik të ndërtimit.

(5) Standardet dhe normativat për projektim nga paragrafi (4) i këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

Neni 44

(1) Dokumentacioni projektues, përkatësisht projektet e veçanta në mënyrë të obligueshme kanë pjesë të përgjithshme që përmban:

1) emrin dhe nënshkrimin e projektuesit, titullin e ndërtimit me lokacionin e saktë, emrin, përkatësisht titullin e investuesit, shenjën dhe numrin teknik të dokumentacionit projektues për ndërtim sipas fazave të veçanta dhe datën e përpunimit;

2) dëshmi për regjistrimin e personit juridik ku është i verifikuar dokumentacioni projektues me veprimtari prioritare ose shifër kryesore të të hyrave dhe verifikim me vulë;

3) dëshmi për licencë për projektim për personin juridik dhe për autorizim për projektues;

4) program projektues të nënshkruar nga investuesi, me të cilin përcaktohen kushtet arkitektonike, teknike-teknologjike dhe të tjera për përpunimin e dokumentacionit projektues dhe

5) arsyetim të projektit, matjen dhe llogaritjen projektuese të punëve ndërtimore.

1. Projekti ideor

Neni 45

(1) Projekt ideor është përmbledhja e pasqyrave grafike të harmonizuara ndërmjet veti dhe dokumente me të cilat përcaktohen format themelore, zgjidhjet funksionale dhe teknike të ndërtimit dhe pasqyrohet vendosja e ndërtimit në lokacion.

(2) Projekti ideor varësisht nga ndërlikimi dhe struktura teknike e ndërtimit, mund të përmbajë edhe shënime dhe dokumente të tjera me rëndësi për përpunimin e projektit ideor (përshkrimi i procedurës teknologjike dhe shemës teknologjike, përshkrimi i zbatimit të teknologjisë së caktuar të ndërtimit dhe ngjashëm).

Neni 46

Projekti për punë përgatitore varësisht nga ndërlikimi dhe struktura teknike e ndërtimit, përbëhet prej:

- pjesës tekstuale që përmban përshkrimin e lokacionit dhe mënyrën e furnizimit të kantierit të ndërtimit me energji elektrike dhe ujë, mënyrën e bartjes së hedhurinave dhe ujërave të ndotur prej lokalitetit të kantierit të ndërtimit, mënyrën e kyçjes së kantierit të ndërtimit në rrugët ekzistuese të komunikacionit dhe mënyrën e trajtimit të mbeturinave ndërtimore (hedhurina ndërtimore) të krijuara në kantierin e ndërtimit dhe

- shtojcës grafike, që e përmban skemën e organizimit të kantierit të ndërtimit dhe mënyrën e kyçjes së kantierit të ndërtimit në rrugët ekzistuese të komunikacionit.

2. Projekti themelor

Neni 47

(1) Projekt themelor, është përmbledhja e projekteve të harmonizuara në mënyrë të ndërsjellë me të cilin jepet zgjidhje teknike e ndërtimit, tregohet vendosja e ndërtimit në lokacion dhe plotësimi i kërkesave themelore për ndërtim dhe i njëjti përpunohet në bazë të projektit ideor dhe në bazë të aktvendimit të dhënë për kushtet e lokacionit.

(2) Projektet themelor përmban projekte përkatëse nga neni 43 paragrafi (3) i këtij ligji.

(3) Projektet nga paragrafi (1) i këtij neni përmbajnë edhe të dhëna nga elaborati që shërben si bazë për përpunimin e tyre, kurse përpunohen në pajtim me standardet dhe normat për projektim.

Neni 48

(1) Projektet bazë për rikonstruksion e përmban projektin e gjendjes ekzistuese dhe projektin për rikonstruksion.

(2) Projektet i gjendjes ekzistuese e përmban incizimin e gjendjes ekzistuese dhe kontrollin e plotësimit të kërkesave themelore për ndërtim.

(3) Projektet për rikonstruksion varësisht nga lloji i rikonstruksionit dhe dedikimi i ndërtimit, përmban projekte të veçanta të nevojshme nga neni 43 paragrafi (3) të këtij ligji.

Neni 49

(1) Projektuesi mund ta kryejë kontrollin e punëve gjatë ndërtimit për të përcaktuar nëse ndërtimi kryhet në pajtim me projektin themelor, me ç'rast investuesi dhe kryerësi janë të obliguar që projektuesit t'i mundësojnë të kryejë kontroll të punëve. Nëse projektuesi konfirmon shmangie nga projektet themelor, është i obliguar që për atë t'i paraqesë njoftim me shkrim organit kompetent nga neni 58 i këtij ligji dhe inspektorit ndërtimor kompetent.

(2) Projektet themelor në bazë të të cilit është kryer ndërtimi i caktuar, mund të shfrytëzohet edhe për ndërtime të tjera, nëse me atë pajtohen investuesi dhe projektuesi, me kusht që projektet t'u adaptohen kushteve të lokacionit të parcelës tjetër ndërtimore dhe nëse për atë lidhin marrëveshje.

3. Projektet realizues

Neni 50

(1) Me projektin realizues përpunohet zgjidhja teknike e përmbajtur në projektin themelor.

(2) Projektet realizues patjetër duhet të jetë i përpunuar në pajtim me projektin themelor.

(3) Në rastin kur projektuesi i projektit themelor, deklaron me shkrim se për shkaqe të arsyeshme nuk mund ta përpilojë projektin themelor, investuesi përpilimin e projektit realizues mund t'ia besojë një projektuesi tjetër.

4. Projektet i gjendjes së realizuar

Neni 51

(1) Projektet i gjendjes së realizuar, është projekt me të cilin tregohet gjendja faktike e ndërtimit të ndërtuar, në pajtim me nenin 69 të këtij ligji.

(2) Projektin e gjendjes së realizuar, e përgatit personi juridik me licencë për projektim dhe shërben si bazë për përpilimin e projektit për përdorim dhe mirëmbajtje.

(3) Në rastin kur ndërtimi është ndërtuar në pajtim me projektin themelor pa ndryshime, projektet themelor njëkohësisht paraqet dhe projektet të gjendjes së realizuar dhe i njëjti duhet të jetë i lejuar dhe i verifikuar nga inxhinieri mbikëqyrës.

5. Projektet për përdorim dhe mirëmbajtje

Neni 52

(1) Me projektin për përdorim dhe mirëmbajtje, vërtetohet kushtet optimale teknike-teknologjike dhe funksionale me të cilat sigurohet qëndrueshmëria e

projektuar e pjesëve të veçanta, përkatësisht e ndërtimit në tërësi e veçanërisht i përmban llojin, mënyrën, dedikimin dhe afatet e kontrollit periodik në intervale kohore të përcaktuara, të gjendjes së sistemit të konstruksionit, pajisjes, aparateve dhe instalimeve, përcjellja periodike në intervale të përcaktuara me analizimin e ndikimeve të procesit teknologjik, të ndikimeve klimatike, si dhe ndikimeve tjera mbi kapacitetin bartës dhe stabilitetin e elementeve të veçanta, përkatësisht konstruksionit në tërësi, afatet për riparim të rregullt, përkatësisht riparim të përgjithshëm të impianteve, pajisjes dhe instalimeve, si dhe afatet për ndërrimin e obligueshëm të elementeve, instalimeve, pajisjes, instalimeve dhe pjesëve tjera të ndërtimit.

(2) Përpilimi i projektit për përdorim dhe mirëmbajtje është i obligueshëm për ndërtime të kategorisë parë, të dytë dhe të tretë nga neni 57 të këtij ligji, e me kërkesën e investuesit edhe për ndërtim të kategorisë së katërt dhe të pestë.

6. Përpilimi dhe ruajtja e dokumentacionit projektues

Neni 53

(1) Dokumentacioni projektues përpilohet në letër të paketuar të formatit A-4 ose në material tjetër përkatës për vizatim, përkatësisht shkrim si dhe në shkrim elektronik, me çka mundësohet zbatim i tij.

(2) Dokumentacioni projektues bashkë me lejen për ndërtim, është dokumentacion me vlerë të përhershme dhe organet kompetente janë të obliguara që ta ruajnë në pajtim me ligjin.

Neni 54

Përmbajtjen, shënimin, mënyrën e verifikimit të projekteve nga ana e personave përgjegjës, si dhe mënyrën e shfrytëzimit të shkrimeve elektronike, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

7. Verifikimi i harmonizimit të dokumentacionit projektues (nostrifikimi)

Neni 55

(1) Projektet ideor, projektet themelor dhe projektet realizues të përpiluar sipas dispozitave të huaja, harmonizohen me dispozitat për ndërtim të Republikës së Maqedonisë, me verifikimin e pajtueshmërisë së projekteve-nostrifikimin.

(2) Projektet nga paragrafi (1) i këtij neni para se të nostrifikohen, investuesi i parashtron të përkthyer në gjuhën maqedonase dhe në shkrimin e saj cirilik, si dhe në gjuhë tjetër zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, në pajtim me ligjin. Me përkthimin parashtrohet dhe teksti burimor në gjuhë të huaj.

(3) Nostrifikimin e projekteve e kryen Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar nëpërmjet komisionit të përbërë së paku prej tre anëtarësh, të cilin e formon kryetari i Odës së Inxhinierëve dhe Arkitektëve të Autorizuar. Anëtar i komisionit mund të jetë personi që ka autorizim të përcaktuar me këtë ligj.

(4) Nostrifikimin që e bën Oda, duhet të kryhet në afat jo më të gjatë se 60 ditë.

(5) Komisioni nga paragrafi (3) i këtij neni përpilon raport me shkrim, e verifikon projektin dhe jep pëlqim për nostrifikim me të cilin vërtetohet se dokumentacioni projektues, i plotëson kushtet e parapara me dispozitat për ndërtim, të Republikës së Maqedonisë.

(6) Procedurën për nostrifikim, përmbytjen e raportit me shkrim, pëlqimin për nostrifikim, mënyrën e verifikimit të projekteve nga ana e komisionit, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

V. LEJA PËR NDËRTIM

Neni 56

(1) Kryerja e ndërtimeve nga neni 57 i këtij ligji, mund të fillojë me dhënien e lejes për ndërtim e cila është e plotfuqishme në procedurë administrative.

(2) Ndërtimet dhe pjesët e ndërtimeve të ndërtuara pa leje për ndërtim, janë ndërtime të paligjshme. Pjesët e ndërtimit të ndërtuara në kundërshtim me projektin e verifikuar dhe lejen për ndërtim, janë bazë për pavleshmërinë e lejes për ndërtim.

(3) Në rastet nga paragrafi (2) të këtij neni, organi kompetent qe e ka lëshuar lejen për ndërtim, miraton akt për pavleshmërinë e lejes për ndërtim, i cili i dorëzohet organit kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive dhe i njëjti është kusht për shlyerjen e të gjitha shënimeve dhe parashënimeve të lidhura me patundshmërinë.

1. Kategorizimi i ndërtimeve

Neni 57

(1) Ndërtimet sipas llojit, specifikes së tyre, dedikimit, ndërlikimit të sistemit të konstruksionit dhe kushtet teknike-teknologjike, përcaktohen në kategoritë si vijojnë:

1) ndërtime të kategorisë së para janë: centralet bërthamore, termocentralet dhe hidrocentralet me kapacitet mbi 10 MV, largpërçuesit me nivel tensioni mbi 110 KV, naftësjellësit, produksjellësit, gazsjellësit magjistrale, autostradat, rrugë për shpejtësi dhe magjistrale me objekte në zonën e mbrojtur deri në hyrje dhe prej daljes së vendbanimit, hekurudhat kryesore, aeroportet, objektet dhe ndërtimet në të cilat gjenden instalimet për magazinimin dhe mënjanimin e hedhurinave të rrezikshme, objektet dhe ndërtimet në të cilat gjenden instalime për magazinimin dhe mënjanimin e hedhurinave, qendrat për hulumtim, pendët me akumulim dhe ndërtime industriale në procesin teknologjik të së cilave paraqitet hedhurinë e rrezikshme (industria kimike, prodhimi i metaleve dhe jometaleve, përpunuesit e koksit, prodhimet e celulozës, akumulatorë plumbi, pesticide, ngjyra dhe llak, prodhime të azbestit dhe azbest, çimento, gëlqere, qymyr druri, qelq dhe lësh xhami, prodhimi i lëkurës, prodhimi i barutit dhe municioni shpërthyes);

2) ndërtime të kategorisë së dytë janë: ndërtimet e dedikuara për kryerjen e funksioneve të shtetit, ndërtimet e përfaqësive diplomatike dhe konsullore, organizatat dhe agjencitë e specializuara të OKB-së dhe Këshillit Evropian, ndërtimet me interes shtetëror për të cilat Qeveria e Republikës së Maqedonisë ka lidhur marrëveshje ndërkombëtare që e obligon Republikën e Maqedonisë, ndërtimet e dedikuara për zonat zhvillimore teknologjike-industriale, ndërtimet e dedikuara për arsimin e lartë, ndërtimet e dedikuara për mbrojtjen shëndetësore terciare, ndërtimet në funksion të mbrojtjes dhe sigurisë, observatorët, institucionet nacionale nga sfera e kulturës, përmendoret, qendrat telekomunikuese për pranimin e sinjaleve satelitore, rrugët rajonale me objektet në zonën mbrojtëse deri në hyrje dhe prej daljes së vendbanimit, venkalimet kufitare, objektet në zonat zhvillimore

teknologjike-industriale të themeluara nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, termocentralet dhe hidrocentralet me kapacitet prej 1-10 MV, ndërtimet për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e përtëritëse me kapacitet më të madh se 1 MW, largpërçuesit me nivel tensioni 35-110 kV, trafostacionet me mbi 35 kV, teleferikët, rrjeti kryesor shtetëror i gazsjellësit, sistemet rajonale të ujësjellësit dhe kanalizimit me sistem për spastrim, vendet rajonale për grumbullimin e hedhurinave, ndërtimet e parapara në dy ose më shumë komuna, ndërtimet ku gjenden instalimet për prodhimin e energjisë (energjisë së nxehtësisë) dhe limanet e liqeneve dhe të lumenjve dhe objektet për nevojat e bursave bujqësore;

3) ndërtime të kategorisë së tretë janë: ndërtimet e dedikuara për arsimin fillor dhe të mesëm, ndërtimet për mbrojtjen sociale, ndërtimet e dedikuara për veprimtari sportive (objekte të hapura dhe të mbyllura-salla), ndërtimet nga sfera e kulturës, ndërtimet për nevojat e bashkësive fetare, ndërtimet e dedikuara për mbrojtjen shëndetësore primare dhe sekondare, ndërtimet e dedikuara për mbrojtjen veterinare, ndërtim ekonomik, objektet në zonat zhvillimore teknologjike-industriale të themeluara nga personat juridikë të vendit ose të huaj, ndërtimet hotelerie me lartësi mbi tri nivele, ndërtimet afariste, banesore-afariste dhe ndërtimet për banim me lartësi mbi tre nivele, rrugët dhe rrugicat lokale, hekurudhat lokale dhe binarët e tramvajeve, rrjeti dhe mjetet e komunikimit elektronik, termocentralet dhe hidrocentralet me kapacitet deri më 1 MW, turbinat me erë, ndërtimet për prodhimin e energjisë elektrike të burimeve përtëritëse me kapacitet deri në 1 MW, largpërçuesit me nivel tensioni prej 10-35 kV, teleferikët, rrjeti gazsjellës sekondar i qytetit, sistemet e ujësjellësit dhe kanalizimit me sisteme për spastrim për nevojat e komunës, ndërtimet të cilat janë në funksion të mbrojtjes dhe promovimit të trashëgimisë natyrore (qendra informative, objektet për rekreacion, objektet për dedikim hulumtues-shkencor dhe edukativo-arsimor dhe të ngjashme) dhe vendet për hedhurinat e brendshme;

4) ndërtime të kategorisë së katërt janë: ndërtesa afariste, afariste-banesore dhe shtëpia për banim familjar me lartësi prej tre niveleve, ndërtimi për hotelieri me lartësi deri në tre nivele, ndërtimet për ekonominë e vogël për prodhimtari dhe shërbime, largpërçues me nivel të tensionit deri në 10 kV, ndërtime për parkingje të automjeteve me shumë nivele-garazhe me kate, tregjet e kafshëve dhe tregjet e hapura dhe të mbyllura të gjelbra, fermat për kultivimin e shtazëve dhe kafshëve, kopshtet zoologjike, thertoret dhe vendet për zhdukjen e kërmave dhe

5) ndërtime të kategorisë së pestë janë: ndërtimi përdhes ekonomik në oborrin e ekonomisë së fshatit, ndërtimet për lojëra sportive dhe rekreacion dhe pishinat në nivel të terrenit, parqet, parkingjet, parkingjet publike, muret mbrojtëse dhe rrethojat.

2. Organet kompetente për dhënien e lejes për ndërtim

Neni 58

(1) Ndërtimet e kategorisë së parë dhe të dytë të nenit 57 të këtij ligji, janë ndërtime të rëndësishme për Republikën dhe leje për ndërtim lëshon organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

(2) Ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji, janë ndërtime me rëndësi lokale dhe leje për ndërtim lëshon kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit.

3. Procedura për dhënien e lejes për ndërtim

Neni 59

(1) Procedura për dhënien e lejes për ndërtim udhëhiqet në pajtim me dispozitat e Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

(2) Për ta marrë lejen për ndërtim, investuesi i paraqet kërkesë me shkrim organit kompetent nga neni 58 i këtij ligji.

(3) Me kërkesën nga paragrafi (2) i këtij neni paraqitet:

1) aktvendimi për kushtet e lokacionit që është përmbarese në procedurë administrative, me projekt arkitektonik-urbanistik ose ideor, në pajtim me Ligjin për planifikim urbanistik dhe hapësinor;

2) projekti themelor i kompletuar në së paku në dy ekzemplarë, dhe së paku tre ekzemplarë nga elaboratet e veçanta dhe fazat e projektit për marrjen e pëlqimeve adekuate, me revizion të kryer;

3) raporti me shkrim dhe pëlqimi për nostrifikim, nëse projekti është i përpiluar në shtetet e huaja;

4) studim për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor, të lejuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga mjedisi jetësor, përkatësisht elaborat për mbrojtjen e mjedisit jetësor, të miratuar nga organi për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, ose kryetari i komunës, kryetari i komunës në Qytetin e Shkupit ose kryetari i Qytetit të Shkupit, në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij ligji dhe

5) dëshminë nga libri publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive-aktzotërimit, me të drejtën e regjistruar të pronësisë, të drejta tjera reale dhe të gjitha parashënimet dhe shënimet ose dëshmi tjetër për marrjen e së drejtës së ndërtimit, në pajtim me ligjin.

(4) Organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, sipas obligimit zyrtar në bazë të dokumentacionit nga paragrafi (3) pikat 1 dhe 2 të këtij neni, dhe kontrollit të kryer aty për aty, lëshon akt për linjë të rregulluar, ndërtimore dhe të niveluar, me përcaktimin e sipërfaqes për ndërtim dhe e kryen verifikimin e projektit themelor me nënshkrim dhe vulë nga personi i autorizuar, dhe ia parashtron organeve të komunave, përkatësisht komunave nga rajoni i Qytetit të Shkupit dhe Qytetit të Shkupit, kompetente për përcaktimin e kompensimit për rregullimin e truallit për ndërtim. Investuesi kompensimin për rregullimin e truallit për ndërtim e paguan gjatë procedurës së dhënies së lejes për ndërtim. Pa kompensimin e paguar organi nuk mund të lëshojë leje për ndërtim, përveç nëse nuk është lidhur marrëveshje për mënyrën e pagimit të kompensimit ose marrëveshje me të cilën është përcaktuar se investuesi do ta rregullojë truallin me shpenzim personal.

(5) Në bazë të dokumentacionit nga paragrafi (3) pika 2 të këtij neni, organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, sipas obligimit zyrtar siguron pëlqime ose mendime nga organet tjera, për përputhshmërinë e dokumentacionit me kushtet e posaçme të cilat përmbahen në aktvendimin për kushtet e lokacionit, ose janë të parapara me normat dhe standardet për projektim përkatësisht me ligjet e posaçme.

(6) Organet nga paragrafi (5) të këtij neni, janë të obliguara që t'ia dorëzojnë pëlqimin ose mendimin organit kompetent nga neni 58 i këtij ligji, më së voni në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e pranimit të kërkesës. Nëse në këtë afat nuk e dorëzojnë pëlqimin ose mendimin, përkatësisht nuk e refuzojnë ose nuk e hedhin kërkesën për dhënien e pëlqimit, do të konsiderohet se të njëjtat janë dhënë, ndërsa organi është i obliguar të japë leje për ndërtim.

(7) Formën dhe përmbajtjen e kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni dhe formularin e aktit nga paragrafi (4) të këtij neni, i përcakton ministri i cili udhëheq organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(8) Leja për ndërtim, lëshohet në afat prej pesë ditësh pune, nga dita e pranimit të dokumentacionit të kompletuar.

(9) Pas plotfuqishmërisë së lejes për ndërtim organi i cili e ka dhënë, i dorëzon një ekzemplar nga e njëjta organi kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive për shënimin dhe parashënimin në librin publik në të cilin është regjistruar e drejta mbi tokën. Në librin publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive, në aktzotërimit shënohet numri i listës për parashënimin e ndërtimit, numri dhe data e lëshimit të lejes për ndërtim, emri i investuesit dhe numri i projektit themelor të verifikuar, ndërsa në listën për parashënimin e ndërtesës, parashënohen të dhënat për personat të cilët kanë të drejtë ndërtimi, në pajtim me lejen për ndërtim (investuesit) dhe të dhënat për ndërtesat dhe pjesët e veçanta të ndërtesave dhe objekteve tjera (ndërtimit) të marra nga projekti themelor i vërtetuar nga organi kompetent.

(10) Kur leja për ndërtim u jepet më shumë investuesve, në leje theksohen të gjithë investuesit në pjesët ideale (thyesa), në bazë të veprës juridike për rregullimin e të drejtave dhe obligimeve të ndërsjella për ndërtim, e verifikuar nga noteri.

(11) Dispozitat e këtij ligji kanë të bëjnë edhe me procedurën për dhënien e lejes për ndërtim shteteve të huaja për nevojat e përfaqësive të tyre diplomatike-konsullore, nëse me marrëveshje ndërkombëtare nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 60

(1) Mënyra dhe procedura për rregullimin e truallit ndërtimor, kryhet në pajtim me Ligjin për truallin ndërtimor dhe dispozitat që dalin prej këtij ligji.

(2) Nëse organi kompetent nuk e rregullon truallin ndërtimor në pajtim me marrëveshjen për rregullimin e truallit ndërtimor, investuesi nuk bart pasoja për moskryerjen me kohë të ndërtimit.

Neni 61

(1) Nëse organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji nuk jep leje për ndërtim, përkatësisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës për leje për ndërtim, në afatin e përcaktuar në nenin 59 paragrafi (8) i këtij ligji, investuesi mund t'i paraqesë ankesë për heshtje të administratës, organit të shkallës së dytë kompetent për procedim ndaj ankesave nga neni 65 i këtij ligji.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i shkallës së dytë do t'i caktojë organit të shkallës së parë afat për miratimin e aktvendimit, i cili nuk mund të jetë më shumë se 30 ditë. Nëse organi i shkallës së parë nuk jep leje për ndërtim, përkatësisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës për leje për ndërtim në afatin e caktuar, organi i shkallës së dytë do t'i kërkojë shkresat e lëndës dhe do të miratojë aktvendim. Aktvendimi i miratuar është definitiv dhe kundër të njëjtut mund të regjistrohet kontest administrativ.

(3) Nëse organi kompetent jep leje për ndërtim në kundërshtim me këtë ligj, personi zyrtar përkatësisht përgjegjës, të cilët e kanë dhënë lejen për ndërtim, i nënshtrohen përgjegjësisë penale në pajtim me Kodin penal të Republikës së Maqedonisë.

Neni 62

(1) Leja për ndërtim jepet për të gjithë ndërtimin dhe në emër të investuesit.

(2) Leja për ndërtim mund të jepet edhe për një pjesë ndërtimi, në qoftë se ajo pjesë paraqet tërësi funksionale dhe ndërtimore-teknike të veçantë, në këtë rast paraqitet projekti i kompletuar themelor vetëm për pjesën e ndërtimit që paraqet tërësi të veçantë teknike-ndërtimore dhe funksionale.

(3) Formën dhe përmbajtjen e formularit të lejes për ndërtim, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

Neni 63

Gjatë ndërtimit-shtesë dhe mbindërtimit të objektit, zbatohet procedura e njëjtë e paraparë për marrjen lejes për ndërtim, e përcaktuar me këtë ligj.

Neni 64

(1) Në qoftë se për ndërtimin nevojitet që investuesi të mënjanojë konstruksion të ndërtuar ose një pjesë të tij, ndërsa të njëjtat gjenden në kuadër të sipërfaqes për ndërtim, të përcaktuar me aktin nga neni 59 paragrafi (4) i këtij ligji, është i obliguar që atë ta bëjë pas plotfuqishmërisë së lejes për ndërtim, në bazë të elaboratit të veçantë për mënyrën e mënjanimit të ndërtimit ekzistues, në të cilin do të jepen zgjidhje për trajtimin e mbeturinave ndërtimore, të krijuara nga mënjanimi i konstruksionit të ndërtuar më herët.

(2) Nëse ndërtimet nga paragrafi (1) i këtij neni gjenden jashtë sipërfaqes për ndërtim, e në kuadër të parcelës ndërtuese, ndërtuesi është i obliguar që t'i mënjanojë më së voni deri në dhënien e lejes për përdorim.

Neni 65

(1) Kundër lejes për ndërtim, përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për ndërtim, të lëshuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, mund të paraqitet ankesë në afat prej 15 ditësh prej ditës së pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, te Komisioni për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallën e dytë nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe mjedisit jetësor, pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(2) Kundër lejes për ndërtim, përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për ndërtim të dhënë nga kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit, mund t'i paraqitet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(3) Një ekzemplar nga leja e dhënë për ndërtim, përkatësisht aktvendimi me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për ndërtim nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, i dërgohet edhe inspeksionit kompetent për ndërtimtari.

Neni 66

(1) Leja për ndërtim shfuqizohet në qoftë se investuesi nuk fillon me ndërtimin në afat prej gjashtë muajsh nga dita kur leja për ndërtim bëhet e plotfuqishme.

(2) Në rastet e paragrafit (1) të këtij neni, organi kompetent që e ka dhënë lejen për ndërtim, miraton akt për anulimin e lejes, që i dërgohet organit kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërisë, dhe i njëjti është bazë për shlyerjen e të gjitha shënimeve dhe parashënimeve të lidhura me patundshmërinë.

(3) Në qoftë se ndërtimi ka filluar të ndërtohet pas afatit të skaduar nga paragrafi (1) i këtij neni, llogaritet se ndërtimi është i paligjshëm.

Neni 67

(1) Investuesi është i obliguar që me shkrim ta paraqesë fillimin e ndërtimit te organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, inspeksioni ndërtimor dhe inspeksioni i punës, para fillimit të ndërtimit.

(2) Në informimin nga paragrafi (1) i këtij neni, investuesi është i obliguar që t'i emërojë kryerësin dhe personin juridik për kryerjen e mbikëqyrjes me inxhinier të caktuar mbikëqyrës. Në qoftë se në procesin e ndërtimit ndërrohet kryerësi ose personi juridik për kryerjen e mbikëqyrjes përkatësisht inxhinieri i caktuar mbikëqyrës, investuesi është i obliguar që në afat prej shtatë ditësh nga ndryshimi i bërë, ta informojë organin kompetent nga paragrafi (1) i këtij neni për ndryshimin e bërë.

(3) Në qoftë se investuesi nuk vepron në pajtim me paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, organi kompetent i cili e ka dhënë lejen për ndërtim, miraton akt për pavlefshmërinë e lejes, e cila i dorëzohet organit kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërisë, dhe i njëjti është bazë për fshirjen e të gjitha shënimeve dhe parashënimeve lidhur me patundshmërinë.

(4) Në rast të ndërprerjes së ndërtimit, investuesi është i obliguar që të ndërmarrë masa për sigurimin e ndërtimit, ndërtimeve fqinje dhe të truallit.

(5) Këshilli i komunës, përkatësisht këshillat e komunave në Qytetin e Shkupit, me vendim mund ta caktojnë periudhën kohore gjatë vitit kalendarik, në të cilën nuk mund të ndërtohet ndërtesë, përkatësisht të kryhen punët ndërtimore në hapësirë të caktuar turistike. Investuesi është i obliguar që ndërtimin ta harmonizojë, përkatësisht kryerjen e punëve ndërtimore në përputhje me vendimin.

(6) Me përjashtim, këshilli i komunës përkatësisht këshillat e komunave në Qytetin e Shkupit, mund ta përcaktojnë pamjen e një ose të më tepër ndërtimeve në hapësirë të caktuar në territorin e komunës, nëse vërtetojnë se ajo është me rëndësi për komunën, me ç'rast miratojnë program që përbëhet nga të dhëna dhe kahe për pamjen e ndërtimit, përkatësisht të ndërtimeve dhe pasqyrës grafike të pamjes së përcaktuar.

(7) Në rastet nga paragrafi (6) të këtij neni, investuesi është i obliguar që pamjen e ndërtimit ta harmonizojë me programin, në të kundërtën organi kompetent që ia ka dhënë lejen për ndërtim miraton akt për anulimin e lejes, që i dërgohet organit kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e së drejtës së patundshmërive dhe i njëjti është bazë për shlyerjen e të gjitha shënimeve dhe parashënimeve lidhur me patundshmërinë.

(8) Gjatë ndërtimit të konstruksioneve pamja e të cilave është përcaktuar në pajtim me paragrafin (6) të këtij neni, komuna është e obliguar që ta lirojë investuesin 50% nga pagesa e kompensimit për rregullimin e truallit ndërtimor.

4. Afati për ndërtime

Neni 68

(1) Investuesi është i obliguar që ndërtime ta ndërtojë në afat të caktuar.

(2) Afati për ndërtime caktohet varësisht nga lloji i ndërtimeve përkatësisht:

1) ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë, duhet të ndërtohen në afat jo më shumë se dhjetë vjet, nga dita kur leja për ndërtime është bërë e plotfuqishme;

2) ndërtimeve të kategorisë së tretë duhet të ndërtohen në afat jo më të gjatë se gjashtë vjet, nga dita kur leja për ndërtime është bërë e plotfuqishme, dhe

3) ndërtimeve të kategorisë së katërt dhe të pestë, duhet të ndërtohen në afat jo më të gjatë se katër vjet, nga dita kur leja për ndërtime është bërë e plotfuqishme.

5. Ndryshimet gjatë ndërtimeve

Neni 69

(1) Gjatë ndërtimeve mund të bëhen ndryshime të ndërtimeve, nëse me ndryshimet nuk ndikohet në plotësimin e cilësdo kërkesë themelore për ndërtime dhe nuk ndryshohet përputhshmëria e ndërtimeve me zgjidhjen për kushte të lokacionit. Për kryerjen e ndryshimeve investuesi është i obliguar që të paraqesë kërkesë së cilës ia bashkëngjit plotësimin e projektit themelor dhe vetëm ato vërtetime dhe pëlqime të përcaktuara me ligj të veçantë, marrja e të cilave rezultojnë nga ndryshimi i kërkuar.

(2) Ndryshimet lejohen me aktvendim, që është pjesë e përbërësve të lejes së dhënë për ndërtime.

(3) Organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji, me aktvendim do ta refuzojë kërkesën nëse vërteton se me plotësimin e kërkuar të pjesës së projektit themelor, ndryshohet përputhshmëria e ndërtimeve me kushtet e përcaktuara të lokacionit, ose prishet rezistenca mekanike, stabiliteti dhe mbrojtja sizmike.

(4) Për plotësimin e projektit, jep pëlqim projektuesi i projektit themelor dhe i njëjti verifikohet me nënshkrimin e personit zyrtar dhe me vulë të organit kompetent nga neni 58 të këtij ligji.

(5) Gjatë lejimit të ndryshimit të ndërtimeve, projekti i gjendjes realizuese përpilohet në pajtim me projektin themelor plotësues.

(6) Një ekzemplar i aktvendimit nga paragrafi (2) dhe (3) të këtij neni, i dërgohet inspeksionit kompetent për ndërtime. Një ekzemplar nga aktvendimi dhe nga projekti themelor i ndryshuar, përkatësisht i vërtetuar te organi nga neni 58 i këtij ligji, dërgohet te organi kompetent për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive, për parashënimin e të dhënave të ndryshuara në listën për parashënimin e ndërtimeve. Pas miratimit të ndryshimeve, përkatësisht të plotësimeve të projektit themelor, investuesi është i obliguar që t'i kryejë ndryshimet dhe plotësimet në aktet/veprat juridike të lidhura me ndërtime, ndërsa të shënuara në listën a parashënimin të ndërtimeve dhe të njëjtat t'i dorëzojë te organi kompetent për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive, për shënimin e ndryshimeve të bëra në listën për parashënimin e ndërtimeve.

(7) Kundër aktvendimit nga paragrafi (2) dhe (3) të këtij neni, mund t'i paraqitet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, organit kompetent për vendimmarrje për ankesën nga neni 65 të këtij ligji.

(8) Formën dhe përmbajtjen e kërkesës dhe të ekzemplarit të aktvendimit nga paragrafi (1) të këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

6. Ndërimi i investuesit

Neni 70

(1) Nëse gjatë ndërtimeve ndërrohet investuesi, për ndërimin e bërë, investuesi i ri është i obliguar që në afat prej 15 ditësh nga ndërimi i bërë, ta njoftojë organin kompetent për dhënien e lejes për ndërtime dhe me njoftimin të paraqesë dëshmi se ka status të investuesit. Investuesit të ri me aktvendim do t'i pranohet statusi për investues ndërtime, vetëm nëse me ndërmarrjen e së drejtës për ndërtime i ndërmerr edhe të drejtat dhe obligimet që investuesi i mëparshëm i ka pasur me pjesëmarrësit në ndërtime (udhëheqësin e ndërtimeve, personat juridikë për kryerjen e punëve të projektimit, revizionit, mbikëqyrjes dhe kryerësit), si dhe nëse i ndërmerr të drejtat dhe obligimet që i ka pasur investuesi i mëparshëm si rezultat i marrëveshjeve të kontraktuara për hipotekë dhe vepra të tjera juridike, për qarkullimin e ndërtimeve ose pjesëve nga ndërtime të shënuara në listën për parashënimin të ndërtimeve, në të kundërtën pas ndërtimeve nuk do t'i jepet leje për përdorimin e ndërtimeve në emrin e tij.

(2) Ndryshimet në aktet që jepen nga organet kompetente në lidhje me ndërtime, të bëra për shkak të ndryshimeve në çështjet juridike të pjesëmarrësve në ndërtimeve edhe atë në lidhje me marrjen e së drejtës për ndërtime, pronësisë së ndërtimeve dhe marrjen e të drejtave dhe obligimeve nga investuesi, bëhen vetëm në bazë të punëve të verifikuara juridike ose akteve përfundimtare të organeve shtetërore, të përshtatshme për regjistrimin e të drejtave mbi patundshmëritë, në librin publik të patundshmërive me shënim.

(3) Me ndërimin e investuesit, organi kompetent për dhënien e lejes për ndërtime, është i obliguar që aktin me të cilin është bërë ndërimi i lejes për ndërtime, menjëherë t'ia dërgojë organit kompetent për regjistrimin e të drejtave të patundshmërisë për shënimin e ndërrimit të investuesit, në librin publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive.

(4) Ndërimi i investuesit mund të parashtrohet deri në dhënien e lejes për përdorim.

(5) Në rast të ndërrimit të investuesit, organi kompetent nuk ka për obligim që të kryejë ndryshim në aktvendimin për kushtet e lokacionit.

(6) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, mund t'i paraqitet ankesë në afat prej 15 ditësh, organit kompetent për vendimmarrje për ankesë nga neni 65 i këtij ligji.

7. Leja për ndërtimeve të një pjesë ose të pjesëve të ndërtimeve

Neni 71

(1) Leje për ndërtime të kategorisë së parë, të dytë, të tretë dhe të katërt nga neni 57 të këtij ligji, me kërkesën e investuesit mund t'i jepet edhe për një ose për më shumë pjesë të tij, nëse paraqesin tërësi funksionale dhe ndërtime, si fazë ndërtimeve.

(2) Кërkesën për dhënien e lejes për një pjesë të ndërtimit, e paraqet investuesi me dokumentacionin e paraparë në pajtim me nenin 59 të këtij ligji.

(3) Me kërkesën nga paragrafi (2) të këtij neni, investuesi duhet të paraqesë edhe tri kopje të projektit ideor për tërë ndërtimin.

8. Leja për punët përgatitore

Neni 72

(1) Për ndërtimin e ndërtesave të kategorisë së parë, të dytë dhe të tretë nga neni 57 i këtij ligji, sipas nevojës mund të kryhen punët përgatitore. Punët përgatitore kryhen me marrjen e lejes për punë përgatitore. Investuesi paraqet kërkesë me shkrim për marrjen e lejes për punët përgatitore. Me lejen për punë përgatitore organizohet kantieri i ndërtimit me vendosjen e konstruksioneve, që janë në funksion për ndërtimin e ndërtesës.

(2) Ndërtimet për kryerjen e punëve përgatitore janë:

- rrethoja për rrethimin e kantierit të ndërtimit,
- baza e asfaltit, reparacioni i agregateve, reparti për prodhimin e betonit,
- largpërçuesi dhe stacioni i transformatorit, që nevojitet të instalohet për shkak të furnizimit të kantierit të ndërtimit me energji elektrike,
- instalimi për sjelljen dhe kullimin e ujit,
- ndërtime për vendosjen e punëtorëve dhe të prodhimeve ndërtimore,
- depot për magazinimin e lëndëve djegëse dhe mjeteve shpërthyes dhe
- ndërtime tjera që janë të nevojshme për ndërtimin e ndërtesës.

(3) Me kërkesën nga paragrafi (1) i këtij neni, parashtrihen projektin për punët përgatitore, pëlqimet, mendimet dhe dëshmitë për marrëdhëniet e rregulluara pronësore-juridike, për truallin në të cilin do të vendosen ndërtimet për punët përgatitore.

(4) Ndërtimet nga paragrafi (2) të këtij neni janë me karakter të përkohshëm dhe nuk parashihen me planin urbanistik, kurse kryerësi është i obliguar t'i mënjanojë dhe tokën ta rregullojë në mënyrë përkatëse, më së voni deri në paraqitjen e kërkesës për leje për përdorim.

(5) Lejen nga paragrafi (1) të këtij neni, e jep organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji me përcaktimin e afatit për mënjanimin e tyre.

(6) Nëse kryerësi nuk siguron leje për ndërtim në afat prej një viti nga dita e marrjes së lejes për punët përgatitore, leja e marrë shfuqizohet dhe kryerësi është i obliguar që menjëherë t'i mënjanojë ndërtimet e vendosura për punët përgatitore dhe truallin ta rregullojë në mënyrë përkatëse.

(7) Një ekzemplar të lejes së dhënë për punët përgatitore nga paragrafi (1) të këtij neni, përkatësisht të aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për punët përgatitore nga paragrafi (1) të këtij neni, i dërgohet edhe inspektoratit kompetent për ndërtim.

(8) Kundër lejes nga paragrafi (1) të këtij neni, mund të parashtrihet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e dhënies së lejes, te organi kompetent për vendimmarrje për ankesën nga neni 65 i këtij ligji.

9. Ndërtimet për të cilat nuk nevojitet leja për ndërtim

Neni 73

(1) Leja për ndërtim nuk është e nevojshme për ndërtimet vijuese:

- stacionet matëse për mbrojtje të medimeve të mjedisit jetësor,

- ndërtime të përkohshme të dedikuara për veprimtari hulumtuese (ndërtime për kryerjen e matjeve hulumtuese, resurse natyrore, stacione matëse për erë, diell, ajër, shpime, mihje dhe të ngjashme), kur ekziston vendimi i organi kompetent, për një periudhë prej më së shumti tre vitesh, periudhë pas së cilës duhet të mënjanohen,

- ndërtime në funksion të mbrojtjes nga breshri dhe ndërtim për sinjalizim në komunikacionin ajror,

- rruga e pakategorizuar që shërben për ekonomizim me pyjet dhe shfrytëzim të resurseve të tjera natyrore, të lejuara me dispozitë të veçantë,

- serra të dedikuara ekskluzivisht për veprimtari bujqësore, që janë në funksion të objekteve ekonomike,

- përmendore, shenja përkujtimore dhe skulptura,

- varreza dhe përmendore në varreza, në suazat e varrezave të përcaktuara me planin urbanistik,

- ndërtime me të cilat mundësohet dhe lehtësohet lëvizja e personave me invaliditet në ndërtim dhe deri të ndërtimi,

- gjatë montimit dhe ndërrimit të pajisjes në ndërtim është në përdorim, për shkak të zgjerimit të kapacitetit të ndërtimit, e me të cilën nuk ndryshohet dedikimi i ndërtimit dhe hapësira ku është vendosur pajisja, as nuk ndryshohen kushtet e përgjithshme për mbrojtje dhe shpëtim të parapara me projektin themelor për ndërtim-pajisje telekomunikuese për transmetim intern të të folurit dhe fotografisë, pajisja në funksion të mbrojtjes së ndërtimit nga vjedhjet, mbrojtjes dhe shpëtimit dhe

- pajisja komunikuese elektronike për transmetim të fotografisë, të folurit dhe të dhënave tjera që vendoset në objektet për të cilat është dhënë leje për përdorim dhe

- pano reklamuese që vendosen në objekte për të cilat është dhënë leje për përdorim.

“(2) Për ndërtimet nga paragrafi 1 alineja 7 e këtij neni, nuk zbatohen dispozitat nga neni 74 i këtij ligji, e të njëjtat ndërtohen në pajtim me Ligjin për varreza dhe shërbime të varrimit”.

Neni 74

(1) Për realizimin e ndërtimeve, përkatësisht vendosjen e pajisjes nga neni 73 të këtij ligji, investuesi i dorëzon kërkesë dhe projekt themelor të reviduar, komunës në territorin e së cilës duhet të kryhet ndërtimi, përkatësisht të vendoset pajisja. Nëse janë plotësuar kushtet për realizimin e ndërtimit, përkatësisht vendosjen e pajisjes, kryetari i komunës miraton aktvendim për realizimin e ndërtimit, përkatësisht vendosjen e pajisjes, në afat prej pesë ditësh pune nga dita e pranimit të kërkesës.

(2) Formën dhe përmbajtjen e kërkesës, të dokumentacionit të nevojshëm dhe të ekzemplarit të aktvendimit nga paragrafi (1) të këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve për rregullimin e hapësirës.

(3) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, mund t'i parashtrihet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(4) Nëse organi kompetent nga paragrafi (1) të këtij neni, nuk miraton aktvendim për realizimin e ndërtimit ose vendosjen e pajisjes, përkatësisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës në afatin e përcaktuar nga paragrafi (1) të këtij neni, investuesi mund të paraqesë ankesë për heshtje të administratës, në pajtim me nenin 61 të këtij ligji.

10. Rastet e veçanta të ndërtimit

Neni 75

(1) Në rast rreziku nga dukuritë natyrore ose nga shkatërrimet e luftës dhe shkatërrimeve të tjera, që drejtpërdrejt mund t'i rrezikojnë njerëzit dhe të mirat materiale, gjatë këtyre rreziqeve dhe menjëherë pas ndërprerjes së tyre, pa leje për ndërtim mund të ndërtohen ato ndërtime që shërbejnë për parandalimin e veprimit të atyre rreziqeve, përkatësisht mënjanimin e pasojave të dëmshme.

(2) Ndërtimet nga paragrafi (1) të këtij neni, duhet të mënjanoohen më së voni një vit nga dita e pushimit të rrezikut.

Neni 76

Në rast të dëmtimit të objekteve nën ndikimin e dukurive natyrore ose nga shkatërrimet e luftërave dhe shkatërrimet tjera, ndërtimi varësisht nga shkalla e dëmtimit mund të kthehet në gjendjen e mëparshme pa leje për ndërtim, e në pajtim me lejen për ndërtim, përkatësisht me projektin e miratuar në bazë të së cilit është ndërtuar. Në rast se bëhet fjalë për ndërtim të regjistruar në Regjistrin nacional për trashëgimi kulturore, nevojitet që të kërkohet leje sipas rregullave nga fusha e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore.

Neni 77

(1) Objekti që është ndërtuar, përkatësisht rikonstruktuar ose adaptuar në pajtim me projektin për rindërtim, organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji do ta llogarisë për rindërtim, nëse pronari i vet parashtrohet:

1) një ekzemplar nga projekti për rindërtim;

2) një ekzemplar nga leja për ndërtim, përkatësisht të projektit të miratuar në bazë të së cilit është ndërtuar objekti;

3) procesverbal për pranim-dorëzim e ndërtimit të rindërtuar me raportin përfundimtar nga inxhinieri mbikëqyrës, me vërtetim se objekti është rindërtuar në pajtim me projektin për rindërtim; dhe

4) një kopje nga plani i kadastrës.

(2) Objekti, leja për ndërtim të të cilit ose leja tjetër përkatëse, përkatësisht dokumentacioni është zhdukur ose është i pakapshëm në rastet nga neni 76 të këtij ligji, do të llogaritet si i rindërtuar, nëse pronari i saj parashtrohet:

1) një ekzemplar nga projekti për rindërtim;

2) procesverbal për pranim-dorëzim të ndërtimit të rikonstruktuar, me raport përfundimtar nga inxhinieri mbikëqyrës, me vërtetim se objekti është rindërtuar në pajtim me projektin për rindërtim;

3) kopje nga plani i kadastrës.

(3) Ndërtimi nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, llogaritet për ndërtim të përdorshëm.

Neni 78

(1) Projekti për rindërtimin e objektit ose pjesë të objektit, përmban zgjidhje teknike dhe përshkrim për mënyrën e rindërtimit të objektit ose pjesës së tij, të paraqitur si gjendje ekzistuese dhe gjendje e rindërtuar, me çfarë nuk do të ndikojë në stabilitetin e truallit ose në plotësimin e kërkesave themelore të objekteve fqinje, si dhe transportin dhe përkujdesjen e hedhurinave ndërtimore që mënjanohet dhe rregullimin e parcelën ndërtimore.

(2) Në projektin për rindërtim nga paragrafi (1) të këtij neni, kryhet revizion në pajtim me nenin 21 të këtij ligji.

11. Objektet e përkohshme dhe pajisja urbane

Neni 79

(1) Komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit, miratojnë Program vjetor për vendosjen e objekteve të përkohshme, me të cilin përcaktohet hapësira ku mund të vendosen objektet e përkohshme, që duhet të jetë truall ndërtimor i pandërtuar, pronësi e Republikës së Maqedonisë, me infrastrukturë të ndërtuar dhe për të cilin është miratuar dokument i planit urbanistik.

(2) Programi nga paragrafi (1) miratohet nga ana e këshillit të komunës, përkatësisht këshillave të komunave në Qytetin e Shkupit dhe këshillin e Qytetit të Shkupit, me marrjen e pëlqimit nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës. Programi përbëhet nga pjesa grafike dhe tekstuale. Pjesa tekstuale përmban të dhëna për hapësirën për vendosjen e objektit të përkohshëm, sipërfaqen dhe lartësinë e objektit të përkohshëm dhe për llojin e veprimtarisë që do të kryhet. Pjesa grafike përbëhet nga skema e gjendjes së planifikuar dhe ekzistuese.

(3) Me lejimin e programit nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, me propozimin e komunës, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit, zbaton procedura për ndarje me qira afatshkurtër të truallit ndërtimor të përfshirë me programin, në pajtim me Ligjin për truall ndërtimor. Me propozimin është e nevojshme që të dorëzohen kushtet e mikro-lokacionit, elaborati gjeodezik për të dhënat numerike dhe aktzotërimin për truallin në fjalë.

(4) Kushtet e mikro-lokacionit paraqesin ekstrakt nga pjesa grafike dhe tekstuale e Programit vjetor për objekte të përkohshme, dhe i përpilojnë organet kompetente nga paragrafi (1) i këtij neni dhe në bazë të të njëjtave përpilohet elaborati gjeodezik.

(5) Objektet e përkohshme vendosen pas marrjes së lejes për vendosje të objektit të përkohshëm, që ua lëshojnë kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit dhe kryetari i Qytetit të Shkupit, personave që kanë lidhur marrëveshje për qira afatshkurtër për truallin në fjalë.

(6) Me kërkesë për vendosje të objektit të përkohshëm parashtrohet:

- marrëveshja për qira afatshkurtër të kantierit të ndërtimit të truallit ndërtimor, e lidhur në pajtim me ligjin,

- aktzotërimi për truallin në fjalë dhe

- projekti ideor për vendosjen e objektit të përkohshëm, të përpiluar në pajtim me kushtet e mikrolokacionit.

(7) Dhënia e lejes për vendosjen e objekteve të përkohshme pa dhënien e pëlqimi të Programit nga paragrafi (1) të këtij neni, dhe/ose në kundërshtim me dispozitat ligjore, paraqet kusht për heqjen e kompetencës për dhënien e lejes për vendosjen e objekteve të përkohshme.

Neni 80

(1) Pajisja urbane vendohet në sipërfaqet publike që paraqesin truall ndërtimor të ndërtuar dhe të rregulluar, me ç'rast pa e çrregulluar dedikimin themelor të hapësirës dhe sigurinë e komunikacionit. Nevojën për vendosjen e pajisjes urbane e përcakton këshilli i komunës, këshillat e komunave të Qytetit të Shkupit dhe Këshilli i Qytetit të Shkupit.

(2) Pajisja urbane vendoset pas marrjes së lejes për vendosje të pajisjes urbane, që e jep kryetari i komunës, kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit dhe kryetari i Qytetit të Shkupit.

Neni 81

(1) Me lejen për vendosjen e objektit të përkohshëm dhe lejen për vendosjen e pajisjes urbane, përcaktohen kushtet, mënyra dhe afati për vendosjen dhe mënjanimin e objektit të përkohshëm përkatësisht të pajisjes urbane.

(2) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve në sferën e rregullimit të hapësirës, miraton Udhëzim për mënyrën e përpilimit të Programit vjetor për vendosjen e objekteve të përkohshme dhe kushtet e mikro-lokacionit, dhe e përcakton formën dhe përmbajtjen e lejes për vendosjen e objektit të përkohshëm dhe lejes për vendosjen e pajisjes urbane.

(3) Organet kompetente nga neni 79 paragrafi (1) të këtij ligji, janë të obliguara që të mbajnë regjistër për lejet e dhëna për vendosjen e objekteve të përkohshme dhe të pajisjeve urbane.

VI. KANTIERI I NDËRTIMIT

1. Formimi dhe rregullimi i kantierit të ndërtimit

Neni 82

(1) Para fillimit të kryerjes së punëve në truallin e parcelës ndërtimore, kryerësi është i obliguar që të sigurojë shënjimin e ndërtimit të projektuar në terren, me shenja adekuate nga ana e tregtarit individual, përkatësisht të shoqërisë tregtare për punë gjeodezike, e cila përgatit elaborat gjeodezik për shënimin e ndërtimit të projektuar, për shkak të zbatimit të aktit nga neni 59 paragrafi (4) të këtij ligji.

(2) Pas kryerjes së punëve nga paragrafi (1) të këtij neni, bëhet kontrolli dhe verifikimi nga ana e personit zyrtar të organit kompetent nga neni 58 të këtij ligji.

(3) Mënyrën e shënitimit të ndërtimit të projektuar në terren, do ta përcaktojë ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

Neni 83

(1) Kryerësi është i obliguar që kantierin e ndërtimit ta rrethojë për shkak të pengimit të qasjes së pakontrolluar në kantierin e ndërtimit me rrethojë adekuate, në mënyrë që punët në kantierin e ndërtimit nuk do t'i rrezikojnë kalimtarët.

(2) Në kantierin e ndërtimit i cili shtrihet në sipërfaqe më të madhe (hekurudha, rrugë, largpërçues dhe të ngjashme), pjesët e kantierit të ndërtimit që nuk mund të rrethohen, doemos duhen të jenë të mbrojtura me shenja të caktuara komunikacioni ose të shënuara në mënyrë tjetër.

(3) Kantieri i ndërtimit doemos duhet të shënohet me tabelë informative, e cila në mënyrë të obligueshme duhet të përmbajë: emrin, përkatësisht emrin e pjesëmarrësve në ndërtim, emrin dhe llojin e ndërtimit që ndërtohet, organin kompetent nga neni 58 i këtij ligji, numrin dhe datën e lejes së dhënë për ndërtim, si dhe shenjën se punohet për të mirë kulturore, nëse ky ndërtim është i regjistruar në Regjistrin nacional të trashëgimisë kulturore.

Neni 84

(1) Kryerësi është i obliguar që gjatë zënies së përkohshme të truallit fqinj, përkatësisht truallit përreth për nevojat e kantierit të ndërtimit, të veprojë në pajtim me ligjin.

(2) Për zënien e përkohshme të sipërfaqeve publike të komunikacionit për nevojat e kantierit të ndërtimit, realizuesi është i obliguar që të nxjerrë akt nga organi kompetent, në pajtim me ligjin.

Neni 85

(1) Ndërtimet për punët përgatitore dhe pajisja e montuar në kantierin e ndërtimit, doemos duhet t'u përgjigjen kërkesave themelore për ndërtim.

(2) Ndërtimet nga paragrafi (1) të këtij neni, materialet e pashfrytëzuara ndërtimore dhe të tjera, hedhurinat dhe të ngjashme, doemos duhet të mënjahen në afatin e përcaktuar në lejen për punët përgatitore, nga neni 72 të këtij ligji.

2. Dokumentacioni i kantierit ndërtimor

Neni 86

(1) Kryerësi i ndërtimit është i obliguar ta posedojë dokumentacionin vijues:

- 1) aktvendimin për regjistrim në Regjistrin qendror dhe licencën adekuate, të lëshuar në pajtim me këtë ligj;
- 2) vërtetimin për inxhinier të caktuar për realizim dhe inxhinier mbikëqyrës të kantierit të ndërtimit;
- 3) aktvendimin për kushtet e lokacionit;
- 4) lejen për ndërtim me projektin themelor;
- 5) projektin realizues;
- 6) raportin për revizionin e kryer nga reviduesi;
- 7) ditarin për ndërtim dhe librin për ndërtim;
- 8) dëshminë për kualitet të përcaktuar për prodhimet e futura ndërtimore;
- 9) aktin për shënimin e ndërtimit;
- 10) elaboratin për mbrojtje gjatë punës;
- 11) të dhëna komplete për pjesëmarrësit në ndërtim dhe
- 12) dokumentacionin tjetër, nëse me ligj tjetër është përcaktuar obligimi se kryerësi duhet ta posedojë në kantierin e ndërtimit.

VII. LEJA E PËRDORIMIT

Neni 87

(1) Ndërtimi do të vihet në përdorim përkatësisht do jetë ndërtim në përdorim, pas dhënies së lejes për përdorim, përkatësisht me përgatitjen e raportit përfundimtar nga ana e inxhinierit mbikëqyrës, për ndërtimet nga neni 73 të këtij ligji.

(2) Lejen për përdorim, e jep organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji, pasi që me kontrollin teknik do të vërtetohet se ndërtimi është ndërtuar në pajtim me projektin themelor dhe projektin e gjendjes së realizuar.

(3) Procedura për dhënien e lejes për përdorim, zbatohet në pajtim me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

(4) Lejen për përdorimin e objektit i jepet investuesit, në bazë të dëshmisë nga libri publik për regjistrimin e së drejtës së patundshmërive-aktzotërimit me drejtën e regjistruar të pronësisë, të drejtave të tjera reale dhe të gjitha parashënimet dhe shënimet ose dëshmi tjetër për arritjen e së drejtës së ndërtimit, në pajtim me ligjin.

(5) Kundër lejes për përdorim përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për përdorim, të lëshuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, Komisionit për zgjidhjen e çështjeve administrative të shkallës së dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe mjedisit jetësor, pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, kurse kundër lejes për përdorim, përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për përdorim, të lëshuar nga kryetari i komunës, përkatësisht nga kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(6) Një ekzemplar nga leja për përdorimin e ndërtimit, i dërgohet inspektoratit kompetent për ndërtim, kurse për ndërtim për të cilin ka strehimore i dërgohet edhe organit kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes dhe shpëtimit, për mbajtjen e evidencës së strehimores.

(7) Kur leja për ndërtim është në emër të më shumë personave, investuesve, në lejen për përdorim shënohen të gjithë personat, kurse pjesët për çdonjërin shprehen në pjesët ideale (thyesa), në bazë të dispozitave nga marrëveshja për rregullimin e marrëdhënieve reciproke dhe të pjesëve në lidhje me ndërtimin e verifikuar nga noteri, e të parashtruar në procedurën për dhënien e lejes për ndërtim.

(8) Formën dhe përmbajtjen e lejes për përdorim, e përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

1. Kërkesa për dhënien e lejes për përdorim

Neni 88

(1) Kërkesën për dhënien e lejes për përdorim, e parashtron investuesi.

(2) Me kërkesën nga paragrafi (1) të këtij neni, investuesi parashtron:

- projekt për gjendjen e kryer,
- raport përfundimtar nga inxhinieri mbikëqyrës se ndërtimi është ndërtuar në pajtim me projektin dhe lejen për ndërtim, ose vërtetimin nga inxhinieri mbikëqyrës se projekti themelor ose i kryer, njëkohësisht është projekt i gjendjes së realizuar dhe
- ekstrakt nga libri publik për regjistrimin e së drejtës së patundshme për gjendjen e fundit të drejtave të regjistruara të ndërtimit (aktzotërimi) për përcaktimin e marrëdhënies juridike në lidhje me ndërtimin, ndërmjet investuesit dhe pronarit të truallit ndërtimor.

2. Kontrolli teknik

Neni 89

(1) Organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, është i obliguar që pas pranimit të kërkesës për dhënien e lejes për përdorim, ta bëjë kontrollin teknik të ndërtimit.

(2) Në rast të kërkesës jo të plotë, organi kompetent është i obliguar që në afat prej shtatë ditësh nga pranimi i lejes, të kërkojë plotësim.

(3) Kontrollin teknik të ndërtimit, e kryen komisioni në afat prej 15 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës së plotë. Komisioni përbëhet së paku prej tre anëtarësh dhe zëvendësve të tyre, me autorizimin e inxhinierit mbikëqyrës të dhënë në përputhje me këtë ligj, varësisht nga kategoria e ndërtimit në të cilin do të bëhet kontrolli teknik, kurse për rrjetin e komunikimeve dhe mjeteve elektronike, është e nevojshme që në komision të ketë së paku dy anëtarë nga Agjencia për Komunikime Elektronike.

(4) Komisionin për kontroll teknik të ndërtimeve nga kategoria e parë dhe e dytë nga neni 57 të këtij ligji, e formon ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, kurse për ndërtime të kategorisë së tretë dhe të katërt nga neni 57 i këtij ligji, e formon kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit.

(5) Për ndërtimet e kategorisë së pestë nga neni 57 i këtij ligji dhe për shtëpi banimi për banim familjar, kontrollin teknik e kryen inxhinieri mbikëqyrës, për këtë përpilon raport për kontrollin e kryer teknik.

Neni 90

(1) Organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, e organizon kontrollin teknik dhe i njofton pjesëmarrësit në ndërtim për vendin, ditën dhe orën e kryerjes së kontrollit teknik.

(2) Komisioni që bën kontroll teknik, për punën e vet përpilon procesverbal në të cilin konstaton nëse:

- ndërtimi është me fasadë dhe mund të përdoret,
- ka mangësi të caktuara, që patjetër duhet të mënjanohej që të mund të jepet leje për përdorim dhe
- ka mangësi që i çrregullojnë kërkesat themelore të ndërtimit, që kanë të bëjnë me rezistencën mekanike, stabilitetin dhe mbrojtjen sizmike dhe do të propozojë që për atë ndërtim të mos jepet leje përdorimi.

(3) Gjatë kryerjes së kontrollit teknik për kategorinë e pestë nga neni 57 të këtij ligji dhe për shtëpitë e banimit për banim familjar, inxhinieri mbikëqyrës vepron në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni.

Neni 91

Kryerësi është i obliguar që në ditën e mbajtjes së kontrollit teknik të komisionit nga neni 89 të këtij ligji, përkatësisht inxhinieri mbikëqyrës që duhet ta kryejë kontrollin teknik, t'ia japë në shikim:

- dokumentacionin nga neni 85 të këtij ligji,
- projektin themelorë dhe projektin për gjendjen e kryer, si dhe aktin nga neni 59 paragrafi (4) i këtij ligji dhe
- dokumentet për dëshmim të kualitetit të përcaktuar të prodhimeve të futura ndërtimore.

Neni 92

(1) Investuesi është i obliguar që në llogari të vet, t'i kompensojë shpenzimet për kryerjen e kontrollit teknik.

(2) Mënyrën e kryerjes së kontrollit teknik, e përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(3) Lartësinë e shpenzimeve për kontrollin teknik nga paragrafi (1) të këtij neni, me propozimin e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

3. Lëshimi i lejes për përdorim

Neni 93

(1) Organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji, do të lëshojë leje për përdorim për ndërtimin në afat prej 15 ditësh nga dita e kontrollit të kryer teknik, nëse komisioni që e ka bërë kontrollin teknik, në procesverbal konstaton se ndërtimi mund të vihet në përdorim, kurse për ndërtimet e kategorisë së pestë nga neni 57 të këtij ligji dhe për shtëpitë e banimit për banim familjar, nëse inxhinieri mbikëqyrës në raportin për kontrollimin e bërë teknik, konstaton se ndërtimi mund të lëshohet në përdorim.

(2) Nëse komisioni gjatë kryerjes së kontrollit teknik, vërteton mangësi për shkak të së cilave nuk mund të jepet leje për përdorim, do ta lajmërojë me shkrim investuesin për mënjanimin e tyre në afat jo më të gjatë se 30 ditë.

(3) Kërkesën për dhënien e lejes për përdorim, organi kompetent do ta refuzojë me aktvendim nëse në kohën e caktuar nga paragrafi (2) të këtij neni, nuk mënjanohe mangësitë e përcaktuara gjatë kryerjes së kontrollit teknik.

(4) Nëse organi kompetent nga neni 58 i këtij ligji, nuk jep leje për përdorim, përkatësisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës për leje për përdorim në afatin e caktuar në paragrafin (1) të këtij neni, përkatësisht pas skadimit të afatit të caktuar në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, investuesi mund të parashtrorë ankesë për heshtje të administratës, në pajtim me nenin 61 të këtij ligji.

Neni 94

Leje për përdorimin e ndërtimit të kategorisë së parë, të dytë, të tretë dhe të katërt nga neni 57 të këtij ligji, me kërkesën e investuesit mund të jepet për një ose për më shumë pjesë të tij, nëse paraqesin tërësi ndërtimore dhe funksionale, si fazë ndërtimi.

4. Pranim-dorëzimi i ndërtimit të kryer

Neni 95

Pas dhënies së lejes për përdorim nga organi kompetent i nenit 58 të këtij ligji, kryerësi dhe investuesi, e kryejnë pranim-dorëzimin e objektit ndërtimor dhe për atë përpilojnë procesverbal për pranim-dorëzimin e ndërtimit të kryer si objekt ndërtimor.

5. Regjistrimi i patundshmërive në librin publik

Neni 96

Organi kompetent për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive, objektin ndërtimor do ta regjistrojë në librin publik, nëse për atë ndërtim, posedon leje për përdorim me projekt të gjendjes së kryer.

VIII. PËRDORIMI, MIRËMBAJTJA DHE MËNJANIMI I OBJEKTIT PËR NDËRTIM

1. Përdorimi, ridedikimi, adaptimi dhe rekonstruktimi i objektit ndërtimor

Neni 97

(1) Objekti përdoret në pajtim me dedikimin e tij.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, pjesë e veçantë e objektit, banesës ose pjesë e banesës mund të ridedikohet për realizimin e veprimtarisë afariste dhe e anasjelltas, me kërkesë të pronarit dhe në kushte të përcaktuara me këtë ligj.

(3) Pronari i pjesës së veçantë të objektit, banesës ose pjesës së banesës për ridedikimi, është e nevojshme që organit kompetent nga neni 58 të këtij ligji, t'i parashtrorë kërkesë për leje për ridedikim, me ç'rast me kërkesë parashtron:

- dëshmi për të drejtën e pronësisë së pjesës së veçantë të objektit, përkatësisht të banesës ose të një pjese të banesës,

- pajtimin e shumicës së pronarëve të banesave, në hyrjen e ndërtesës,

- projektin themelor për ridedikimin e paraparë, adaptimi me ridedikim ose për rikonstruktimit me ridedikim, me revizion të kryer, në dy ekzemplarë,

- ekstraktin nga plani urbanistik me të cilin konfirmohet se objekti nga paragrafi (2) i këtij neni, është paraparë me planin urbanistik që është në fuqi,

- mendime dhe pajtueshmëri të parapara me ligjet e veçanta, varësisht nga ridedikimi dhe

- dëshmi për kompensimin e rregulluar për rregullimin e truallit për ndërtim.

(4) Për rikonstruktimin e objektit ose të pjesës së objektit, pronari i objektit organit kompetent nga neni 58 i këtij ligji, i parashtron kërkesë për leje për rikonstruktimin, me ç'rast me kërkesën parashtron:

- dëshmi për të drejtën e pronësisë së pjesës së veçantë të objektit, përkatësisht të banesës ose të pjesës së banesës,

- projekt themelor për rikonstruktimin e objektit me revizion të kryer, në dy ekzemplarë,

- ekstrakt nga plani urbanistik me të cilin konfirmohet se objekti nga paragrafi (2) të këtij ligji, është paraparë me planin urbanistik i cili është në fuqi,

- mendime dhe pajtueshmëri të paraparë me ligjet e veçanta, varësisht nga rikonstruksioni dhe

- dëshmi për kompensimin e rregulluar për rregullimin e truallit për ndërtim.

(5) Nëse gjatë kryerjes së adaptimit dhe rikonstruktimit të pjesës së veçantë të objektit, të banesës ose të një pjese të banesës kryhet edhe ridedikimi, pronari i pjesës së veçantë të objektit, të banesës ose të një pjese të banesës, është i obliguar që organit kompetent t'i parashtrorë kërkesë për leje për adaptim me ridedikim ose rikonstruktimit me ridedikim dhe i dorëzon dëshmitë e përcaktuara në paragrafin (3) të këtij neni.

(6) Për adaptimin e pjesës së veçantë të objektit, banesës ose një pjese të banesës, pronari i pjesës së veçantë të objektit, banesës ose një pjese të banesës, është i obliguar që te organi kompetent, të paraqesë projekt për adaptim që përmban projekt për gjendjen ekzistuese dhe projekt për adaptim, me kërkesë për miratimin e projektit. Për kërkesën, organi kompetent miraton aktvendim për lejimin e projektit për adaptim ose aktvendim për refuzimin e kërkesës për lejimin e projektit. Adaptimi mund të kryhet vetëm nëse miratohet aktvendim për lejimin e projektit. Një ekzemplar i projektit për adaptim dhe aktvendimi i plotfuqishëm për miratimin e projektit, i dorëzohen organit kompetent për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive.

(7) Procedura për dhënien e lejes për ridedikim, adaptim me ridedikim dhe rikonstruktimit dhe rikonstruktimit me ridedikim zbatohet në pajtim me Ligjin për procedurën e përgjithshme administrative. Organi kompetent obligohet që të miratojë akt për kërkesat e parashtruara për ridedikim, rikonstruktimit, adaptim, adaptim me ridedikim dhe rikonstruktimit me ridedikim, në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e parashtrimit të kërkesës, e nëse nuk miraton akt në këtë afat, kërkuesi mund të parashtrorë ankesë për heshtje të administratës, sipas nenit 61 të këtij ligji.

(8) Kundër lejes për ridedikim, adaptim, rekonstruktiv dhe rekonstruktiv me ridedikim, si dhe aktvendimit për miratimin e projektit për adaptim, përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për ridedikim, adaptim me ridedikim, rikonstruktiv dhe rekonstruktiv me ridedikim, si dhe aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për miratimin e projektit për adaptim, të lëshuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, Komisionit për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallën e dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe ambientit jetësor, pranë Qeverisë së Republikës të Maqedonisë.

(9) Kundër lejes për ridedikim, adaptim me riddikim, rekonstruktiv dhe rekonstruktiv me ridedikim, si dhe aktvendimit për miratimin e projektit për adaptim, përkatësisht kundër aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e lejes për ridedikim, adaptim me ridedikim dhe rikonstruktiv me ridedikim, si dhe aktvendimit me të cilin refuzohet kërkesa për miratimin e projektit për adaptim, të lëshuar nga kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht aktvendimit, ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(10) Një ekzemplar nga aktet e lëshuara administrative nga ky nen, i dorëzohet inspektoratit për ndërtim.

2. Mirëmbajtja e objektit për ndërtim

Neni 98

(1) Pronari i objektit është i obliguar që nëpërmjet mirëmbajtjes vijuese dhe investuese, t'i ruajë kërkesat themelore për ndërtim, në pajtim me projektin për shfrytëzim dhe mirëmbajtje.

(2) Për punët nga paragrafi (1) i këtij neni, pronari i objektit mund të caktojë person juridik-udhëheqës për mirëmbajtje vijuese-investuese të objekteve të kategorisë së parë, të dytë dhe të tretë (përveç objekteve për banim mbi tre nivele), nga neni 57 të këtij ligji.

(3) Udhëheqës për mirëmbajtje mund të jetë personi juridik, i regjistruar në Regjistrin qendror për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe që ka licencë për udhëheqës të mirëmbajtjes.

(4) Me kërkesën për marrjen e licencës nga paragrafi (3) i këtij neni, personi juridik është i obliguar që të dorëzojë:

- dëshmi se është i regjistruar për kryerjen e veprimtarisë adekuate dhe

- dëshmi se ka të punësuar së paku dy persona, prej të cilëve njëri me autorizim A për inxhinier për kryerjen ose autorizimin A për inxhinier mbikëqyrës, ndërsa një person me autorizim B për inxhinier për kryerje ose autorizimin B për inxhinier mbikëqyrës.

3. Mënjanimi i objektit

Neni 99

(1) Mënjanimi i objektit ose i pjesës së tij, bëhet në rast të dëmtimit të objektit nëse ekziston rreziku për rrënimin e tij.

(2) Pronari i objektit është i obliguar që të ndërmarrë edhe masa urgjente për mënjanimin e objektit, përkatësisht ta shënojë objektin si të rrezikshëm me shenja adekuate, të vendosë rrethojë mbrojtëse, deri në mënjanimin e rrezikut dhe t'i parashtrrojë kërkesë për marrjen e lejes për mënjanim, organit kompetent nga neni 58 i këtij ligji.

(3) Nëse pronari i objektit nuk i kryen punët nga paragrafi (2) i këtij neni, atë do ta kryejë organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji.

(4) Kërkesës për lejen e mënjanimit, i bashkëngjitet;

- dëshmi për pronësi të objektit dhe

- projekti për mënjanimin e objektit ose të një pjese të tij.

(5) Procedura për dhënien e lejes për mënjanim, zbatohet në pajtim me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative.

(6) Organi kompetent nga paragrafi (2) i këtij neni, sipas detyrës zyrtare merr pajtueshmëri ose mendim nga organet tjera, për kushtet për vlerësimin dhe mënjanimin e objektit, të cilët janë të obliguar që më se voni në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e pranimit të kërkesës, ta dorëzojnë pajtimin ose mendimin, përkatësisht të refuzojnë kërkesën për dhënien e pëlqimit, në të kundërtën do të konsiderohet se kanë dhënë pëlqim, përkatësisht mendim pozitiv.

(7) Mënjanimi i objektit kryhet pas marrjes së lejes për mënjanim, të dhënë nga organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji, për ndërtime të kategorisë së parë, të dytë, të tretë dhe të katërt, nga neni 57 të këtij ligji.

(8) Me përjashtim nga paragrafi (7) i këtij neni, pa lejen për mënjanim mund të mënjanohen ndërtimet e kategorisë së pestë, nga neni 57 të këtij ligji dhe ndërtimet nga neni 73 të këtij ligji.

(9) Nëse pronari i objektit nuk vepron në pajtim me lejen për mënjanim, mënjanimin do ta kryejë organi kompetent nga neni 58 të këtij ligji, me shpenzimet e pronarit të objektit.

(10) Kërkesë për dhënien e lejes për mënjanimin e objektit ose një pjese të tij, mund të parashtrrojë edhe persona të tjerë të interesuar. Organi kompetent është i obliguar që të konstatojë, nëse kërkesa është e bazuar dhe nëse e njëjta ka bazë, e njofton me shkrim pronarin e objektit për fillimin e procedurës për mënjanim në afat prej më së shumti 30 ditë. Nëse pronari i objektit nuk parashtron kërkesë për marrjen e lejes për mënjanim, organi kompetent do të miratojë leje për mënjanimin dhe mënjanimin do ta kryejë me shpenzimet e pronarit të objektit.

(11) Kundër lejes për mënjanim, të lëshuar nga organi i administratës shtetërore për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të lejes, përkatësisht pranimit të aktvendimit, Komisionit për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallën e dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve dhe ambientit jetësor pranë Qeverisë së Republikës të Maqedonisë, ndërsa kundër lejes për mënjanim të lëshuar nga kryetari i komunës, përkatësisht kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit, mund t'i parashtrohet ankesë afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së lejes, përkatësisht të aktvendimit ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(12) Mënyrën dhe procedurën për shënimin e objektit, vendosjen e rrethojës mbrojtëse, llojin e shenjave dhe mënjanimin e objektit, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

Neni 100

(1) Projektet për mënjanimin e objektit ose të një pjese të tij, përmban zgjidhje teknike dhe përshkrim për mënyrën e mënjanimin të objektit ose të një pjese të tij, me çka nuk do të ndikojë në stabilitetin e tokës ose plotësimin e kërkesave themelore të objekteve përreth, si dhe transportin dhe përkujdesjen e mbeturinave ndërtimore, që mënjanohen dhe rregullimin e parcelës ndërtuese, pas mënjanimin të objektit ose pjesës së tij.

(2) Projektet për mënjanim nga paragrafi (1) i këtij neni, i kryhet revizion në pajtim me nenin 21 të këtij ligji.

(3) Shpenzimet për mënjanimin e objektit ose të një pjese të tij dhe shpenzimet për pastrimin e terrenit, i bart pronari i objektit.

Neni 101

Për rikonstruktim, rikonstruktim me mënjanimin dhe adaptim me ridedikim, si dhe për mënjanimin e ndërtimeve të cilat ndodhen në hapësirë të rrethuar për nevojat e mbrojtjes, nuk nevojitet leja.

IX. ODA E ARKITEKTËVE DHE INXHINIERËVE TË AUTORIZUAR

Neni 102

(1) Oda e Arkitektëve dhe Inxhinierëve të Autorizuar (në tekstin e mëtejshëm: Oda) i përfaqëson, harmonizon dhe mbron interesat e arkitektëve dhe inxhinierëve të autorizuar, dhe i mbron interesat e personave të tretë, gjatë kryerjes së punëve nga ana e arkitektëve dhe inxhinierëve të autorizuar.

(2) Të drejtën e shfrytëzimit të emrit profesional arkitekt dhe inxhinier i autorizuar, e fiton me marrjen e autorizimit në pajtim me këtë ligj dhe me regjistrimin në Listën emërore të Odës.

Neni 103

(1) Oda është e pavarur, profesionale, joprofitabile dhe organizatë e pavarur, me cilësi të personit juridik.

(2) Selia e Odës, ndodhet në Shkup.

(3) Oda e ka vulën e vet, shenjën, stemën dhe vulën e thatë.

(4) Oda regjistrohet në regjistrin tregtar.

(5) Puna e Odës është publike, me ç'rast transparencja e punës së Odës sigurohet nëpërmjet informimit të përhershëm të anëtarëve për punën e Odës, në mënyrë të përcaktuar me Statutin e Odës.

Neni 104

(1) Oda kryen autorizime publike të përcaktuara me këtë ligj dhe për të njëjtat mban evidencë.

(2) Autorizimet publike nga paragrafi (1) i këtij neni, përbëhen në nxjerrjen e akteve të cilat janë dokumente publike, si vijon:

1) autorizim për projektim, revizion të dokumentacionit projektues, mbikëqyrje të ndërtimit për ndërtime dhe për udhëheqjen me ndërtimin, për ndërtimet nga neni 57 të këtij ligji;

2) vërtetimi për autorizimin e arkitektit ose të inxhinierit të huaj të autorizuar për punët e projektimit, revizionit të projekteve, mbikëqyrjes mbi ndërtimin për ndërtimet nga neni 57 të këtij ligji dhe për udhëheqje me ndërtimin e ndërtimit dhe

3) nostrifikimi i projekteve të përpiluara jashtë vendit.

Neni 105

(1) Mbikëqyrjen e kryerjes së autorizimeve publike nga neni 104 të këtij ligji, e kryen organi i administratës shtetërore, kompetente për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës nëpërmjet:

- paraqitjes së materialeve të caktuara dhe të metave procedurale në punën e Odës,

- dhënies së rekomandimeve për zbatimin konsekuent të dispozitave ligjore, në pjesën e realizimit të autorizimeve publike dhe

- dhënies së mendimit dhe ndihmës profesionale.

(2) Nëse Oda nuk i mënjanon të metat nga paragrafi (1) alineja 1 e këtij neni, ose në përgjithësi nuk i kryen kompetencat e veta në pajtim me këtë ligj më tepër se gjashtë muaj, ato u hiqen ose u kufizohen nga ana e organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës. Kompetencat e hequra dhe/ose të kufizuara, kryen organi kompetent për kryerjen punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, në emër dhe për llogari të Odës, më së shumti një vit nga dita e marrjes përkatësisht kufizimit të tyre.

(3) Për kryerjen e autorizimeve publike, Oda i parashton raport vjetor organit për administratë shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullit të hapësirës.

Neni 106

Anëtarët e Odës, i realizojnë interesat e tyre në Odë, drejtpërdrejt në seksione profesionale dhe indirekt nëpërmjet përfaqësuesve të zgjedhur në Kuvendin e Odës, si dhe nëpërmjet formave të tjera të organizimit, në pajtim me Statutin e Odës (në tekstin e mëtejshëm: Statuti).

1. Organet e Odës

Neni 107

(1) Organet e Odës janë Kuvendi, Këshilli drejtues, Këshilli mbikëqyrës dhe kryetari dhe nënkryetari i Odës.

(2) Kryetari i Odës, nënkryetari i Odës, anëtarët e Këshillit drejtues dhe anëtarët e Këshillit mbikëqyrës, janë me mandat prej katër vjetësh me të drejtë të rizgjedhjes.

Neni 108

(1) Kuvendi i Odës, është organi më i lartë i Odës.

(2) Kuvendin e Odës e përbëjnë përfaqësues të seksioneve profesionale të Odës, të cilët janë zgjedhur nga anëtarët e Odës.

(3) Kryesuesi i Kuvendit dhe zëvendësi i tij, zgjidhen nga radhët e përfaqësuesve nga paragrafi (2) i këtij neni, me mandat prej dy vjetësh. Funkcioni kryesues i Kuvendit, nuk përputhet me çfarëdo qoftë funksioni tjetër në Odë.

(4) Në Kuvend duhet të sigurohet përfaqësim adekuat i seksioneve profesionale, sipas numrit të anëtarëve të seksioneve.

(5) Kuvendi i Odës mban mbledhje, së paku një herë në vit, ndërsa kryesuesi i Kuvendit është i obliguar që ta caktojë mbledhjen e Kuvendit, për zgjidhjen urgjente të çështjeve të caktuara me kërkesë me shkrim, nga:

- Kryetari i Odës,

- nënkryetari i Odës,

- Këshilli drejtues,

- një seksion i Odës dhe

- së paku një e katërta e anëtarëve të përgjithshëm të Odës.

(6) Kryesuesi është i obliguar që mbledhjen ta caktojë në afat prej 20 ditësh, nga dita e pranimit të kërkesës nga paragrafi (5) i këtij neni.

(7) Kuvendi i Odës mund të punojë, nëse në mbledhje janë të pranishëm shumica e numrit të përgjithshëm të përfaqësuesve nga paragrafi (2) i këtij neni, me ç'rast vendimet miratohen me shumicë votash nga përfaqësuesit e pranishëm.

Neni 109

Kuvendi i Odës, i kryen punët si vijon:

- 1) miraton Statut dhe akte tjera të përgjithshme të verifikuara me këtë ligj dhe Statutin;
- 2) miraton raport vjetor për punën për vitin e kaluar dhe miraton program për punë në vitin e ardhshëm;
- 3) miraton llogari vjetore dhe plan për zbatimin e llogarisë;
- 4) e verifikon shumën e anëtarësisë;
- 5) e zgjedh kryetarin e Odës, nënkryetarin e Odës, anëtarët e Këshillit drejtues dhe anëtarët e Këshillit mbikëqyrës, duke pasur parasysh me këtë rast përfaqësimin e drejtë dhe adekuat të pjesëtarëve të të gjitha bashkësive;
- 6) miraton rregullore për punën e Kuvendit të Odës;
- 7) miraton listë çmimesh për shërbimet publike dhe tarifën për shërbimet e kryera;
- 8) miraton Kodeks të etikës profesionale të arkitektëve dhe inxhinierëve të autorizuar dhe
- 9) kryen edhe punë tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe ligj tjetër dhe me Statutin.

Neni 110

Lista e çmimeve për shërbimet publike, miratohet pas pëlqimit paraprak të dhënë nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës dhe i njëjti shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 111

- (1) Këshillin drejtues e përbëjnë kryetari dhe nënkryetari i Odës dhe udhëheqësit e seksioneve profesionale.
- (2) Kryetari i Këshillit drejtues është edhe kryetar i Odës.
- (3) Nënkryetari i Këshillit drejtues është edhe nënkryetari Odës.
- (4) Kryetari i Këshillit drejtues, në çdo kohë mund të caktojë mbledhje të Këshillit drejtues. Kryetari i Odës është i obliguar që të caktojë mbledhje të Këshillit drejtues, për zgjidhje urgjente të çështjeve të caktuara, nëpërmjet kërkesës me shkrim nga Këshilli drejtues i Odës, kryetari i ndonjë seksioni profesional ose më pak së një e katërta e anëtarëve të Këshillit drejtues të Odës, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

Neni 112

- (1) Këshilli drejtues i Odës i kryen punët, si vijon:
  - 1) miraton rregullore për punën e Këshillit drejtues;
  - 2) miraton vendime nga fushëveprimi i tij;
  - 3) i zbaton propozimet dhe konkluzionet e Kuvendit;
  - 4) i miraton propozimet e Statutit dhe aktet tjera të cilat i miraton Kuvendi;
  - 5) miraton rregullore për organizimin dhe sistematizimin e shërbimit profesional të Odës;
  - 6) propozon vendime, konkluzione, qëndrime dhe jep mendime për çështjet për të cilat debaton Kuvendi dhe
  - 7) kryen punët tjera të përcaktuara me Statut.

Neni 113

- (1) Këshillin mbikëqyrës e përbëjnë kryetari, dy anëtarë dhe zëvendësit e tyre, të cilët i zgjedh Kuvendi i Odës.
- (2) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës nuk mund të jenë kryetari i Odës dhe anëtarët e Këshillit drejtues.

Neni 114

- Këshilli mbikëqyrës i kryen punët si vijon:
- 1) mbikëqyrjen ndaj zbatimit të Statutit dhe akteve tjera të përgjithshme të Odës dhe realizimin e të drejtave dhe obligimeve të anëtarëve të Odës;
  - 2) mbikëqyrjen e punës materiale-financiare të Odës dhe disponimin me mjetet e Odës dhe
  - 3) mbikëqyrjen e punës së shërbimit profesional të Odës, në pajtim me Statutin dhe aktet tjera të përgjithshme.

Neni 115

- (1) Kryetarin e Odës e zgjedhin anëtarët e Kuvendit të Odës, nga radhët e seksioneve profesionale.
- (2) Çdo seksion profesional mund të propozojë më së shumti një kandidat për kryetar, ndërsa për të zgjedhur konsiderohet ai kandidat që ka marrë shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Kuvendit të Odës.
- (3) Funkzioni i kryetarit të Odës është profesional.
- (4) Kryetari i Odës e përfaqëson Odën, cakton mbledhje të Këshillit drejtues dhe kryeson me to, i zbaton vendimet dhe konkluzionet e Kuvendit të Odës, është përgjegjës për punën ligjore të Odës dhe ka të drejtë që të marrë pjesë në punën e mbledhjeve të seksioneve profesionale, pa të drejtë të vendosjes.

Neni 116

Odën e përbëjnë seksionet profesionale, si formë themelore të lidhshmërisë profesionale dhe organizimit të anëtarëve të Odës, për avancimin e veprimtarive të caktuara.

Neni 117

- (1) Në Odë themelohen seksionet, si vijojnë:
  - 1) Seksioni i arkitektëve;
  - 2) Seksioni i inxhinierëve të ndërtimtarisë;
  - 3) Seksioni i inxhinierëve të makinerisë;
  - 4) Seksioni i elektroinxhinierëve;
  - 5) Seksioni i inxhinierëve të gjeologjisë dhe
  - 6) Seksioni i inxhinierëve të komunikacionit.
- (2) Sipas nevojës, krahas seksioneve nga paragrafi (1) i këtij neni, në Odë mund të formohen edhe seksione tjera, me vendimin e Këshillit drejtues.

Neni 118

- (1) Me seksionin udhëheq udhëheqësi i seksionit, ndërsa në rast të mungesës së tij ose pengimit, zëvendësi i tij.
- (2) Në seksionin nga paragrafi (1) i këtij neni, formohet së paku një këshill dhe sipas nevojës mund të formohen edhe më shumë këshilla.

Neni 119

- (1) Seksionet në mbledhjen e parë zgjedhin udhëheqës dhe zëvendës-udhëheqës nga radhët e anëtarëve të tyre.
- (2) Udhëheqësi dhe zëvendësi i përgatitin, caktojnë dhe udhëheqin me mbledhjet e seksionit dhe i përfaqësojnë interesat e seksionit para Odës.
- (3) Udhëheqësi i seksionit, me autorizim me shkrim nga kryetari i Odës, mund ta përfaqësojë Odën për çështjet nga fushëveprimi i saj.

Neni 120

Punët profesionale, administrative dhe ndihmëse dhe të tjera në Odë, i kryen shërbimi profesional i Odës me të cilin udhëheq sekretari i përgjithshëm i Odës.

2. Aktet e Odës

Neni 121

Me Statutin më për së afërmi, rregullohen:

- 1) organizimi i Odës;
- 2) të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e Odës;
- 3) prezantimi dhe përfaqësimi i Odës;
- 4) transparenca në punë;
- 5) procedura për miratimin e akteve të përgjithshme dhe të veçanta;
- 6) procedura për regjistrimin e librave të emrave të Odës;
- 7) pezullimi dhe ndërprerja e anëtarësimit në Odë;
- 8) mënyra e mbajtjes së listave emërore;
- 9) të drejtat dhe obligimet e arkitektëve dhe inxhinierëve të autorizuar;
- 10) procedura disiplinore për përcaktimin e shkeljes së detyrës dhe autoritetit, nga ana e arkitektëve dhe inxhinierëve të autorizuar;
- 11) masat disiplinore;
- 12) trupat për ngritjen dhe mbajtjen e procedurës disiplinore;
- 13) organizimi i shërbimit profesional të Odës dhe
- 14) çështje të tjera me rëndësi për Odën.

Neni 122

Me Kodeksin e etikës profesionale rregullohen parimet, rregullat dhe obligimet, të cilave anëtarët janë të obliguar t'u përmbahen.

Neni 123

- (1) Oda mban listë emërore të:
  - 1) arkitektëve të autorizuar;
  - 2) inxhinierëve të autorizuar;
  - 3) byrosë (personale ose të përbashkët) dhe
  - 4) shoqërive projektuese.
- (2) Lista emërore nga paragrafi (1) i këtij neni, është libër publik. Ekstrakti i dhënë në bazë të të dhënave nga lista emërore është dokument publik.
- (3) Lista emërore nga paragrafi (1) i këtij neni, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

3. Procedura e regjistrimit në listën emërore

Neni 124

(1) Arkitektët e autorizuar dhe inxhinierët e autorizuar të drejtën për anëtarë të Odës e fitojnë me regjistrimin në Listën emërore të arkitektëve të autorizuar dhe Listën emërore të inxhinierëve të autorizuar.

(2) Të drejtën e regjistrimit në Listën emërore të arkitektëve të autorizuar dhe Listën emërore të inxhinierëve të autorizuar, e ka personi që i plotëson kushtet si vijojnë:

- 1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë dhe
- 2) të ketë autorizim në pajtim me këtë ligj.
- (3) Kërkesa për regjistrim në Listat emërore nga paragrafi (1) i këtij neni, i dorëzohet Këshillit drejtues të Odës.
- (4) Regjistrimi në Listën emërore nga paragrafi (1) i këtij neni, kryhet në bazë të aktvendimit të cilin e miraton Këshilli drejtues i Odës.

(5) Kërkesa për regjistrim në listën adekuate emërore refuzohet me aktvendim, nëse personi i cili ka parashtruar kërkesë nuk i plotëson kushtet nga paragrafi (2) i këtij neni.

(6) Ankesë kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, mund t'i parashtrohet Komisionit për zgjidhjen e ankesave në shkallë të dytë pranë Odës, anëtarët e të cilit i emëron Kuvendi i Odës.

(7) Kërkesa e re për regjistrim mund të parashtrohet së paku tre muaj nga dita e miratimit të aktvendimit, me të cilin është refuzuar kërkesa për regjistrim në listën emërore adekuate.

4. Sigurimi nga përgjegjësia dhe financimi

Neni 125

(1) Oda e kryen sigurimin e obliguar të përgjegjësise, si sigurim kolektiv.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, arkitekti i autorizuar, përkatësisht inxhinieri i autorizuar individualisht mund të sigurohet nga përgjegjësia, për dëmin të cilin mund t'ua shkaktojë personave të tretë, nëse Oda jep pëlqim.

Neni 126

Mjetet për zbatimin e punëve në kompetencë të Odës, sigurohen nga:

- kompensimi për autorizim,
- kompensimi nga anëtarësia,
- kompensimi nga nostrifikimi,
- donacionet dhe
- burime tjera, të përcaktuara me ligj.

X. MBIKËQYRJA

Neni 127

Mbikëqyrjen ndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullit të hapësirës.

1. Mbikëqyrja inspektuese

Neni 128

(1) Punët e mbikëqyrjes inspektuese ndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, i kryejnë inspektorët e ndërtimtarisë të Inspektoratit shtetëror për ndërtimtarë dhe urbanizëm (në tekstin e mëtejshëm: inspektorët e ndërtimtarisë dhe inspektorët ndërtimorë të komunave dhe të komunave në Qytetin e Shkupit (në tekstin e mëtejshëm-inspektorët e autorizuar të ndërtimtarisë).

(2) Inspektori i ndërtimtarisë kryen e mbikëqyrjen inspektuese të ndërtimeve të kategorisë së parë dhe të dytë, ndërsa inspektori i autorizuar për ndërtimtarë kryen mbikëqyrje inspektuese ndaj ndërtimeve të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji.

Neni 129

(1) Inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar për ndërtim, është person zyrtar, i cili është i pavarur në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese dhe identitetin edhe autorizimin e vet i dëshmon me legjitimacion dhe emblemë. Legjitimacionin e jep dhe e heq organi i cili e ka emëruar.

(2) Formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit dhe emblemës nga paragrafi (1) i këtij neni, dhe mënyrën e dhënies dhe të heqjes së saj, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

Neni 130

(1) Inspektor i ndërtimtarisë emërohet personi me arsim të lartë të kryer arkitekt-inxhinier ose inxhinier i ndërtimtarisë, me së paku pesë vite përvojë pune në profesion.

(2) Inspektor i autorizuar i ndërtimtarisë emërohet personi me arsim të lartë të kryer arkitekt-inxhinier ose inxhinier i ndërtimtarisë, së paku me tre vite përvojë pune në profesion.

2. Të drejtat dhe obligimet e inspektorit të ndërtimtarisë

Neni 131

(1) Inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë në kuadër të kompetencave të përcaktuara me këtë dhe ligj tjetër, ka të drejtë të kryejë mbikëqyrje inspektuese gjatë ndërtimit, si dhe mbikëqyrje inspektuese të objektit kur në të kryhet ridedikimi i elementeve konstruktive në aspekt të rezistencës së tyre mekanike, stabilitetit dhe mbrojtjes sizmike.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të kërkojë pjesëmarrjen e personit të autorizuar zyrtar nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme, për shkak të mbrojtjes së tij.

(3) Pjesëmarrësit në ndërtim janë të obliguar që inspektorit të ndërtimtarisë, përkatësisht inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë, t'i mundësojnë zbatimin e papenguar të mbikëqyrjes inspektuese dhe t'ia japin për shikim dokumentacionin, që ka të bëjë me ndërtimin që është lëndë e mbikëqyrjes.

(4) Inspektori i ndërtimtarisë gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, kontrollon nëse inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë i kryen punët në pajtim me këtë ligj. Organet kompetente të komunave janë të obliguara që me kërkesën e inspektorit të ndërtimtarisë, t'i mundësojnë ta bëjë shqyrtimin e dokumentacionit.

Neni 132

(1) Për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i ndërtimtarisë përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, mban ditar.

(2) Mënyrën dhe përmbajtjen e mbajtjes së ditarit nga paragrafi (1) i këtij neni, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(3) Në zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i ndërtimtarisë përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, ka të drejtë dhe obligim që të kontrollojë se pjesëmarrësit në ndërtim a kanë autorizime dhe licenca, si dhe të urdhërojnë mënjanimin e parregullsive, mënjanimin e dëmtimeve, ndërprerjen e ndërtimit, mënjanimin e ndërtimit, mbylljen e kantierit të ndërtimit, shënimin e ndërtimit për të rrezikshëm si dhe të ndërmarrin punë tjera, me qëllim që të ndërpritet ndërtimi, nëse ndërtimi kryhet në kundërshtim me këtë ligj.

(4) Inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht personi i autorizuar i ndërtimtarisë, procedurën e mbikëqyrjes inspektuese e ngrit dhe udhëheq me detyrë zyrtare, si dhe me iniciativë të cilitdo qoftë person, në pajtim me dispozitat e Ligjit për procedurën të përgjithshme administrative.

(5) Në procedurën për zbatimin e akteve ekzekutive administrative të veçanta, inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht personi i autorizuar i ndërtimtarisë ka të drejtë që të kërkojë asistencë nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme, për mbrojtjen e tij personale.

(6) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, konstaton parregullsi e cila në pajtim me këtë ligj paraqet kundërvajtje, përkatësisht me ligj të veçantë është përcaktuar si vepër penale, ngrit procedurë për kundërvajtje ose procedurë penale.

3. Ndërprerja e ndërtimit

Neni 133

(1) Inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë me aktvendim do t'i urdhërojë investuesit që ta ndërpresë ndërtimin e mëtejshëm, nëse konfirmon se:

- ndërtimi ka filluar me lejen për ndërtim, e cila në pajtim me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative, është ndërprerë për realizim,

- investuesi nuk vepron në pajtim me nenin 67, paragrafi (1) dhe (2) të këtij ligji,

- ndërtimin e kryen personi juridik, pa licencë përkatësisht personi fizik pa autorizim, të paraparë me këtë ligj;

- ndërtimi ose një pjesë e tij, ndërtohet në kundërshtim me lejen për ndërtim ose në të kundërshtim me projektin themelor të verifikuar,

- ka parregullsi gjatë ndërtimit, të cilat mund ta rrezikojnë realizimin e kërkesave themelore për ndërtimin dhe

- me ndërtimin rrezikohet siguria e ndërtimeve përreth ose stabiliteti i tokës përreth.

(2) Me aktvendimin nga paragrafi (1) të këtij neni, inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, do të caktojë afat për harmonizimin de ndërtimit, përkatësisht gjendjes së ndërtimit, me dispozitat e këtij ligji.

(3) Në rast të ndërprerjes së ndërtimit, për ndërtesën e cila është regjistruar në Regjistrin nacional për trashëgimi kulturore, inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, do ta njoftojë organin e administratës shtetërore, kompetent për realizimin e punëve nga sfera e kulturës.

4. Mënjanimi i ndërtimit

Neni 134

(1) Inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë me aktvendim do t'i urdhërojë investuesit për mënjanimin e ndërtimit, përkatësisht të një pjese të tij, nëse:

- ndërtohet ose është ndërtuar pa lejen për ndërtim, nga neni 59 të këtij ligji,

- nëse ndërtimi nuk harmonizohet me dispozitat e këtij ligji, pas skadimit të afatit të harmonizimit të dhënë në aktvendimin për ndërprerjen e ndërtimit, nga neni 133 të këtij ligji,;

- ndërtohet edhe përkundër asaj që është miratuar aktvendimi për ndërprerjen e ndërimit, nga neni 133 të këtij ligji,

- ndërtohet ose është ndërtoar në kundërshtim me lejen ose projektin themelor të vërtetuar,

- gjatë ndërimit verifikohen parregullsi për shkak të së cilave janë çrregulluar kërkesat themelore të ndërimit, lidhur me rezistencën mekanike, stabilitetin, mbrojtjen sizmike dhe kualitetin e materialeve të montuara dhe

- ndërimit kryhet me leje për ndërimit, e cila nuk është e plotfuqishme në procedurën administrative.

(2) Inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë me aktvendim do t'i urdhërojë kryerësit mënjanimin e ndërimit nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse nuk vepron në pajtim me nenin 72 paragrafi (6) të këtij ligji.

(3) Në rast të mënjanimin të ndërimit i cili është regjistruar në Regjistrin nacional të trashëgimisë kulturore, inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë, do ta informojë organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i kulturës.

Neni 135

Inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë me aktvendim do t'i urdhërojë investuesit, mënjanimin e:

-ndërimit të përkohshëm nëse nuk është mënjeluar në afatin e paraparë,

-ndërimitin e ndërtoar në rast të rrezikut të drejtpërdrejtë, nëse nuk është mënjeluar në afatin e paraparë, në pajtim me këtë ligj,

-ndërtimeve dhe pajisjeve nga neni 73 të këtij ligji të cilat janë kryer, përkatësisht vendosur pa aktvendim për kryerje përkatësisht vendosje,

-objektit të përkohshëm të vendosur në truall ndërimit, me akt të organit kompetent, për shkak të realizimit të planit urbanistik dhe

-objektit të përkohshëm dhe pajisjes urbanistike të vendosur me leje për vendosje, në pajtim me nenin 81 të këtij ligji, pas skadimit të afatit për mënjanimin e përcaktuar në lejen për vendosje.

5. Mbyllja e kantierit të ndërimit

Neni 136

(1) Në rastet e neneve 134 dhe 135 të këtij ligji, inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë para marrjes së aktvendimit, në vendngjarje do të urdhërojë mbylljen e kantierit të ndërimit, përkatësisht të një pjese të tij dhe do të vendosë shenjë zyrtare të veçantë.

(2) Mënyrën e mbylljes dhe shënimit të kantierëve të mbyllura të ndërimit, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i rregullimit të hapësirës.

(3) Inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë nga kantieri i ndërimit, do ta mënjanojë shenjën zyrtare nga paragrafi (1) i këtij neni, kur investuesi do të veprojë sipas aktvendimit, përkatësisht kur do ta harmonizojë ndërimitin në pajtim me këtë ligj.

(4) Nëse ndëruesi vazhdon me ndërimitin pas mbylljes së kantierit të ndërimit dhe shënimit me shenjë të veçantë zyrtare për pengimin e ndërimit të mëtejshëm, aktvendimin do ta zbatojë inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë me ndihmën e organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme.

6. Aktvendimi i inspektorit

Neni 137

(1) Varësish nga gjendja e konstatuar inspektori i ndërimitarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë, do të përpilojë procesverbal, në bazë të të cilit miraton aktvendim.

(2) Kundër aktvendimit të inspektorit të ndërimitarisë mund të paraqitet ankesë, kurse kundër konkluzionit me të cilin lejohet realizimi, konkluzionit për ndërprerjen e procedurës dhe konkluzionit për shpenzimet e zbatimit të procedurës, mund t'i parashtrahet ankesë e veçantë Komisionit për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallë të dytë, nga lëmi i transportit dhe lidhjeve dhe ambientit jetësor, pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(3) Kundër aktvendimit të inspektorit të autorizuar të ndërimitarisë mund të parashtrahet ankesë, ndërsa kundër konkluzionit me të cilin lejohet realizimi, konkluzionit për ndërprerjen e procedurës dhe konkluzionit për shpenzimet e zbatimit të procedurës mund t'i parashtrahet ankesë e posaçme ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

(4) Ankesa e parashtruar kundër aktvendimit të inspektorit të ndërimitarisë, përkatësisht inspektorit të autorizuar të ndërimitarisë, nuk e shtyn zbatimin e aktvendimit.

Neni 138

(1) Në aktvendimin e neni 137 të këtij ligji, inspektori i ndërimitarisë përkatësisht inspektori i autorizuar i ndërimitarisë, kur do të konstatojë se ndërimiti ndërtohet ose është ndërtoar në kundërshtim me lejen për ndërimit, mund të shqiptojë edhe ndalim për tjetërsim, ngarkim dhe të disponim me truallin dhe ndërimitin.

(2) Në rastet e paragrafit (1) të këtij neni, aktvendimi i dorëzohet organit kompetent për mbajtjen e librit publik për regjistrimin e të drejtave të patundshmërive, me ç'rast Republika e Maqedonisë për objektet nga kategoria e parë dhe e dytë, përkatësisht komuna për objektet nga kategoria e tretë, e katërt dhe e pestë, e merr të drejtën e të drejtës së pengut të truallit dhe të ndërimit, përkatësisht të pjesëve të cilat janë ndërtoar, në pajtim me lejen për ndërimit.

(3) Në aktvendim, njëkohësisht përcaktohet edhe obligimi i pagesës së penaleve në shumë prej 3% në muaj, nga vlera e tregut që për patundshmërinë e njëjtë ose të ngjashme, llogaritet nga ana e organit kompetent për llogaritjen e tatimeve, llogaritur nga dita plotfuqishmërisë së aktvendimit, deri në ditën e përmbushjes së obligimit. Vlera e tregut përcaktohet sipas njoftimit të organit kompetent, për përcaktimin e tatimeve të pronës.

(4) Me regjistrimin e të drejtës së pengut dhe shqiptimin e penaleve, shtyhet zbatimi i përbarimit të detyrueshëm të aktvendimit, në afat jo më shumë se tri vjet nga dita e miratimit të aktvendimit.

(5) Nëse obliguesi nuk e plotëson obligimin për mënjanimin ose harmonizimin e ndërimit me lejen e ndërimit në afatin e përcaktuar në aktvendim, dhe/ose nuk paguan penale tre muaj një pas një, organi kompetent do të veprojë drejt zbatimit të detyrueshëm me fitimin e pronësisë së truallit dhe të objektit-pjesës, që është ndërtoar me lejen e ndërimit nëse, i këtu është gjetur në mënyrë dhe procedurë, në pajtim me këtë ligj.

(6) Bartja e së drejtës së pronësisë së tokës nën peng, dhe objektit-pjesës që është ndërtuar me lejen e ndërtimit, bëhet me regjistrimin e ndryshimeve në librat publikë në bazë të konkluzionit të veçantë për përmbardim të inspektorit kompetent. Konkluzioni për përmbardim paraqet edhe bazë për ndërrimin e investuesit në lejen e ndërtimit dhe lejen për përdorim, në lidhje me pjesën e objektit që është ndërtuar me lejen e ndërtimit, kurse është gjetur gjatë përmbardimit.

(7) Kundër konkluzionit nga paragrafi (6) i këtij neni, lejohet ankesë e veçantë e cila nuk e shtyn përmbardimin e detyrueshëm.

(8) Nëse obliguesi e plotëson obligimin për mënjanim, të përcaktuar me aktvendim dhe i paguan penalet, ndërpritet e drejta e pengut dhe inspektori kompetent miraton konkluzion i cili paraqet bazë për shlyerjen e së drejtës së pengut në librin publik të patundshmërive.

Neni 139

(1) Në aktvendimin e nenit 137 të këtij ligji, inspektori i ndërtimtarisë, përkatësisht inspektori i autorizuar për ndërtim, përkundër masave të përcaktuara të nenit 138, mund të shqiptojë edhe ndalimin e ndërtimit dhe shfrytëzimin e objektit me mbylljen e kantierit të ndërtimit.

(2) Ndalimi për ndërtim dhe shfrytëzim, shpallet në tabelën e shpalljeve të organit i cili e mban procedurën dhe shpallet së paku në dy gazeta ditore, prej të cilave njëra është në gjuhën e pjesëtarëve të bashkësive etnike.

(3) Me shqiptimin e ndalimit, kryerësi përkatësisht investuesi është i detyruar që ta mbyllë kantierin e ndërtimit dhe qasjen në objekt, në mënyrë të përcaktuar nga inspektori, në të kundërtën aktvendimi është bazë për zbatimin e veprimit të cilin mund ta kryejë vetëm debitori në procedurë para përmbarduesit në pajtim me Ligjin për përmbardim, si dhe përmbardim për zbrazjen e patundshmërisë, sendeve dhe personave të cilët do të hasen në procedurën për përmbardimin me detyrim sipas aktvendimit të inspektorit të ndërtimtarisë, përkatësisht inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë, ose përmbardimin për plotësimin e veprimit të cilin mund ta plotësojë personi i tretë në vend të debitorit. Për qasje në përmbardimin me detyrim, inspektori miraton konkluzion për qasje në përmbardim, kundër të cilit lejohet ankesë e veçantë. Ankesa nuk e shtyn përmbardimin e konkluzionit. Aktvendimi i inspektorit është dokument përmbardues.

Neni 140

Pjesa e aktvendimit në të cilën është përcaktuar obligimi për pagesën e penaleve, paraqet dokument përmbardues dhe paraqet bazë për përmbushje, në procedurë dhe në mënyrë, në pajtim me Ligjin për përmbardim.

Neni 141

Aktvendimi i inspektorit të ndërtimtarisë, posaçërisht duhet të përmbajë:

- numrin dhe datën e miratimit,
- shenjën nga ditari i inspektorit të ndërtimtarisë,
- të dhëna për ndërtuesin, investuesin, realizuesin dhe poseduesin e ndërtimit,
- përshkrimin dhe kategorinë e ndërtimit, përkatësisht pjesën e ndërtimit e cila nuk ndërtohet në pajtim me lejen e ndërtimit, projektin dhe aktvendimin për kushtet e lokacionit,
- numrin, datën dhe organin i cili e ka dhënë lejen për ndërtim, nëse e atillë është dhënë;

- të dhënat përshkruese dhe hapësinore për truallin në të cilin ndërtohet (numri i kadastrës së parcelës, komuna e kadastrës, sipërfaqja dhe statusi juridik), me paraqitjen e bazës juridike me të cilën rregullohen marrëdhëniet ndërmjet pronarit të truallit, kryerësit dhe investuesit,

- afatin dhe udhëzimin për eliminimin e parregullsive,
- pasqyrën e të drejtave të shënuara në Librin publik, deri në momentin e miratimit të aktvendimit,
- urdhëresën për regjistrimin e të drejtës së pengut në Librin publik,
- urdhëresën në lidhje me shpalljen e aktvendimit në tabelën e shpalljeve dhe gazetata ditore,
- shqiptimin e ndalesës nga neni 138 dhe/ose nga neni 139 të këtij ligji,
- përcaktimin e lartësisë së shpenzimeve për mënjanimin e ndërtimit, përkatësisht në pjesët që ndërtohen pa leje për ndërtim dhe përcaktimin e lartësisë së penaleve, për secilën ditë vonese,
- arsyetimin dhe
- këshillën juridike dhe të dhëna të tjera, në pajtim me ligjin.

Neni 142

(1) Procedura për zbatimin e aktvendimit, fillon me parashtrimin e konkluzionit palës, me të cilën lejohet zbatimi i tij.

(2) Nëse përmbarduesi nuk vepron sipas aktvendimit nga neni 137 të këtij ligji, për ndërtime nga kategoria e parë dhe e dytë nga neni 57 të këtij ligji, aktvendimin do ta zbatojë dhe do ta realizojë ekzekutimin administrativ inspektori i ndërtimtarisë, kurse për ndërtimet e kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë, inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër.

Neni 143

(1) Shpenzimet për zbatimin e aktvendimit të inspektorit të ndërtimtarisë për ndërtime të kategorisë së parë dhe të dytë, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë, ndërsa e aktvendimit të inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë për ndërtime të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga buxhetet e komunave, përkatësisht të komunave në Qytetin e Shkupit.

(2) Shpenzimet e bëra për zbatimin e aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, kompensohen nga përmbarduesi, në pajtim me ligjin dhe nuk mund të jenë më të larta se shpenzimet reale.

Neni 144

(1) Inspektori i ndërtimtarisë kur do të konstatojë se komuna nuk ka autorizuar inspektor të ndërtimtarisë për kryerjen e punëve të përcaktuara me këtë ligj, përpilon procesverbal të cilin ia parashtron ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, me propozim për marrjen e autorizimit për kryerjen e punëve me kompetencë të inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë. Procesverbali së bashku me propozimin i parashtrohet edhe kryetarit të komunës, përkatësisht kryetarit të komunës në Qytetin e Shkupit. Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, në bazë të propozimit mund të lëshojë autorizim për kryerjen e punëve në kompetencë të inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë.

(2) Nëse në komunë nuk ka inspektor të autorizuar të ndërtimtarisë për kryerjen e punëve të mbikëqyrjen inspektuese, kryetari i komunës mund t'i parashtrojë propozim Inspektoratit shtetëror për ndërtimtarin dhe

urbanizëm, për kryerjen e punëve të mbikëqyrjes inspektuese në komunë. Pas marrjes së propozimit, inspektori i ndërtimtarisë vepron në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Kryerjen e punëve të mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i ndërtimtarisë i realizon deri në autorizimin e inspektorit komunal të ndërtimtarisë, por jo më shumë se një vit.

(4) Punët nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, inspektori i ndërtimtarisë i kryen për llogari të komunës dhe janë në llogari të Buxhetit të komunës, ndërsa për shpenzimet për punët e kryera organi i administratës shtetërore kompetent për punët e rregullimit të hapësirës, i parashtron njoftim organit të administratës shtetërore, kompetent për çështje financiare.

7. Ndërmarrja e punëve nga ana e inspektorit të ndërtimtarisë

Neni 145

(1) Nëse inspektori i ndërtimtarisë vërteton se inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë nuk i kryen punët e përcaktuara me këtë ligj, është i obliguar që menjëherë t'i japë sqarim me shkrim kryetarit të komunës për moskryerjen e punëve.

(2) Nëse inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë nuk i kryen punët për të cilët është i autorizuar në pajtim me këtë ligj, në afat prej shtatë ditësh nga dita e parashtrimit të sqarimit nga paragrafi (1) të këtij neni, inspektori i ndërtimtarisë përpilon procesverbal i cili nga ana e inspektorit shtetëror të ndërtimtarisë dhe urbanizmit, i parashtrohet ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, me propozim për ndërmarrjen e punëve nga kompetenca e inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë. Procesverbali së bashku me propozimin i parashtrohet edhe kryetarit të komunës, përkatësisht kryetarit të komunave në Qytetin e Shkupit.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, në bazë të propozimit miraton aktvendim për ndërmarrjen e punëve në kompetencë të inspektorit të autorizuar të ndërtimtarisë, i cili i parashtrohet kryetarit të komunës, përkatësisht kryetarit të komunës së Qytetit të Shkupit dhe organit të administratës shtetërore, kompetent për punët financiare.

(4) Kryerjen e punëve të ndërmarrja nga inspektori i autorizuar i ndërtimtarisë, inspektori i ndërtimtarisë i kryen deri në përfundimin e tyre.

(5) Punët nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori i ndërtimtarisë i kryen në llogari të komunës dhe janë në llogari të Buxhetit të komunës, ndërsa për harxhimet për punët e kryera organi i administratës shtetërore kompetent për punët e rregullimit hapësinor, i parashtron njoftim organit të administratës shtetërore, kompetent për punët financiare.

Neni 146

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët nga neni 128 të këtij ligji janë të obliguar të kontrollojnë nëse aktet administrative të dhëna në bazë të këtij ligji, janë në pajtim me të njëjtin dhe nëse vërtetojnë se aktet administrative janë dhënë në kundërshtim me këtë ligj, janë të detyruar që t'i parashtrojnë propozim me shkrim për shlyerjen e atyre akteve administrative me procesverbal për gjendjen e konstatuar, organit që i ka miratuar.

(2) Organi kompetent i cili e ka miratuar aktin administrativ, është i obliguar që të veprojë sipas propozimit dhe në afat prej tetë ditësh të miratojë aktvendim, me të cilin do ta shlyejë aktin e dhënë administrativ ose aktvendim me të cilin do ta refuzojë propozimin për shlyerje.

8. Mbikëqyrja mbi ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit

Neni 147

Mbikëqyrjen mbi ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit, e kryen organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, për çështje nga kompetenca e tyre të cilat i përkasin kryerjes së ndërtimit të kategorisë së tretë, të katërt dhe të pestë nga neni 57 të këtij ligji.

Neni 148

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes mbi ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, i kryen punët vijuese:

1) e ndjek ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit dhe ndërmerr masa, aktivitete dhe jep iniciativë për realizimin e kompetencave të komunës që i përkasin ndërtimit;

2) u sqaron organeve komunale, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit në tejkalimin e kompetencave të tyre, të përcaktuara me këtë ligj dhe propozon masa adekuate për tejkalimin e gjendjes së atillë;

3) paralajmëron për mangësi materiale dhe procedurale të caktuara në punën e organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit, të cilat do të mund ta pamundësojnë kryerjen e punëve të përcaktuara me këtë ligj, të cilat janë në interes publik me rëndësi lokale;

4) jep sugjerime për zbatim konsekuent të kompetencave të komunës për punët që duhet t'i kryejë në pajtim me këtë ligj, kurse me kërkesën e organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit;

5) e ndjek miratimin në kohë të akteve të komunës, të përcaktuara me këtë ligj;

6) u parashtron iniciativa dhe propozime organeve të komunës, përkatësisht organeve të komunave në Qytetin e Shkupit, nëse konstatohet moszbatimi i këtij ligji si rezultat (pasojë) e ndeshjes së kompetencave ndërmjet tyre;

7) e ndjek ligjshmërinë e aktvendimeve që organet e komunës, përkatësisht organet e komunave në Qytetin e Shkupit, i miratojnë në zgjidhjen e çështjeve administrative për të drejta, obligime dhe interesa të personave juridikë dhe fizikë, të miratuara në bazë të këtij ligji dhe ndërmerr masa në pajtim me ligjin;

8) jep mendim dhe ndihmë profesionale me kërkesën e organeve të komunës, përkatësisht të organeve të komunave në Qytetin e Shkupit, për propozim-aktet që dalin nga ky ligj;

9) e ndjek zbatimin e transparencës në punën e organeve të komunës, përkatësisht të organeve të komunave në Qytetin e Shkupit në aspektin e njoftimit të rregullt, në kohë, të vërtetë dhe të plotë të qytetarëve, për çështjet e përcaktuara me këtë ligj dhe

10) në kohë i njofton organet e komunës, përkatësisht organet e komunave në Qytetin e Shkupit për gjendjet e konstatuara në punën e tyre, përkatësisht për punët që i përkasin ndërtimtarisë dhe për masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes.

(2) Për masat dhe aktivitetet e ndërmarra nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, i informon organet e komunës, përkatësisht organet e komunave në Qytetin e Shkupit.

(3) Nëse edhe përpos sqarimeve dhe masave dhe aktiviteteve të ndërmarra, organet e komunës, përkatësisht organet e komunave në Qytetin e Shkupit, nuk e sigurojnë kryerjen e punëve nga paragrafi (1) të këtij neni, ndërmerret kryerja e punëve adekuate.

(4) Kryerjen e punëve të ndërmarra e ndërmerr organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, më së shumti deri në një vit nga dita e ndërmarrjes së tyre.

(5) Organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, punët e ndërmarra nga kompetencat e komunës, i kryen në emër dhe në llogari të komunës dhe për atë do t'i njoftojë organet komunale, përkatësisht organet e komunave në Qytetin e Shkupit, organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e vetadministrimit lokal dhe organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e financave.

(6) Organi kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e financave, pas njoftimit të marrë nga paragrafi (5) të këtij neni, të ardhurat e komunës, përkatësisht të komunave të rajonit të Qytetit të Shkupit, në bazë të kompensimit për rregullimin e truallit për ndërtim dhe kompensimit për përpilimin e planeve urbanistike, për periudhën e përcaktuar në njoftim, i ridedikon në llogari të organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor.

Neni 149

Kur organi kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e rregullimit hapësinor, përkatësisht inspektori i ndërtimtarisë, do të vërtetojnë se komuna, përkatësisht inspektorët e autorizuar të ndërtimtarisë nuk i miratojnë aktet në afatet e parapara të përcaktuar me këtë ligj, do t'i parashirojnë propozim për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, Inspektoratit administrativ shtetëror i cili është i obliguar që të kryejë mbikëqyrje inspektuese, në pajtim me Ligjin për inspektim administrativ.

XI. DISPOZITAT PËR KUNDËRVAJTJE

1. Kundërvajtjet e investuesit

Neni 150

(1) Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik-investues, nëse:

1) projektimin, revizionin, ndërtimin dhe mbikëqyrjen mbi ndërtimin ia beson personit i cili nuk i plotëson kushtet në pajtim me këtë ligj, për kryerjen e asaj veprimtarie (neni 13 paragrafi (2));

2) për udhëheqës të ndërtimit e cakton personin pa licencë (neni 14 paragrafi(2)) dhe

3) nuk e kryen ndërtimin, në afatin e përcaktuar me këtë ligj (neni 68).

(2) Gjobë në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni edhe personit përgjegjës të personi juridik.

(3) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni edhe personit fizik investues.

Neni 151

(1) Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik investues, nëse:

1) nuk vepron në pajtim me nenin 67 paragrafi (1), të këtij ligji dhe

2) nuk ndërmerr masa të parapara për sigurim (neni 82 dhe neni 83).

(2) Gjobë në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni, edhe personit përgjegjës të personi juridik.

(3) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni edhe personit fizik investues.

2. Kundërvajtjet e personit juridik për projektimin e ndërtimeve dhe të projektuesit

Neni 152

(1) Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik për projektimin e ndërtimeve, nëse:

1) kryen punë të projektimit pa licencë për projektim (neni 16 paragrafi (1));

2) punëson si projektues person fizik të huaj, pa autorizim të vërtetuar nga Oda (neni 42 paragrafi (4)) dhe

3) projektuesi ka përpiluar projekt në kundërshtim me rregullat ligjore.

(2) Gjobë në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni edhe personi përgjegjës të personi juridik.

Neni 153

Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje projektuesit, nëse:

1) ka përpiluar projekt pa autorizim për projektim (neni 17 paragrafi (1)) dhe

2) ka përpiluar projekt në kundërshtim me rregullat ligjore.

3. Kundërvajtjet e personit juridik për kryerjen e revizionit dhe të reviduesit

Neni 154

(1) Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik për kryerjen e revizionit në dokumentacionin e projektit, nëse:

1) e kryen revizionin e projekteve pa pasur licencë për kryerjen e revizionit të dokumentacionit projektues (neni 23 paragrafi (1));

2) punëson si revident person fizik të huaj, pa autorizim të vërtetuar nga Oda (neni 42 paragrafi (4)) dhe

3) reviduesi ka bërë revizion në kundërshtim me rregullat ligjore.

(2) Gjobë në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) të këtij neni edhe personi përgjegjës te personi juridik.

Neni 155

Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje reviduesit, nëse:

1) ka bërë revizion pa pasur autorizim për revizion të dokumentacionit projektues (neni 24 paragrafi (1));

2) ka bërë revizion në dokumentacionin projektues, të përpiluar nga personi juridik në të cilin është i punësuar (neni 20 paragrafi (3)) dhe

3) ka bërë revizion në kundërshtim me rregullat ligjore.

4. Kundërvajtjet e personit juridik-realizues dhe të inxhinierit për realizim

Neni 156

(1) Gjobë në shumë prej 7 000 deri në 9 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik realizues, nëse:

1) realizon ndërtime pa licencë përkatëse për realizues (neni 26 paragrafi (1));

2) nuk ndërton në pajtim me lejen e ndërtimit, projektin e reviduar themelor dhe realizues (neni 29 paragrafi (1) alineja 2);

3) nuk mban regjistër ndërtimor dhe libër ndërtimi, për punët e realizuara ndërtimore (neni 29 paragrafi (1) alineja 3);

4) nuk siguron dëshmi për kualitet të përcaktuar për prodhimet ndërtimore të ndërtuara (neni 29 paragrafi (1) alineja 4);

5) në kantier të ndërtimit nuk zbaton masa për mbrojtje dhe siguri, në pajtim me ligjin (neni 29 paragrafi (1) alineja 5);

6) nuk përpilon raport me shkrim, për punët e realizuara për ndërtimet nga neni 73 i këtij ligji (neni 29 paragrafi (1) alineja 6);

7) nuk cakton inxhinier për realizimin e kantierit të ndërtimit (neni 30);

8) nuk siguron shënim të ndërtimit të projektuar në terren (neni 82);

9) nuk e rrethon, përkatësisht nuk e mbron ose shënon me tabelë informative, kantierin e ndërtimi (83);

10) përkohësisht përfshin për nevojat e kantierit ndërtimit, hapësirë publike të komunikacionit, pa leje (neni 84);

11) nuk i mënjanon nga kantieri i ndërtimit materialet ndërtimore të pashfrytëzuara, dhe materialet tjera, mbeturinat dhe ngjashëm (neni 85 paragrafi (2));

12) në kantierin e ndërtimit, nuk është dokumentacioni nga neni 86 i këtij ligji dhe

13) punëson si inxhinier të realizimit person fizik të huaj, pa autorizim të vërtetuar nga Oda (neni 42 paragrafi (4)).

(2) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Neni 157

Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga neni 156 paragrafi (1) alinetë 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 dhe 12 të këtij ligji, edhe nëse kryen punë të udhëheqjes me ndërtimin, pa pasur autorizim për inxhinier të realizimit (neni 31 paragrafi (1)).

5. Kundërvajtja e personit juridik për kryerjen e mbikëqyrjes dhe e inxhinierit të mbikëqyrjes

Neni 158

(1) Gjobë në shumë prej 7 000 deri në 9 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik për kryerjen e mbikëqyrjes, nëse:

1) kryen mbikëqyrje pa licencë për kryerje të mbikëqyrjes (neni 34 paragrafi (1));

2) punëson si inxhinier mbikëqyrës person të huaj fizik, pa autorizim të vërtetuar nga Oda (neni 42 paragrafi (4)) dhe

3) inxhinieri mbikëqyrës nuk ka vepruar në pajtim me nenin 36 të këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Neni 159

Gjobë në shumë prej 5 000 deri në 7 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje inxhinierit mbikëqyrës, nëse:

1) kryen mbikëqyrje pa autorizim për inxhinier mbikëqyrës (neni 35 paragrafi (1)) dhe

2) nuk ka vepruar në pajtim me nenin 36 të këtij ligji.

6. Kundërvajtjet për moszbatimin e aktvendimit të inspektorit ndërtimor

Neni 160

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik-investues dhe realizuesit, nëse vazhdojnë me ndërtimin dhe realizimin e punëve të ndara, në rastet kur është miratuar aktvendimi për ndërprerjen e ndërtimit (neni 133 paragrafi (1)) edhe pas mbylljes së kantierit të ndërtimit (neni 136 paragrafi (1)).

(2) Gjobë në shumë prej 1 000 deri në 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet personit fizik-investues, për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'u shqyrtohet për kundërvajtje pjesëmarrësve në ndërtim, nëse e pengojnë mbikëqyrjen inspektuese ose nuk mundësojnë kontroll në dokumentacion (neni 131 paragrafi (3)).

7. Kundërvajtjet e pronarit të objektit

Neni 161

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik pronar i objektit, nëse:

1) e përdor objektin ose pjesën e tij pa leje për përdorim (neni 93 paragrafi (1));

2) për udhëheqës të mirëmbajtjes cakton person pa licencë (neni 98 paragrafi (3)) dhe

(2) Gjобë në shumë prej 1 000 deri në 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet personit fizik pronar i objektit, për kundërvajtje nga paragrafi (1) pika 1, të këtij neni.

Neni 162

(1) Gjобë në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik pronar i objektit, nëse nuk vepron në pajtim me nenin 170 të këtij ligji.

(2) Gjобë në shumë prej 100 deri më 500 euro me vlerë kundër në denarë, do t'i shqiptohet personit fizik pronar i objektit, për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Nëse pronari i objektit nuk e paguan gjобën e shqiptuar, inspektorët kompetentë ndërtimorë, do të dorëzojnë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para komisionit për kundërvajtje, të formuar nga ministri për kryerje të punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës.

8. Kundërvajtjet e personave përgjegjës dhe zyrtarë

Neni 163

(1) Gjобë në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës dhe personit zyrtar në organin kompetent për dhënien e lejes për ndërtim, nëse nuk jep leje për ndërtim në afatin e caktuar në nenin 59 paragrafi (8) i këtij ligji, ose jep leje në kundërshtim me këtë ligj.

(2) Gjобë në shumë prej 2 000 deri në 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës dhe personit zyrtar në organin kompetent për dhënien e lejes për ndërtim, nëse nuk vepron në pajtim me nenin 146 paragrafi (2) të këtij ligji.

(3) Gjобë në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje inspektuesin kompetent ndërtimor, nëse nuk i kryen punët e mbikëqyrjes inspektuese, të përcaktuara me këtë ligj.

(4) Gjобë në shumë prej 1 000 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit përgjegjës dhe inspektorit kompetent ndërtimor, nëse nuk vepron në pajtim me nenin 142 të këtij ligji.

Neni 164

Kur inspektori mbikëqyrës nga paragrafi 128 i këtij ligji, përkatësisht organi kompetent për kryerje të punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, do të vërtetojnë se është bërë kundërvajtje e paraparë me këtë ligj, do të parashtrajnë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para gjykatës kompetente.

Neni 165

(1) Para parashtrimit të kërkesës për ngritje të procedurës, para gjykatës kompetente do të zbatohet procedurë për barazim. Nëse kryerësi e pranon kundërvajtjen, inspektori kompetent nga neni 128 i këtij ligji, do t'i japë kryerësit urdhërpagesën për pagesën e gjобës së paraparë për kundërvajtjen. Me nënshkrimin e urdhërpagesës, konsiderohet se kryerësi i kundërvajtjes pajtohet që ta paguajë gjобën e paraparë.

(2) Kryerësi i kundërvajtjeve nga paragrafi (1) i këtij neni, është i obliguar ta paguajë gjобën në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të urdhërpagesës, në llogari të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerje të

punëve nga sfera e rregullimit të hapësirës, të shënuar në urdhërpagesë, përkatësisht në llogari të komunës kompetente. Kryerësi do të paguajë vetëm gjysmën e gjобës së shqiptuar, nëse pagesën e bën në afat prej tetë ditësh.

(3) Nëse kryerësi i kundërvajtjes nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk e paguan gjобën në afatin e caktuar në paragrafin (2) të këtij neni, inspektori mbikëqyrës do të parashtrajë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje, para gjykatës kompetente.

XII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 166

Procedurat e filluara për dhënien e lejes për ndërtim dhe të lejes për përdorim, do të vazhdojnë sipas dispozitave që kanë vlejtur deri në ditën e zbatimit të këtij ligji.

Neni 167

(1) Dispozitat më të afërta të përcaktuara me këtë ligj, do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në miratimin e dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, do të zbatohen dispozitat ekzistuese nënligjore.

Neni 168

Licencat dhe autorizimet e lëshuara në pajtim me Ligjin për ndërtim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 51/2005, 82/2008 dhe 106/2008), vazhdojnë të vlejnjë për periudhën për të cilin janë lëshuar.

Neni 169

Projektet kryesore për ndërtime dhe komplekse të infrastrukturës nga neni 57 të këtij ligji që janë përpiluar dhe reviduar, si dhe projektet kryesore për ndërtime dhe komplekse të infrastrukturës nga neni 57 i këtij ligji, ndërtimi i të cilave ka filluar deri më 30 qershor 2005, konsiderohen si projekte themelore në pajtim me këtë ligj.

Neni 170

Objektet e ndërtuara me dedikim publik dhe afarist, duhet t'i plotësojnë kushtet për qasjen e papenguar të personave me invaliditet të përcaktuara me këtë ligj, në afat prej katër vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, ndërsa shkallët në hapësirën e jashtme të dedikuara për përdorim publik, në afat prej dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 171

Pronarët e objekteve të ndërtuara të cilat janë pa fasadë, janë të obliguar që në afat prej dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, të ndërtojnë fasadë.

Neni 172

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji për ndërtim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 51/2005, 82/2008 dhe 106/2008).

Neni 173

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë, nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2523.**

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ИТАЛИЈАНСКАТА РЕПУБЛИКА****I**

Г-дин Велибор Атанасовски Топалоски, се поставува на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Италијанската Република, со седиште во Рим.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 29	Претседател
26 октомври 2009 година	на Република Македонија,
Скопје	д-р Ѓорге Иванов , с.р.

2524.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ФРАНЦУСКАТА РЕПУБЛИКА****I**

Г-дин Агрон Буцаку, се поставува на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Француската Република, со седиште во Париз.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 30	Претседател
27 октомври 2009 година	на Република Македонија,
Скопје	д-р Ѓорге Иванов , с.р.

2525.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ШВАЈЦАРСКАТА КОНФЕДЕРАЦИЈА****I**

Г-дин Рамадан Назифи, се поставува на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Швајцарската Конфедерација, со седиште во Берн.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 31	Претседател
27 октомври 2009 година	на Република Македонија,
Скопје	д-р Ѓорге Иванов , с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**2526.**

Врз основа на член 26, став 4 од Законот за Централен регистар („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/01, 49/03, 109/05 и 88/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН НА ЦЕНТРАЛНИОТ РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2009 ГОДИНА**

1. Со оваа одлука се дава согласност на Финансискиот план за изменување на Финансискиот план на Централниот регистар на Република Македонија за 2009 година, бр. 0201-2/27 од 22.09.2009 година, донесен од Управниот одбор на Централниот регистар на Република Македонија, на седницата одржана на 22.09.2009 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-3449/1	Заменик на претседателот
20 октомври 2009 година	на Владата на Република
Скопје	Македонија,
	м-р Владимир Пешевски , с.р.

2531.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр.98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за животна средина и просторно планирање Бр.03-31/5 од 1.10.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4981/1 20 октомври 2009 година Скопје	Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија, м-р Владимир Пешевски , с.р.

2532.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за животна средина и просторно планирање Бр.03-31/4 од 1.10.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4982/1 20 октомври 2009 година Скопје	Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија, м-р Владимир Пешевски , с.р.

2533.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за локална самоуправа Бр.03-469/6 од 1.10.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4983/1 20 октомври 2009 година Скопје	Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија, м-р Владимир Пешевски , с.р.

2534.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за локална самоуправа Бр.03-425/2 од 01.10.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4984/1 20 октомври 2009 година Скопје	Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија, м-р Владимир Пешевски , с.р.

2535.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за животна средина и просторно планирање Бр.03-31/6 од 1.10.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4985/1
20 октомври 2009 година
Скопје

Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија,
м-р **Владимир Пешевски**, с.р.

2536.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Министерството за финансии – Управа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам Бр.03-322/2 од 30.09.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4945/1
20 октомври 2009 година
Скопје

Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија,
м-р **Владимир Пешевски**, с.р.

2537.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.10.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА
ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО
ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука, на Комисија за верификација на факти бр.03-464/2 од 30.09.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4946/1
20 октомври 2009 година
Скопје

Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија,
м-р **Владимир Пешевски**, с.р.

2538.

Врз основа на член 6 став 3 од Законот за Царинската управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/2004, 81/2005, 107/2007, 103/2008, 64/2009 и 105/2009), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20 октомври 2009 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЗАМЕНИК НА ДИРЕКТОРОТ
НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА

1. За заменик на директорот на Царинската управа, орган во состав на Министерството за финансии, се именува Љуљзим Цемаили.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-5343/1
20 октомври 2009 година
Скопје

Претседател на Владата на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2539.

Врз основа на член 88 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008 и 92/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20 октомври 2009 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА
УЧИЛИШНИОТ ОДБОР – ПРЕТСТАВНИК НА ОС-
НОВАЧОТ НА ДРЖАВНИОТ МУЗИЧКО-БАЛЕТСКИ
УЧИЛИШЕН ЦЕНТАР „ИЛИЈА НИКОЛОВСКИ ЛУЈ“
СКОПЈЕ

1. Сабахудин Жута се разрешува од должноста член на Училишниот одбор – претставник на основачот на Државниот музичко-балетски училишен центар „Илија Николовски Луј“ – Скопје.

2. За член на Училишниот одбор – претставник на основачот на Државниот музичко-балетски училишен центар „Илија Николовски Луј“ – Скопје се именува Авдиљ Смајли.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-5344/1
20 октомври 2009 година
Скопје

Претседател на Владата на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2540.

Врз основа на член 135 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006, 5/2007, 77/2008 и 67/2009), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20 октомври 2009 година, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА
УПРАВНИОТ ОДБОР – ПРЕТСТАВНИК НА ОСНОВАЧОТ НА ЈЗУ УНИВЕРЗИТЕТСКА КЛИНИКА
ЗА РАДИОЛОГИЈА – СКОПЈЕ**

1. Саша Иванов се разрешува од должноста член на Управниот одбор – претставник на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија – Скопје.

2. За член на Управниот одбор – претставник на основачот на ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија – Скопје се именува Зоран Ацев.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-5345/1   Претседател на Владата
20 октомври 2009 година   на Република Македонија,
Скопје   м-р **Никола Груевски**, с.р.

2541.

Врз основа на член 30 и член 31 од Законот за извршување на Буџет на Република Македонија за 2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 166/08), член 7 од Законот за органско земјоделско производство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/04 и 89/08), член 51 од Законот за тутун и тутунски производи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/06 и 88/08), и член 15 од Законот за рибарство и аквакултура („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана 20.10.2009 година, донесе

**ПРОГРАМА
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА ВО
ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО ЗА 2009 ГОДИНА**

I

1. Во Програмата за финансиска поддршка во земјоделството за 2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.3/09, 23/09, 45/09, 70/09, 84/09, 109/09 и 113/09) во делот II во табелата во потточката 1.7 износот: „153 000 000,00“ се заменува со износот: „141 000 000,00“.

По потточката 1.18. се додава нова потточка 1.19. која гласи:

1.19.	Финансиска поддршка за произведени и продадени конзумни домати во преработувачки капацитети за производство на доматино пире	Критериум: - за произведени и продадени домати во период од 10.10 до 05.11.2009 година во преработувачки капацитети за производство на доматино пире Висина на поддршка: - 3 ден/кг	12 000 000,00

2. Во делот VII во табелата во потточката 6.3. износот: „3 000 000,00“ се заменува со износот: „1 000 000,00“.

Во потточката 6.4. износот: „4 000 000,00“ се заменува со износот: „1 000 000,00“.

По потточката 6.7. се додава нова потточка 6.8. која гласи:

6.8.	Поддршка на промоција на странски инвестиции во земјоделството		5 000 000,00

3. Во делот IX во ставот 2 се додава нова реченица која гласи:

„Корисник на финансиските средства од потточката 6.8. е Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за објавување на огласи за привлекување на странски инвестиции во земјоделскиот сектор во Република Македонија.“

4. Во делот X став 1, се бришат зборовите: „и добиена механизација по програмата за зголемување на производство на храна во Република Македонија од Јапонската помош и проектите кои произлегуваат од истата.“

5. Во делот XI во ставот 3, по бројот „1.15.“ сврзникот „и“ се брише, а по бројот „1.16.“ се додаваат зборовите „и 1.19.“

6. Во делот XII во ставот 10 точката се брише и се додаваат зборовите „а за потточка 6.8. ќе се реализираат со решение и фактура.“

7. Во делот XIII во ставот 1 сврзникот „и“ се заменува со запирка а по бројот „6.6.“ се додаваат зборовите „и 6.8.“

II

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-5194/1   Претседател на Владата
20 октомври 2009 година   на Република Македонија,
Скопје   м-р **Никола Груевски**, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И
ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ**

2542.

Врз основа на член 69 став 6 од Законот за управување со отпадот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 68/04, 107/07, 102/08 и 143/08), министерот за животна средина и просторно планирање донесе

**ПРАВЛНИК
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ СО ПХБ, НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ШТО ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ ИНСТАЛАЦИИТЕ И ОБЈЕКТИТЕ ЗА ОТСТРАНУВАЊЕ И ЗА ДЕКОНТАМИНАЦИЈА НА ПХБ, ИСКОРИСТЕНИТЕ ПХБ И НАЧИНОТ НА ОЗНАЧУВАЊЕ НА ОПРЕМАТА КОЈАШТО СОДРЖИ ПХБ**

Член 1

Во Правилникот за начинот и условите за постапување со ПХБ, начинот и условите што треба да ги исполнуваат инсталациите и објектите за отстранување и за деконтаминација на ПХБ, искористените ПХБ и начинот на означување на опремата којашто содржи ПХБ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 48/07), во членот 4 ставот 2 се менува и гласи:

„Земањето на примероци од маслото зради мерење на содржината на ПХБ се врши од страната на соодветно обучен кадар кој притоа го впишува инвентарниот број на опремата. Мерењето на содржината на ПХБ го врши акредитирана лабораторија.

Во ставот 5 по зборовите: „други експериментални методи“ се става записка и се додаваат зборовите: „скрининг тестови според метод ЕПА 9078 и ЕПА9079“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-8845/1
13 октомври 2009 година
Скопје

Министер,
д-р **Нецати Јакупи**, с.р.

СУДСКИ СОВЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2543.

Врз основа на Амандман XXIX на Уставот на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), член 42 од Законот за судовите („Службен весник на РМ“ бр. 58/2006) и член 31 став 1 алинеја 4 и член 46 од Законот за Судски совет на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 60/2006), Судскиот совет на Република Македонија, на редовната 76-та седница одржана на ден 22.10.2009 година, ја донесе следната

О Д Л У К А ЗА ИЗБОР НА СУДИИ ПОРОТНИЦИ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД ГОСТИВАР

За судии поротници на Апелациониот суд Гостивар се избрани:

1. Мирјана Николовска,
2. Зора Сотировска,
3. Гулфер Точи,
4. Весна Миноска,
5. Марија Мојсовска,
6. Фатмир Јусуфи,
7. Лиридон Деари,
8. Драган Митески,
9. Бурим Минахи,
10. Наташа Димитриеска,
11. Милица Митреска,
12. Антони Ристоски,
13. Анета Наумческа,
14. Даниела Јанакијевска,
15. Ивана Серафимоска,
16. Халим Османи,
17. Александра Лазаревска,
18. Маја Исајлоска,
19. Угрин Ангелкоски,
20. Ангелина Симоска,
21. Златко Тримчески,
22. Јелица Гаврилоска,
23. Слаѓана Даилоска.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

Бр. 07-2865/1
22 октомври 2009 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Грчев, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2544.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008) и член 27, став 5 и 6 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/09) како и точка 3 од Одлуката за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија бр. 02-763/1 од 19.03.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/09), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на ден 26 октомври 2009 година, донесе

О Д Л У К А ЗА УТВРДУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ЛИЦЕНЦАТА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА ДРУШТВОТО ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ТРГОВИЈА И УСЛУГИ МАЛИ ХИДРО ЕЛЕКТРАНИ ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО СКОПЈЕ

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје, му се утврдува содржината на лиценцата за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија, пропишана во Прилог 1 на оваа одлука.

2. Содржината на лиценцата, со правата и обврските на носителот на лиценцата, пропишана во Прилог 1 на оваа одлука станува составен дел на Одлуката бр. 02-763/1 од 19.03.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/09).

3. Со објавувањето на оваа одлука во „Службен весник на Република Македонија“ влегува во сила Одлуката бр. 02-763/1 од 19.03.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/09).

4. Оваа одлука влегува во сила со објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-2379/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштвото за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје, ул. „Мајаковски“ 3/М2, Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Производство на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата

26 октомври 2009 година

4. Датум до кога важи лиценцата

26 октомври 2044 година

5. Евидентен број на издадената лиценца

EE - 38.01.1/09

6. Број на деловниот субјект – 6373712**7. Единствен даночен број – 4030008035203****8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши**

Како енергетска дејност производство на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета производство на електрична енергија што носителот на лиценцата ќе го врши во мала хидроелектрана, во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

9. Локација на која ќе се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата ќе ја врши енергетската дејност производство на електрична енергија во малата хидроелектрана, МХЕ Охрид 2, лоцирана на К.П. 659 К.О, Рамне – Охрид, с. Рамне, Општина Охрид.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија ќе ја врши со производните капацитети чии технички карактеристики се наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата има право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија заради непречено вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија во согласност со закон, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

12. Права и обврски за носителот на лиценца

Со оваа лиценца се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија како и правата, обврските и учеството на пазарот на електрична енергија на Друштвото за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје (во понатамошниот текст: носител на лиценцата).

Носителот на лиценцата е должен да:

- Ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, заштита на работниците, заштита на техничките средства и опрема;

- Ги почитува, Пазарните правила, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон;

- Се придржува кон законите, прописите, стандардите, препораките и други општи акти;

- Го почитува договорот склучен со МЕРСО АД Скопје, односно Операторот на пазарот на електрична енергија за откуп на целокупната произведена електрична енергија доколку како носител на оваа лиценца се стекне со Одлука за одобрување на користење на повластена тарифа за откупување на целокупната произведена електричната енергија од мала хидроелектрана;

- Обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на електрична енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- Обезбеди достапност на планираната електрична енергија и моќност до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- Го достави Договорот за откуп на електрична енергија, до Регулаторната комисија за енергетика;

- Доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост, до носителот на лиценцата за вршење на енергетска дејност управување со системот за дистрибуција на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

13. Планирање на одржување на производните капацитети

Заради сигурно и ефикасно функционирање на производните капацитети кои се вклучени во процесот на производство на електрична енергија, носителот на лиценцата е должен истите да ги одржува во исправна и функционална состојба,

Носителот на лиценцата е должен секоја година, најдоцна до 10 март, до Регулаторната комисија за енергетика да поднесе План за одржување на производните капацитети за период од пет години, годишна програма за реализација на планот, како и мислење за услогласеност на Планот од носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со системот за дистрибуција на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија.

Планот за одржување на производните капацитети особено треба да содржи:

- опис на функционална состојба на производните капацитети;

- потреба од ревитализација на производните капацитети;

- финансиски извори за реализација на планот.

14. Изготвување на годишна програма за ремонти

Носителот на лиценцата е должен во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, да изготви и достави до носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со системот за дистрибуција на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, како и до Регулаторната комисија за енергетика, годишна програма за ремонти на производните капацитети.

Пред да пристапи кон ремонт на производните капацитети, носителот на лиценцата е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика, за точниот датум на отпочнување и времетраење на ремонтот.

15. Обврска за информирање

Носителот на лиценцата е должен најдоцна во рок од 8 часа писмено да ја извести Регулаторната комисија за енергетика, за сите непланирани прекини во процесот на производство на електрична енергија, како и за причините за настанување на прекините и преземени мерки за нивно отстранување.

Носителот на лиценцата е должен да им ги обезбеди на операторот на електроенергетскиот систем, операторот на пазарот на електрична енергија, снабдувачот со електрична енергија на тарифни потрошувачи на мало и носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со системот за дистрибуција на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Пазарните правила.

16. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за коишто поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

17. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ги добива од сите учесници на пазарот на електрична енергија.

18. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за делокругот на своето работење, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година. Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

1. обемот на производство на електрична енергија во текот на претходната година, вкупно и за секој произведен капацитет поодделно (вкупна количина на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на е-

лектрична енергија, сопствена потрошувачка, број и времетраење на планираните и непланираните прекини, како и за причините за нивно настанување);

2. финансиски извештај за енергетската дејност производство на електрична енергија, составен од:

- биланс на состојба и биланс на успех,
- извештај за промените во главнината,
- извештај за паричните текови,
- применетите сметководствени политики, и
- други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди;

3. преземени мерки во текот на претходната година за:

- заштита на објектите и средствата преку кои се врши енергетската дејност од надворешни влијанија и хаварији, како и нивно осигурување,

- заштита при работа,

- обука и стручно усовршување на вработените заради сигурно, безбедно и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето,

- спроведување на мониторинг врз сопственото работење,

- обезбедување на услови за сигурно, континуирано и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- обезбедување на енергетска ефикасност,

- вршење на енергетската дејност во услови на кризна состојба, како и воена и вонредна состојба;

4. остварување на годишната програма за реализација на Планот за одржување на производните капацитети, во претходната година;

5. извршување на програма за ремонти во претходната година;

6. состојба со кадровска екипираност за извршување на поодделни задачи при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија;

7. извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли;

8. бизнис план за тековната година и оценка за реализирање на бизнис планот во претходната година;

9. преземени мерки за подобрување на квалитетот на услугата.

19. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на енергетската дејност

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- во писмена и/или електронска форма, месечни и квартални извештаи за количините на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија, сопствена потрошувачка, број и времетраење на планираните и непланираните прекини, како и за причините за нивно настанување;

- известување за сите околности, настани и промени коишто имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија.

20. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

21. Физичка заштита на производниот капацитет од надворешни влијанија и хаварии

Носителот на лиценцата е должен во рок од шест месеци од датумот на издавање на оваа лиценца да донесе План за физичка заштита на производните капацитети и должен е истиот да го достави до Регулаторната комисија за енергетика.

22. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простории, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

23. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената електрична енергија, согласно со пропишаните услови за снабдување со електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија во определен временски период.

24. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши исклучиво во согласност со одредбите од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

25. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејност.

ПРИЛОГ 2

Технички карактеристики на опремата за производство на електрична енергија вградена во МХЕ Охрид 2:

- Број на производни единици – една (1) производна единица;

- Номинална моќност на МХЕ – 320 kW;

АГРЕГАТ:

- Број на агрегати – 1 (еден)

- Година на пуштање во работа на агрегат: 2009

- Процент животен век на агрегатот – 30 години

ТУРБИНА

Тип на турбина	Пелтон, хоризонтална	
Нето пад	224,1	[m]
Номинален проток	0,180	[m ³ /s]
Брзина на ротација	750	[1/min]
Номинална моќност (на вратилото)	335	[kW]
Производител	Турбоинститут, Р.Словенија	
Тип	TP 1	

ГЕНЕРАТОР

Број на единици	1
Тип на генератор	синхрон (MJT400MB8)
Вратило	хоризонтално
Работен напон	0,4 kV
Фреквенција	50 Hz
Ротациона брзина	750 RPM
Номинална моќност	400 kVA
Фактор на моќност (cos φ)	0,80
Ниво на заштита	IP23
Ладење	воздушно
Класа на изолација	F
Производител	Marelli Generators, Италија

ТРАНСФОРМАТОР

Тип: TRP-005-0400-1020-01
Примарен напон 10 - 20 kV
Секундарен напон 0,4 kV
Моќност 400 kVA
Фреквенција 50 Hz
Номинален напон на краток спој 6%
Број на фази: 3
Тип: сув трансформатор
Производител: TESAR, Италија

- Сопствена потрошувачка – инсталирана снага 15 kW, едновремена очекувана 6 kW;

Податоци за сопствената потрошувачка на опремата:

	Потрошувач	$P_{inst}(kW)$	f_{ist}	$P_{ist}(kW)$
1	Пумпа за масло	3	0,75	2,25
2	Напојување на исправувачот	0,5	1	0,5
3	Трифазни приклучоци во зградата	7,0	0,3	2,0
4	Еднополни приклучоци во зградата	3,5	0,3	1,1
5	Греење на генераторот	0,50	0,2	0,1
	Вкупно:	14,5		5,95

2545.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8, член 39 став 1 и член 52 став 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/06, 36/07 и 106/08) како и член 15 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“, бр. 31/09), а во врска со член 110 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на РМ“ бр. 07/08 и 139/08), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 26 октомври 2009 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ГОРНО БЕЛИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје со седиште на ул. „Мајаковски“ 3/М2, Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.

2. Енергетската дејност производство на електрична енергија носителот на лиценцата ќе ја врши во малата хидроелектрана „Белица 2“ на Горно беличките извори, лоцирана на КП бр. 1358/2, план 11 КО Вишни, Општина Струга.

3. Правата и обврските на носителот на лиценцата во однос на изградбата на објектот од точка 2 на оваа одлука се утврдени во Одобрението за градење на објектот, Мала хидроелектрана „Белица 2“ на Горно беличките извори.

4. Правата и обврските на носителот на лиценцата во поглед на вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ќе бидат утврдени во прилог кон одлука која заедно со овој прилог ќе биде објавена во „Службен весник на Република Македонија“ по доставувањето до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на одобрението за употреба на објектот и документите кои што треба да се достават согласно член 13, став 1, алинеја 3 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09).

5. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе влезе во сила по исполнувањето на условите утврдени во член 14, точка 4 и точка 15, од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09) и објавување во „Службен весник на РМ“ на одлука со права и обврски на носителот на лиценцата во прилог.

Бр. 02-2380/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

2546.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 26.10. 2009 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги НЕКО ТРАНСБАЛКАН ДООЕЛ експорт – импорт Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност транзит на електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија“, кој што е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

Бр. 02-2381/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1**ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
Друштво за производство, трговија и услуги
НЕКО ТРАНСБАЛКАН ДООЕЛ експорт – импорт,
Скопје, ул. „Маршал Тито“ бр. 53/1, 1000 Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Транзит на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:

26.10. 2009 година

4. Период на важење на лиценцата:

10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:

26.10. 2019 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:

EE- 39.09.1/09

7. Број на деловниот субјект – 6451829

8. Единствен даночен број – 4080009500462

9. Вид и обем на енергетската дејност

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија.

Транзит на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета пренесување на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија во рамките на деклариран преносен капацитет на преносниот систем поврзан со соседните држави, од кои се презема / испорачува електрична енергија, за да се реализира одредена трансакција за која се обврзал носителот на лиценцата да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори со преносниот систем оператор за закуп на прекугранични преносни капацитети од декларираните капацитети на интерконекциските електрични граници на преносниот систем за електрична енергија на Република Македонија, за пренесување на

електричната енергија која се обврзал да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата, согласно мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила за електрична енергија.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши низ територијата на Република Македонија.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди доволен преносен капацитет согласно со пазарните правила, мрежните правила за пренос, за количините на електрична енергија и/или моќност кои се обврзал да ги транзитира преку преносниот систем на земјата;

- работи во согласност со мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила.

- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија којашто ја транзитира, согласно со пропишаните норми за квалитет и склучените договори;

- ги исполни барањата за финансиски гаранции утврдени од страна на операторот на пазарот на електрична енергија согласно со пазарните правила за електрична енергија.

- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за трансакциите и деловните активности во врска со транзитот на електрична енергија низ територијата на Република Македонија;

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста транзит на електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- работи во согласност со правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за коишто поседува лиценца;

- во согласност со сметководствените стандарди кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

2547.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 26.10. 2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за трговија и продажба на електрична енергија „ГЕН-И“ ДООЕЛ Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност транзит на електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија“, којшто е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

Бр. 02-2382/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштво за трговија и продажба на електрична енергија „ГЕН-И“ ДООЕЛ Скопје, ул. Стив Наумов бр. 22/8, Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Транзит на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:

26.10. 2009 година

4. Период на важење на лиценцата:

10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:

26.10. 2019 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:

ЕЕ- 43.09.1/09

7. Број на деловниот субјект – 6356354

8. Единствен даночен број – 4030008029033

9. Вид и обем на енергетската дејност

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија.

Транзит на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета пренесување на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија во рамките на деклариран преносен капацитет на преносниот систем поврзан со соседните држави, од кои се презема / испорачува електрична енергија, за да се реализира одредена трансакција за која се обврзал носителот на лиценцата да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори со преносниот систем оператор за закуп на прекугранични преносни капацитети од декларираните капацитети на интерконекциските електрични граници на преносниот систем за електрична енергија на Република Македонија, за пренесување на електричната енергија која се обврзал да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата, согласно мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила за електрична енергија.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши низ територијата на Република Македонија.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди доволен преносен капацитет согласно со пазарните правила, мрежните правила за пренос, за количините на електрична енергија и/или моќност кои се обврзал да ги транзитира преку преносниот систем на земјата;

- работи во согласност со мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила.

- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија којашто ја транзитира, согласно со пропишаните норми за квалитет и склучените договори;

- ги исполни барањата за финансиски гаранции утврдени од страна на операторот на пазарот на електрична енергија согласно пазарните правила за електрична енергија.

- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за трансакциите и деловните активности во врска со транзитот на електрична енергија низ територијата на Република Македонија;

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста транзит на електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- работи во согласност со правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

2548.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 26.10. 2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за трговија со електрична енергија, ЕЗПАДА ДООЕЛ Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност транзит на електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија“, којшто е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

Бр. 02-2383/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштвото за трговија со електрична енергија, ЕЗПАДА ДООЕЛ Скопје. Бул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр. 22-8, Општина Аеродром Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Транзит на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:

26.10.2009 година

4. Период на важење на лиценцата:

10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:

26.10.2019 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:

ЕЕ- 43.09.1/09

7. Број на деловниот субјект – 6261329

8. Единствен даночен број – 4030007646187

9. Вид и обем на енергетската дејност

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија.

Транзит на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета пренесување на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија во рамките на деклариран преносен капацитет на преносниот систем поврзан со соседните држави, од кои се презема / испорачува електрична енергија, за да се реализира одредена трансакција за која се обврзал носителот на лиценцата да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори со преносниот систем оператор за закуп на прекугранични преносни капацитети од декларираните капацитети на интерконекциските електрични граници на преносниот систем за електрична енергија на Република Македонија, за пренесување на електричната енергија која се обврзал да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата, согласно мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила за електрична енергија.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши низ територијата на Република Македонија.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди доволен преносен капацитет во согласност со пазарните правила, мрежните правила за пренос, за количините на електрична енергија и/или моќност кои се обврзал да ги транзитира преку преносниот систем на земјата;
- работи во согласност со мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила.
- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија која што ја транзитира, согласно со пропишаните норми за квалитет и склучените договори;
- ги исполни барањата за финансиски гаранции утврдени од страна на операторот на пазарот на електрична енергија согласно пазарните правила за електрична енергија.
- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за трансакциите и деловните активности во врска со транзитот на електрична енергија низ територијата на Република Македонија;
- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста транзит на електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;
- работи во согласност со правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а

2549.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 8 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 26.10. 2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На ВЕРБУНД – Тргувач со Електрична Енергија Македонија ДООЕЛ Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност транзит на електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност транзит на електрична енергија“, којшто е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

Бр. 02-2384/1
26 октомври 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРАНЗИТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
ВЕРБУНД – Тргувач со Електрична Енергија Македонија ДООЕЛ Скопје ул. „Орце Николов“ бр. 99, 1000 Скопје, Република Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата
Транзит на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:
26.10. 2009 година

4. Период на важење на лиценцата:
10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:
26.10. 2019 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:
ЕЕ- 40.09.1/09

7. Број на деловниот субјект – 6215092

8. Единствен даночен број – 4030007630736

9. Вид и обем на енергетската дејност
Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност транзит на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија.

Транзит на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета пренесување на електрична енергија преку преносниот систем на Република Македонија во рамките на деклариран преносен капацитет на преносниот систем поврзан со соседните држави, од кои се презема / испорачува електрична енергија, за да се реализира одредена трансакција за која се обврзал носителот на лиценцата да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста:

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори со преносниот систем оператор за закуп на прекугранични преносни капацитети од декларираните капацитети на интерконекциските електрични граници на преносниот систем за електрична енергија на Република Македонија, за пренесување на електричната енергија која се обврзал да ја преземе / испорача на лица надвор од земјата, согласно мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила за електрична енергија.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност транзит на електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши низ територијата на Република Македонија.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди доволен преносен капацитет согласно со пазарните правила, мрежните правила за пренос, за количините на електрична енергија и/или моќност кои се обврзал да ги транзитира преку преносниот систем на земјата;

- работи во согласност со мрежните правила за пренос на електрична енергија и пазарните правила.

- обезбеди исполнување на условите за квалитет на електрична енергија којашто ја транзитира, согласно со пропишаните норми за квалитет и склучените договори;

- ги исполни барањата за финансиски гаранции утврдени од страна на операторот на пазарот на електрична енергија согласно со пазарните правила за електрична енергија.

- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за трансакциите и деловните активности во врска со транзитот на електрична енергија низ територијата на Република Македонија;

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста транзит на електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- работи во согласност со правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за коишто поседува лиценца;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи податоци за количините и субјектите од кои е набавена и количините и субјектите на кои е продадена електричната енергија, како и податоци за обезбедениот преносен и дистрибутивен капацитет и регулирани услуги, во текот на извештајната година, за секој месец поодделно.

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за транзитираните набавените и испорачаните количини на електрична енергија според купопродажните договори, согласно Табела 1 која е составен дел на оваа лиценца.
- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на дејноста.
- други податоци во врска со вршењето на дејноста.

16. Обврска за овозможување на пристап до објектите и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши исклучиво во согласност со одредбите од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца,

Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот, постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ТРАНЗИТИРАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**ПРИЛОГ - ТАБЕЛА 1**

Транзитирани количини во текот на година 20....		Транзитирани количини во текот на месецот ..... во 200 ..	
Реализирана количина на транзитирана електрична енергија (kWh)		Реализирана количина на транзитирана електрична енергија (kWh)	
Користена интерконективна врска на излез од РМ		Користена интерконективна врска на излез од РМ	
Користена интерконективна врска на влез во РМ		Користена интерконективна врска на влез во РМ	
Договор за транзит со операторот (бр. и датум)		Договор за транзит со операторот (бр. и датум)	

ИЗДАНИЈА НА ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ

Р.бр	Изданија	Цена денари	Р.бр	Изданија	Цена денари
1	Устав на Република Македонија (со сите амандмани од I-XXX) на македонски и на англиски јазик (во една книга), голем формат, 2007	200,00	23	Закон за стечај Д-р Кирил Чавдар (со објаснувања, судска практика и Предметен регистар), 2006	600,00
2	Устав на Република Македонија (со сите амандмани од I-XXX) на македонски јазик, мал формат, 2007	150,00	24	Збирки на прописи од областа на локалната самоуправа, 2004.	
3	Спорот за името меѓу Грција и Македонија - студентски проект -	800,00	а)	I книга - (Законите за: локалната самоуправа; територијална организација на локалната самоуправа; за градоот Скопје; финансирање на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалните избори - редакциски пречистен текст)	280,00
4	Закон за кривичната постапка (редакциски пречистен текст), 2008	450,00	б)	II книга - (Законите за: комуналните такси; даноците на имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вршење на занаетска дејност)	210,00
5	Закон за парничната постапка (издание 2008)	350,00	в)	III книга - (Законите за: основното образование; средното образование; заштита на децата и Законот за социјалната заштита - редакциски пречистени текстови)	245,00
6	Закон за извршување (редакциски пречистен текст), 2008	300,00	г)	IV книга - (Закон за управување со отпадот; Закон за заштита на природата; Закон за квалитетот на амбиентниот воздух)	245,00
7	Закон за катастар на недвижности (издание 2008)	200,00	д)	Комплет од четирите книги - Збирки на законите од областа на локалната самоуправа, 2004	840,00
8	Закон за работните односи (редакциски пречистен текст), 2008	300,00	25	Збирка на прописи (Законите за: градење; просторно и урбанистичко планирање; животната средина), (редакциска), 2005	210,00
9	Закон за обезбедување на побарувањата Закон за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити (со подзаконски акти) (редакциска збирка), 2007	200,00	26	Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право, 2000	80,00
10	Закон за безбедноста на сообраќајот на патиштата (редакциска збирка), 2007	400,00	27	Закон за спречување на корупцијата со закони за ратификација на конвенции Д-р Јован Проевски (со објаснувања), 2002	80,00
11	Закон за нотаријатот (издание 2007)	250,00	28	Закон за денационализација Д-р Стефан Георгиевски, 2000	
12	Закон за банките (издание 2007)	300,00		(со коментар, објаснувања и обрасци)	160,00
13	Закон за заштита од бучава во животна средина (издание 2007)	100,00	29	Закон за високото образование, 2008	200,00
14	Закон за Државното правобранителство (издание 2007)	50,00	30	Закон за поштенските услуги, 2008	150,00
15	Закон за управните спорови (издание 2007)	80,00	31	Закон за вонпарнична постапка, 2008	200,00
16	Закон за сопственост и други стварни права (издание 2007)	150,00	32	Закон за јавните патништа, 2008	120,00
17	Збирка на прописи од областа на земјоделството (редакциска збирка), 2007	500,00	33	Закон за концесии и други видови на јавно приватно партнерство, 2008	150,00
18	Закон за ветеринарно јавно здравство Закон за ветеринарно здравство Закон за заштита и благосостојба на животните (редакциска збирка), 2007	400,00	34	Закон за договорен залог, 2008	150,00
19	Закон за прекршоците Закон за прекршоците против јавниот ред и мир (редакциска збирка), 2007	150,00	35	Закон за основното образование, 2008	200,00
20	Закон за минералните сировини (издание 2007)	120,00	36	Закон за јавна чистота, 2008	100,00
21	Закон за пензиското и инвалидското осигурување Станка Трајкова и Олгица Костова (со коментар и прилози), 2006	700,00	37	Закон за водите, 2008	300,00
22	Изборен законик (редакциски пречистен текст), 2008	200,00	38	Збирка на прописи за судовите, (Законите за: судовите; судскиот буџет; Судскиот совет; платите на судиите; судска служба), 2008	400,00
			39	Збирка на прописи за безбедност и здравје при работа, 2009	200,00
			40	Лексикон на поими во јавните набавки, 2009	400,00
			41	Закон за вработувањето и осигурување во случај на невработеност, 2009	150,00
			42	Закон за азил и привремена заштита, 2009	150,00
			43	Закон за семејството, 2009	250,00
			44	Закон за просторно и урбанистичко планирање, 2009	200,00

ПОРАЧКА БР. 130

Со ова неотповикливо ги порачуваме изданијата под реден број _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќаме по
пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. факс 51, 1000, Скопје, или на телефакс
број + 389-2-551-24-01.

Порачател: _____

Место: _____, ул. _____, бр. _____, тел./факс _____

Потпис на порачателот

Во _____, _____ 2009 година. (М.П.)

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2009 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламирање 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2009130